

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi verolainsäädännön yritysjärjestelysäännösten muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia, tuloverolakea, lakia tuloverolain 33 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta, varainsiirtoverolakia ja varojen arvostamisesta verotuksessa annettua lakia.

Elinkeinotulon verottamisesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset veroneutraalista kolmikantasulautumisesta ja vastikkeettomasta sisaryhtiösulautumisesta. Sulautumisvastikkeen voisi antaa vastaanottavan yhtiön lisäksi tämän emoyhtiö ja vastikkeeton sisaryhtiösulautuminen mahdollistettaisiin myös tilanteissa, joissa vastaanottava yhtiö olisi sulautuvan yhtiön osakkeenomistajien välillisesti omistama. Lakiin lisättäisiin myös säännökset yhtiöittä-mällä toteutettavasta jakautumisesta, osakevastikkeen allokaatiosta asunto-osakeyhtiön ja keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön jakautumisesta sekä jakautuvan yhtiön osakkeiden hankintame-non kohdistamisesta julkisesti noteerattujen vastaanottavien yhtiöiden ja jakautuneen yhtiön osakkeille. Sulautumisesta ja jakautumisesta annettavan rahavastikkeen enimmäismäärää eh-dotetaan lisäksi nostettavan aikaisemmasta. Veroneutraali liiketoimintasiirto mahdollistettaisiin myös negatiivisen nettoapportin tilanteissa. Lisäksi lain sanamuotoa täsmennettäisiin koske-maan Euroopan talousalueella olevien yhtiöiden välisiä yritysjärjestelyjä.

Lisäksi tuloverolakea ehdotetaan muutettavaksi siten, että vastaanottava yhteisö voisi vähentää sulautuneen tai jakautuneen yhteisön tappiot siltä osin kuin ne ovat syntyneet sille siirtyneessä toiminnassa. Samalla selvennettäisiin muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadun osin-gon verotusta koskevaa säännöstä siten, että osakkeen matemaattisella arvolla tarkoitettaisiin yhtiön osakkeen verovuoden lopussa olevaa matemaattista arvoa. Vastaava muutos tehtäisiin myös lakiin tuloverolain 33 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Varainsiirtoverolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vastaanottavan yhtiön osakkeiden li-säksi myös kolmikantasulautumisesta vastikkeena annettavan yhtiön osakkeet olisivat varain-siirtoverosta vapaita.

Lisäksi varojen arvostamisesta verotuksessa annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että yhtiön osakkeen matemaattinen arvo laskettaisiin sulautumisen ja jakautumisen yhteydessä aina uudelleen yritysjärjestelyn toteuttamisverovuodelle. Lisäksi osakeantitilanteiden osalta osak-keen matemaattisen arvon laskentaa selkeytettäisiin ja yhdenmukaistettaisiin.

Esityksen tavoitteena on päivittää ja joustavoittaa yritysjärjestelysäännöksiä, sujuvoittaa vero-tusprosesseja sekä keventää verovelvollisten ja Verohallinnon hallinnollista taakkaa.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027. Tuloverolain 33 b § on tarkoitettu tu-lemaan voimaan vasta 1.1.2028.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	4
1 Asian tausta ja valmistelu	4
1.1 Tausta	4
1.2 Valmistelu	5
2 Nykytila ja sen arviointi.....	5
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	5
2.1.1 Yritysjärjestelydirektiivi	5
2.1.2 Sulautuminen	5
2.1.3 Jakautuminen	8
2.1.4 Rahavastikkeen määrä.....	12
2.1.5 Liiketoimintasiirto.....	13
2.1.6 Sulautumisen ja jakautumisen vaikutus tappioiden vähentämiseen.....	14
2.1.7 Yritysjärjestelysäännösten soveltamisala Euroopan talousalueella	16
2.1.8 Yritysjärjestelyjen varainsiirtoverotus	16
2.1.9 Osakkeen matemaattisen arvon laskeminen sulautumisessa ja jakautumisessa.....	17
2.1.10 Matemaattinen arvo osakeantien yhteydessä	20
3 Tavoitteet	22
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	22
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	22
4.1.1 Kolmikantasulautuminen	22
4.1.2 Vastikkeeton sulautuminen	22
4.1.3 Yhtiöittämällä toteutettava jakautuminen	23
4.1.4 Osakevastikkeen allokaatio kiinteistöosakeyhtiön jakautumisessa.....	23
4.1.5 Jakautuvan yhtiön osakkeiden hankintamenon kohdistaminen.....	23
4.1.6 Rahavastikkeen määrä.....	24
4.1.7 Negatiivinen nettoapportti.....	24
4.1.8 Sulautumisen ja jakautumisen vaikutus tappioiden vähentämiseen.....	25
4.1.9 Yritysjärjestelysäännösten soveltamisala Euroopan talousalueella	25
4.1.10 Yritysjärjestelyjen varainsiirtoverotus	25
4.1.11 Osakkeen matemaattinen arvo sulautumisessa ja jakautumisessa	26
4.1.12 Matemaattinen arvo osakeantien yhteydessä	26
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	27
4.2.1 Vaikutukset julkiseen talouteen	27
4.2.2 Vaikutukset verovelvollisille	28
4.2.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	29
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	30
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	30
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot	32
6 Lausuntopalaute.....	35
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	35
7.1 Laki elinkeinotulon verottamisesta	35
7.2 Tuloverolaki	39
7.3 Laki tuloverolain 33 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta	41

7.4 Varainsiirtoverolaki	41
7.5 Laki varojen arvostamisesta verotuksessa.....	41
8 Voimaantulo	43
LAKIEHDOTUKSET	44
1. Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta.....	44
2. Laki tuloverolain muuttamisesta	47
3. Laki tuloverolain 33 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta ..	48
4. Laki varainsiirtoverolain muuttamisesta	49
5. Laki varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain muuttamisesta	50
LIITE	52
RINNAKKAISTEKSTIT	52
1. Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta.....	52
2. Laki tuloverolain muuttamisesta	58
3. Laki tuloverolain 33 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta ..	60
4. Laki varainsiirtoverolain muuttamisesta	62
5. Laki varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain muuttamisesta	63

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Laki elinkeinotulon verottamisesta (360/1968), jäljempänä *elinkeinoverolaki*, tuli voimaan 1.1.1969. Yritysjärjestelyistä alkuperäiseen lakiin sisältyi vain sulautumista koskeva säännös. Myöhemmin elinkeinoverolakiin lisättiin myös liiketoimintasiirtoa koskeva säännös. Liittyminen Euroopan unioniin (EU) vuoden 1995 alussa velvoitti Suomea saattamaan voimaan eri jäsenvaltioissa olevia yhtiöitä koskeviin sulautumisiin, jakautumisiin, varojen siirtoihin ja osakeiden vaihtoihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä annetun direktiivin (nyk. 2009/133/EY, yritysjärjestelydirektiivi), joka mahdollisti veroneutraalin sulautumisen, jakautumisen, liiketoimintasiirron ja osakevaihdon myös jäsenvaltioiden välisissä rajat ylittävissä tilanteissa. Nykyiset elinkeinoverolain yritysjärjestelyjä koskevat säännökset perustuvatkin yritysjärjestelydirektiiviin. Elinkeinoverolain yritysjärjestelyjä koskeviin säännöksiin on sittemmin tehty joitain muutoksia, uusimpana vuoden 2025 lopussa voimaan tulleet muutokset liittyen osakevaihdon verotukseen¹. Yritysjärjestelysäännöksiä koskevaa kokonaisuudistusta ei ole kuitenkaan tehty.

Yritysjärjestelyjen yhtiöoikeudellisista edellytyksistä säädetään osakeyhtiölaissa (624/2006). Osakeyhtiölain yritysjärjestelyjä koskevat säännökset sisältävät säännökset kansallisesta sulautumisesta ja jakautumisesta, sekä rajat ylittävästä sulautumisesta ja jakautumisesta. Liiketoimintasiirrosta ja osakevaihdesta ei ole yhtiöoikeudellisia erityissäännöksiä. EU:n yhtiödirektiivissä (2017/1132) on koottu yhdeksi direktiiviksi suuri osa EU:n yhtiöoikeuden sääntöjä. Euroopan komissio on ehdottanut yhtiödirektiiviin muutoksia, jotka perustuvat rajat ylittäviä yritysjärjestelyitä koskevan yhtiöoikeudellisen direktiivin (EU 2019/2121, muutospäätös) täytäntöönpanoon. Oikeusministeriö asetti 23.4.2021 hankkeen², jonka tavoitteena oli muutospäätöksen yhtiöoikeudellisen sääntelyn täytäntöönpano. Muutosten tavoitteena oli helpottaa kotipaikan siirtoa toiseen Euroopan talousalueen (ETA) jäsenvaltioon, toiminnan harjoittamista toisessa jäsenvaltiossa sekä rajat ylittäviä sulautumisia ja jakautumisia direktiivin mukaisesti. Hankkeen lopputuloksena osakeyhtiölakiin tehtiin muutoksia mm. rajat ylittäviin yritysjärjestelyihin. Hankkeen toimeksiantoon ei kuulunut vero-oikeudellisen sääntelyn muutostarpeiden arviointi.

Perustuslain 81 §:n mukaan verosta säädetään lailla. Lain sanamuoto ei kuitenkaan kaikissa tilanteissa anna yksiselitteistä ratkaisua, minkä vuoksi tulkinnallisissa tapauksissa tukeudutaan muun muassa direktiiveihin, lain esitöihin ja oikeuskäytäntöön. Yritysjärjestelyistä onkin kertynyt runsaasti sekä kansallista että EU-oikeudellista oikeuskäytäntöä, mikä on vaikuttanut yritysjärjestelysäännösten soveltamiseen ja on osaltaan varmistanut säännösten tavoitteiden toteutumisen.

Elinkeinoverolain yritysjärjestelysäännösten uudistaminen olisi tarpeen, jotta verolainsäädäntö vastaisi paremmin nykyistä yhtiöoikeudellista sääntelyä ja vakiintunutta oikeuskäytäntöä sekä tukisi yritysten liiketoimintaedellytyksiä. Pääministeri Petteri Orpon hallitus on huhtikuun 2025 puoliväliriihessä sopinut vuosien 2026–2029 julkisen talouden suunnitelmasta. Hallituksen

¹ HE 125/2025 vp

² Oikeusministeriön hanke OM022:00/2021, Rajat ylittäviä yritysjärjestelyjä koskevan yhtiöoikeudellisen direktiivin täytäntöönpano.

puoliväliriihen kasvupaketin mukaan verotusta on kehitettävä sellaiseksi, että pääomat löytävät kasvua parhaalla mahdollisella tavalla tukevan kodin. Puoliväliriihen kasvutoimiin sisältyvän kirjauksen mukaan yritysjärjestelysäännösten osalta tehdään kokonaisarvio muutostarpeista ja tehdään niihin tarvittavat muutokset. Huhtikuun 2026 kehysriihessä hallitus päätti yritysjärjestelyjä koskevien säännöksiä joustavoittamisesta ja ajantasaistamisesta valtiovarainministeriössä laaditun muistion pohjalta.

1.2 Valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä yhteistyössä Verohallinnon kanssa.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa <https://valtio-neuvosto.fi/hankkeet> tunnuksella [VM049:00/2026](https://valtio-neuvosto.fi/hankkeet).

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

2.1.1 Yritysjärjestelydirektiivi

Elinkeinoverolain yritysjärjestelysäännökset perustuvat yritysjärjestelydirektiiviin. Yritysjärjestelydirektiivi koskee muun muassa rajat ylittäviä sulautumisia, jakautumisia, liiketoimintasiirtoja ja osakevaihtoja. Direktiivin säännöksiä sovelletaan myös pelkästään kotimaisissa yritysjärjestelyissä.

Yritysjärjestelydirektiivin täytäntöönpanoa koskevassa hallituksen esityksessä yritysjärjestelyjä koskevien elinkeinotulon verottamisesta annetun lain säännösten muuttamisesta (HE 177/1995 vp) on todettu, että direktiivin tavoitteena on poistaa verotuksellisia esteitä yritystoiminnan uudelleenjärjestelyiltä Euroopan unionin alueella vaarantamatta kuitenkaan jäsenvaltioiden verotuksellisia intressejä. Verotuksellisten esteiden poistamisen odotetaan parantavan yritysten kilpailukykyä ja -olosuhteita sekä tuottavuutta. Tavoite pyritään toteuttamaan siten, että tietyt edellytykset täyttävät uudelleenjärjestelyt voidaan toteuttaa ilman, että niistä aiheutuu välittömiä veroseuraamuksia järjestelyihin osallisille yhteisöille tai niiden osakkaille. Ehtona on kuitenkin, että vastaanottavan yhteisön verotuksessa varojen hankintamenot ja muut siirtyvät menot vähennetään samalla tavalla kuin ne olisi vähennetty varat luovuttaneen yhteisön verotuksessa. Verotus lykkääntyy näin ollen siihen ajankohtaan, jolloin tapahtuu yritysjärjestelyä seuraava omaisuuden luovutus. Verotuksen lykkääntyminen edellyttää siten, että järjestelyyn osallistuvien yritysten ja osakkaiden verotuksessa noudatetaan jatkuvuusperiaatetta.

Yritysjärjestelydirektiivin sääntely on minimisääntelyä, mikä tarkoittaa sitä, että direktiivissä säädetään noudatettavasta vähimmäistasosta. Kansallisen sääntelyn tulee antaa yritysjärjestelyille direktiivissä tarkoitetut veroedut, eikä kansallinen sääntely saa asettaa yritysjärjestelyiden veroneutraalisuudelle lisäedellytyksiä.

2.1.2 Sulautuminen

Elinkeinoverolain 52 a ja b §:ssä säädetään veroneutraalin sulautumisen edellytyksistä. Elinkeinoverolain 52 a §:n mukaan sulautumisella tarkoitetaan järjestelyä, jossa:

1) yksi tai useampi osakeyhtiö (*sulautuva yhtiö*) purkautuen selvitysmenettelyttä siirtää kaikki varansa ja velkansa toiselle osakeyhtiölle (*vastaanottava yhtiö*) ja jossa sulautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat vastikkeena omistamiensa osakkeiden mukaisessa suhteessa

vastaanottavan yhtiön liikkeeseen laskemia uusia osakkeita tai sen hallussa olevia omia osakkeita; vastike saa olla myös rahaa, kuitenkin enintään kymmenen prosenttia vastikkeena annettavien osakkeiden yhteenlasketusta nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa osakkeita vastaavasta osuudesta maksettua osakepääomaa; tai

2) sulautuva yhtiö purkautuen selvitysmenettelyttä siirtää kaikki varansa ja velkansa vastaanotavalle yhtiölle, jonka hallussa ovat kaikki sulautuvan yhtiön osakepääomaa edustavat osakkeet, tai tuollaisen yhtiön kokonaan omistamalle osakeyhtiölle.

Elinkeinoverolain 52 b §:ssä säädetään jatkuvuusperiaatteesta ja osakkeenomistajan verotuksesta. Säännöksen mukaan sulautuvan yhtiön ei katsota purkautuvan verotuksessa. Sulautuvan yhtiön verotuksessa vähentämättä olevat hankintamenot ja muut vähennyskelpoiset menot vähennetään vastaanottavan yhtiön verotuksessa samalla tavalla kuin ne olisi vähennetty sulautuvan yhtiön verotuksessa. Yhtiöiden sulautuessa syntynyt voitto ei ole veronalaista tuloa eikä tappio vähennyskelpoinen meno. Sulautuvan yhtiön osakkeenomistajan verotuksessa osakkeiden vaihtamista vastaanottavan yhtiön osakkeisiin ei pidetä osakkeiden luovutuksena. Sulautumisvastikkeena saatujen osakkeiden hankintamenoksi luetaan sulautuneen yhtiön osakkeiden hankintamenoa vastaava määrä. Siltä osin kuin sulautumisvastikkeena saadaan rahaa, sulautumista pidetään osakkeiden luovutuksena.

Tuloverolain (1535/1992) 28 §:n viittaussäännös mahdollistaa veroneutraalin sulautumisen myös tuloverolain mukaan verotettavalle yhteisölle.

Osakeyhtiölain 16 luvussa säädetään muun muassa kansallisen sulautumisen ja rajat ylittävän sulautumisen soveltamisalasta, määritelmistä ja toteuttamistavoista. Osakeyhtiö (*sulautuva yhtiö*) voi sulautua toiseen osakeyhtiöön (*vastaanottava yhtiö*), jolloin sulautuvan yhtiön varat ja velat siirtyvät vastaanotavalle yhtiölle ja sulautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat sulautumisvastikkeena vastaanottavan yhtiön osakkeita. Sulautumisvastike saa olla myös rahaa, muuta omaisuutta ja sitoumuksia. Sulautuminen voi tapahtua absorptiosulautumisena siten, että yksi tai useampi yhtiö sulautuu vastaanottavaan yhtiöön tai kombinaatiosulautumisena, jossa vähintään kaksi sulautuvaa yhtiötä sulautuu perustamalla yhdessä vastaanottavan yhtiön. Absorptiosulautumisessa, esimerkiksi tytäryhtiösulautumisessa, sulautuvan yhtiön osakkeenomistajat voivat suostumuksellaan luopua oikeudestaan saada sulautumisvastiketta.

Kolmikantasulautuminen

Osakeyhtiölain mukaan kolmikantasulautuminen on absorptiosulautuminen, jossa muu taho kuin vastaanottava yhtiö antaa kokonaan tai osittain sulautumisvastikkeen. Käytännössä sulautumisvastikkeen antajana on vastaanottavan yhtiön kanssa samaan konserniin kuuluva yhtiö, useimmiten konsernin emoyhtiö. Mahdollista on myös se, että esimerkiksi vastaanottavan yhtiön emoyhtiö antaa osakevastikkeen ja vastaanottava yhtiö rahavastikkeen. Suomen verolainsäädännössä tai yritysjärjestelydirektiivissä ei ole kolmikantasulautumista koskevia erityissäännöksiä. Sulautumissäännöksen sanamuoto edellyttää, että osakevastikkeena annetaan vastaanottavan yhtiön osakkeita. Sanamuoto vastaa tältä osin yritysjärjestelydirektiivin sanamuotoa. Korkein hallinto-oikeus on julkaisemattomassa päätöksessään KHO 2000 T 2346 todennut, että kyse ei ole veroneutraalista yritysjärjestelystä, jos osakevastikkeen antaa muu kuin vastaanottava yhtiö. Osakeyhtiölain sallima vastikkeellinen kolmikantasulautuminen on käytännössä jäänyt verotuksen vuoksi teoreettiseksi sulautumistavaksi.

Kolmikantasulautumismahdollisuuden puuttuessa, liiketaloudellisesti samaan lopputulokseen voidaan päästä toteuttamalla useita peräkkäisiä yritysjärjestelyjä. Esimerkiksi yhtiö voi sulautua

ensin emoyhtiönsä, jonka jälkeen emoyhtiö siirtää vastaanottamansa liiketoiminnan edelleen tytäryhtiölle liiketoimintasiirrolla. Oikeuskirjallisuudessa on laajasti esitetty, että kolmikantasulautuminen tulisi mahdollistaa myös verotuksessa, koska se yksinkertaistaisi ja nopeuttaisi järjestelyjä sekä vähentäisi niihin liittyviä transaktiokustannuksia.

Vastikkeeton sulautuminen

Absorptiosulautumista voidaan kutsua tavalliseksi sulautumiseksi, jossa vastaanottava yhtiö ei omista lainkaan sulautuvan yhtiön osakkeita tai omistaa niistä vain osan (*sekasulautuminen*). Tavalliseen ja sekasulautumiseen sovelletaan osakeyhtiölain absorptiosulautumista koskevia säännöksiä, jotka mahdollistavat vastikkeettoman sulautumisen. Sekasulautumisessa vastaanottava yhtiö ei osakeyhtiölain mukaan voi antaa itselleen sulautumisvastiketta.

Elinkeinoverolain mukaan sulautumisessa edellytetään pääsääntöisesti, että sulautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat vastikkeena vastaanottavan yhtiön osakkeita omistusosuksiensa mukaisessa suhteessa. Elinkeinoverolain 52 a §:n 2 kohdan mukaan vastikkeeton sulautuminen on verotuksessa mahdollista silloin, kun kysymys on suorasta tytär- tai sisaryhtiösulautumisesta. Osakkeenomistajan verotuksessa sulautuvan yhtiön osakkeiden hankintameno siirtyy yleensä vastaanottavan yhtiön osakkeiden hankintamenoksi, eikä järjestelyä pidetä veronalaisena luovutuksena. Jatkuvuusperiaatteen mukaisesti myös osakkeiden omistusaika yleensä siirtyy järjestelyssä.

Oikeuskäytännössä vastikkeeton sulautuminen on hyväksytty useassa säännöksen sanamuodosta poikkeavassa tilanteessa. Sulautumisvastiketta ei ole edellytetty esimerkiksi tapauksessa KHO 13.11.2007 T 2903 silloin, kun emoyhtiö omisti sulautuvan yhtiön osakkeet osaksi suoraan ja osaksi omistamansa vastaanottavan yhtiön kautta tai tapauksessa KHO 2011:2, kun vastaanottava yhtiö omisti 50 prosenttia sulautuvan yhtiön osakkeista ja loput omisti neljä luonnollista henkilöä (luonnollisille henkilöille annettiin vastiketta). Edellä mainituissa päätöksissä KHO katsoi, että sulautumisia oli pidettävä elinkeinoverolain 52 a §:ssä tarkoitettuihin sulautumisiin verrattavina sulautumisina, joihin voitiin soveltaa elinkeinoverolain 52 b §:n jatkuvuusperiaatetta. Päätöksessä KHO 2021:35 sulautumisvastiketta ei edellytetty, kun sulautuminen ei vaikuttanut omistajien keskinäisiin omistussuhteisiin, ja päätöksessä KHO 2023:75 vastikkeeton sulautuminen hyväksyttiin, kun sulautuvan ja vastaanottavan yhtiön lopullinen omistus oli samanlainen. Kahdessa jälkimmäisessä tapauksessa osakkeenomistajien suora omistus sulautuvassa yhtiössä muuttui sulautumisen seurauksena välilliseksi. Tapauksessa KHO 2024:102 vastikkeettomaan sulautumiseen sovellettiin verotuksessa jatkuvuusperiaatetta ja osakkeenomistajien hankintameno siirtyi osaksi toisen yhtiön osakkeiden hankintamenoa. Kuitenkaan ennen sulautumista omistettujen osakkeiden, joiden hankintamenon osaksi sulautuvan yhtiön osakkeiden hankintameno siirtyi, hankinta-ajankohta ei sulautumisessa muuttunut eli omistusaika ei siirtynyt järjestelyssä.

Sen sijaan keskusverolautakunnan lainvoimaiseksi jääneessä ennakkoratkaisussa KVL 2025/38 vastikkeetonta osakeyhtiölain sisaryhtiösulautumista koskevien säännösten mukaista sulautumista ei pidetty elinkeinoverolain 52 a §:n tarkoittamana sulautumisena, kun sulautuvan yhtiön välittömän emoyhtiön omistus ei olisi jatkunut. Tapauksessa kaikki sulautumiseen liittyvät yhtiöt kuuluivat samaan konserniin. Merkitystä ei annettu sille, että konsernin emoyhtiö omisti välillisesti sulautuvan ja välittömästi vastaanottavan yhtiön, kun sulautuvan yhtiön välitön emoyhtiö luopui osakeomistuksestaan toisen konserniyhtiön hyväksi. Kyse ei siten KVL:n mukaan ollut yritysjärjestelydirektiivin tarkoituksen mukaisesta verotuksen lykkäytymisestä.

2.1.3 Jakautuminen

Elinkeinoverolain 52 c § sisältää säännökset kokonaisjakautumisesta ja osittaisjakautumisesta. Kyseisen pykälän 1 momentin mukaan jakautumisella tarkoitetaan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua järjestelyä, jossa jakautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat vastikkeena omistamiensa osakkeiden mukaisessa suhteessa kunkin vastaanottavan yhtiön liikkeeseen laskemia uusia osakkeita tai sen hallussa olevia omia osakkeita; vastike saa olla myös rahaa, kuitenkin enintään kymmenen prosenttia vastikkeena annettavien osakkeiden nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa osakkeita vastaavasta osuudesta yhtiön maksettua osakepääomaa ja jossa:

- 1) osakeyhtiö purkautuu selvitysmenettelyttä siten, että kaikki sen varat ja velat siirtyvät kahdelle tai useammalle osakeyhtiölle (*kokonaisjakautuminen*); tai
- 2) osakeyhtiö selvitysmenettelyttä siirtää, ilman että se purkautuu, yhden tai useamman liiketoimintakokonaisuutensa sellaisenaan yhdelle tai useammalle osakeyhtiölle ja jättää vähintään yhden liiketoimintakokonaisuuden siirtävään yhtiöön (*osittaisjakautuminen*).

Elinkeinoverolain 52 c §:n 2 ja 3 momenttien mukaan liiketoimintakokonaisuudella tarkoitetaan yhtiön osan kaikkia varoja ja vastuita, jotka hallinnollisesti muodostavat itsenäisen toiminnan eli omavaraiseen toimintaan kykenevän yksikön. Lisäksi jakautumisessa noudatetaan, mitä lain 52 b §:ssä säädetään sulautumisesta. Viittaussäännöksen perusteella jakautuvan yhtiön osakkeenomistajan verotuksessa osakkeiden vaihtamista vastaanottavan yhtiön osakkeisiin ei pidetä osakkeiden luovutuksena. Jakautumisvastikkeena saatujen osakkeiden hankintamenoksi luetaan jakautuvan yhtiön osakkeiden hankintamenoa vastaava määrä. Siltä osin kuin jakautumisvastikkeena saadaan rahaa, jakautumista pidetään osakkeiden luovutuksena.

Elinkeinoverolain 52 c §:n 5 momentin mukaan vastaanottavan yhtiön osakkeiden hankintamenoksi katsotaan se osa jakautuvan yhtiön osakkeiden hankintamenosta, joka vastaa vastaanottavalle yhtiölle siirtynyttä osaa jakautuvan yhtiön nettovarallisuudesta. Osittaisjakautumisessa jakautuneen yhtiön osakkeiden hankintamenoksi katsotaan se osa jakautuvan yhtiön osakkeiden hankintamenosta, joka vastaa sille jäänyttä osaa jakautuvan yhtiön nettovarallisuudesta. Jos kuitenkin on ilmeistä, että kokonaisjakautumisessa vastaanottaville yhtiöille siirtyvien nettovarallisuuksien tai osittaisjakautumisessa jakautuvalle yhtiölle jäävän ja vastaanottavalle yhtiölle siirtyvän nettovarallisuuden suhde olennaisesti poikkeaa näiden yhtiöiden osakkeiden käypien arvojen suhteesta, hankintamenon jakoperusteena käytetään osakkeiden käypien arvojen suhdetta.

Tuloverolain 28 §:n viittaussäännös mahdollistaa veroneutraalin jakautumisen myös tuloverolain mukaan verotettavalle yhteisölle.

Osakeyhtiölain 17 luvussa säädetään muun muassa kansallisen jakautumisen ja rajat ylittävän jakautumisen soveltamisalasta, määritelmistä ja toteuttamistavoista. Osakeyhtiö (*jakautuva yhtiö*) voi jakautua siten, että jakautuvan yhtiön varat ja velat osittain tai kokonaan siirtyvät yhdelle tai useammalle osakeyhtiölle (*vastaanottava yhtiö*) ja jakautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat jakautumisvastikkeena vastaanottavan yhtiön osakkeita. Jakautumisvastike saa olla myös rahaa, muuta omaisuutta ja sitoumuksia. Jakautuminen voi tapahtua kokonais- tai osittaisjakautumisena sekä perustettavaan että toimivaan yhtiöön. Jakautumisen toteuttamistapoja täydennettiin 31.1.2023 alkaen yhtiöittämällä toteutettavalla jakautumisella, jossa osa jakautuvan yhtiön varoista ja veloista siirtyy yhdelle tai useammalle vastaanottavalle yhtiölle vastineeksi siitä, että jakautuvalle yhtiölle annetaan vastaanottavien yhtiöiden osakkeita tai arvopapereita. Yhtiöittämällä toteutettava jakautuminen voi tapahtua vain perustettavaan yhtiöön.

Yhtiöittämällä toteutettava jakautuminen

Edellä mainitusti osakeyhtiölaissa on säädetty yhtiöittämällä toteutettavasta jakautumisesta, joka perustuu muutospäätökseen. Muutospäätöksin mukaan mahdollisuus muodostaa yhtiö yhtiöittämällä toteutettavalla jakautumisella tarjoaa yhtiöille uuden yhdenmukaistetun menettelyn sisämarkkinoilla. Muutospäätöksin säännökset koskevat ainoastaan uusia yhtiöitä perustamalla tapahtuvia rajat ylittäviä jakautumisia. Yhtiöittämällä toteutettava jakautuminen on yritysjärjestely, jota ei aina voida luontevasti toteuttaa toimivaan yhtiöön. Muutospäätöksissä ei siten säädetä yhdenmukaisia säännöksiä sellaisille rajat ylittäville jakautumisille, joissa yhtiö siirtää varansa ja vastuunsa yhdelle tai useammalle olemassa olevalle yhtiölle. Hallituksen esityksessä HE 146/2022 vp on todettu tämän johtuvan siitä, että näiden tapausten on katsottu olevan erittäin monimutkaisia ja edellyttävän useiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten osallistumista sekä sisältävän lisäriskejä, jotka liittyvät Euroopan unionin ja kansallisten sääntöjen kiertämiseen. Myös osakeyhtiölaissa yhtiöittämällä toteutettava jakautuminen on mahdollistettu ainoastaan perustettavaan yhtiöön.

Yritysjärjestelydirektiivissä tai elinkeinoverolaissa ei ole säännöksiä yhtiöittämällä toteutettavasta jakautumisesta. Kokonaisjakautumista ja osittaisjakautumista koskevat säännökset eivät sovellu yhtiöittämällä toteutettavaan jakautumiseen, joten lähtökohtaisesti yhtiöittämällä toteutettava jakautuminen on verollinen järjestely. Jotta jakautuminen olisi veroneutraali, tulisi sen noudattaa elinkeinoverolain säännöksiä. Nimenomaisen sääntelyn puuttuessa verotuskäytännössä on katsottu, että yhtiöittämällä toteutettavaan jakautumiseen voidaan kuitenkin soveltaa elinkeinoverolain liiketoimintasiirtoa koskevia säännöksiä, jos niiden soveltamisedellytykset täyttyvät³.

Liiketoimintasiirrossa ja yhtiöittämällä toteutettavassa jakautumisessa on paljon yhtäläisyyksiä, mutta järjestelyt eroavat kuitenkin joiltain osin toisistaan. Molemmissa järjestelyissä tarkoituksena on yhtiöittää esimerkiksi yhtiön yksi liiketoimintayksikkö tai liiketoimintakokonaisuus omaan yhtiöön ja jakautumisvastike annetaan jakautuvalle tai siirtävälle yhtiölle. Yhtiöoikeudellisesti yhtiöittämällä toteutettava jakautuminen on yleisseuraanto, kun liiketoimintasiirto on yhtiöoikeudessa sääntelemätön erityisseuraanto. Yleisseuraannossa vastaanottava yhtiö jatkaa suoraan jakautuvalta yhtiöltä siirtyvää toimintaa ja sille siirtyvät kaikki siirtyvän toiminnan oikeudet ja velvollisuudet automaattisesti ilman erillisiä luovutustoimia. Liiketoimintasiirrossa vastaanottava yhtiö ei suoraan saavuta siirtävän yhtiön oikeusasemaa. Tämän vuoksi esimerkiksi siirtävän yhtiön tappiot eivät siirry vastaanottavalle yhtiölle. Elinkeinoverolaki ja osakeyhtiölaki mahdollistavat rahavastikkeen käytön jakautumisissa, kun taas liiketoimintasiirrossa rahavastikkeen käyttö ei ole elinkeinoverolain mukaan sallittua. Käytännön tilanteissa sopimusten ja oikeuksien siirtäminen yleisseuraantona yhtiöittämällä toteutettavana jakautumisena voi olla toimivampi ratkaisu kuin liiketoimintasiirto. Yhtiöittämällä toteutettava jakautuminen taas edellyttää muun muassa velkojen kuulutuksen, joka voi pidentää järjestelyn valmistelu- ja täytäntöpanoaikaa verrattuna liiketoimintasiirtoon. Verotuksellisista syistä yhtiöittämällä toteutettavan jakautumisen sijasta käytettäneen kuitenkin käytännössä liiketoimintasiirtoa.

Osakevastikkeen allokatio jakautumisessa

Yritysjärjestelydirektiivi sääntelee ensisijaisesti tavallisen osakeyhtiön jakautumista, eikä siinä ole otettu huomioon kansallisia erikoispiirteitä esimerkiksi kiinteistöyhtiöiden osalta. Direktiivi ja elinkeinoverolaki edellyttävät vastikeosakkeiden antamista samassa suhteessa kuin jakautuvaa yhtiötä on omistettu, eli omistussuhteet eivät saa jakautumisessa muuttua. Elinkeinoverolaki

³ Verohallinnon syventävä ohje VH/3512/00.01.00/2023, Yritysjärjestelyt ja verotus -jakautuminen

lisäksi edellyttää, että jakautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat vastikkeena omistamiensa osakkeiden mukaisessa suhteessa kunkin vastaanottavan yhtiön osakkeita. Oikeuskirjallisuudessa on esitetty⁴, että direktiivi ei kuitenkaan sanamuotonsa mukaisesti edellytä, että osakevastiketta saadaan suhteellisuussäännön mukaan jokaisesta vastaanottavasta yhtiöstä. Osakeyhtiölain mukaan jakautumisvastiketta ei tarvitse antaa, eikä osakeyhtiölaki myöskään edellytä, että vastiketta annettaisiin omistuksen mukaisessa suhteessa.

Elinkeinoverolain jakautumissäännös ei nykymuodossaan sovellu kovin hyvin asunto-osakeyhtiöihin ja keskinäisiin kiinteistöosakeyhtiöihin, joissa on useampia osakkeenomistajia, jotka hallitsevat osakeomistuksensa perusteella erilaisia kiinteistön tiloja, esimerkiksi huoneistoja. Jakautuminen ei ole veroneutraali, jos vastikeosakkeita ei anneta jokaisesta vastaanottavasta yhtiöstä (KHO 2004 T 3068, KVL 2001/70). Jos vastaanottava yhtiö on keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö, omistussuhteiden muuttumattomuus voidaan saavuttaa esimerkiksi siten, että vastikeosakkeet tulevat jakautuvan yhtiön osakkeenomistajien yhteisomistukseen, joka vastaa heidän osakeomistustaan jakautuvassa yhtiössä (KHO 2004 T 3068, KVL 2004/49). Osakkeiden yhteisomistussuhde voi olla hallinnollisesti monimutkainen, eikä vastaa käytännön tilanteita esimerkiksi huoneistoissa asumisen suhteen. Alkuperäisen osakeomistuksen saavuttaminen jakautumisen jälkeen voi vaatia monivaiheiset lisäjärjestelyt esimerkiksi osakkeiden vaihdolla tai kaupalla, joista aiheutuu yleensä sekä tulo- että varainsiirtoveroseuraamuksia.

Vastikkeeton jakautuminen

Osakeyhtiölaissa säädetään jakautumisvastikkeesta siten, että jakautuvan yhtiön osakkeenomistajat voivat suostumuksellaan luopua oikeudestaan saada vastiketta. Lisäksi osakeyhtiölain 17 luvun 16 §:n 3 momentin mukaan vastaanottavan yhtiön omistamat jakautuvan yhtiön osakkeet eivät tuota oikeutta jakautumisvastikkeeseen, eli laissa on tältä osin nimenomainen vastikekielto. Osakeyhtiölaki mahdollistaa myös muun vastikkeen kuin osake- tai rahavastikkeen, esimerkiksi arvopapereiden antamisen vastikkeena.

Elinkeinoverolaki sisältää kuitenkin vaatimuksen jakautumisvastikkeesta, eikä säännöksessä ole poikkeusta vastikkeen antovelvollisuudesta kuten esimerkiksi tytäryhtiösulautumisessa. Säännöksen mukaan vastaanottavien yhtiöiden on annettava osakevastiketta jakautuvan yhtiön osakkeenomistajille heidän omistuksensa mukaisessa suhteessa. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa KHO 2008:65 vastikkeellisuus on vahvistettu. Jos osakevastiketta ei anneta, järjestelyä ei pidetä elinkeinoverolain 52 c §:n mukaisena jakautumisena. Valtiovarainministeriö on kyseiseen asiaan antamassaan lausunnossa katsonut, että sulautumisen ja jakautumisen verokohtelu ei ole yhtenevä. Ministeriön mukaan yritysjärjestelydirektiivi ei sisällä säännöksiä jakautumisen vastikkeettomuudesta tilanteessa, jossa yhtiö jakautuisi sellaiseen yhtiöön, joka omistaa koko jakautuvan yhtiön osakekannan, eikä direktiivin säännöksiä ole tarkoitettu sovellettavaksi tällaisessa tilanteessa.

Kokonais- ja osittaisjakautuminen voidaan toteuttaa myös toimivaan yhtiöön, esimerkiksi jakautuvan yhtiön emoyhtiöön. Nykytilassa veroneutraali vastikkeeton tytär- tai sisaryhtiöjakautuminen ei kuitenkaan ole mahdollista, vaikka sulautumisessa osittainkin vastikkeettomuus on oikeuskäytännössä (esim. KHO 2011:2) hyväksytty.

⁴ Järvenoja, Markku, Osakevastikkeen antaminen suhteellisuussäännön mukaisesti keskinäisen yhtiön jakautumisessa, Verotus 2/2025, s. 189–198.

Jakautuvan yhtiön osakkeiden hankintamenon kohdistaminen

Jakautuvan yhtiön osakkeiden hankintameno kohdistetaan vastaanottavien yhtiöiden osakkeille ja osittaisjakautumisessa myös jakautuneen yhtiön osakkeille yhtiöille siirtyneiden ja jääneiden nettovarallisuuksien suhteessa myös silloin, kun kaikki yhtiöt ovat julkisesti noteerattuja yhtiöitä. Vastaanottavien yhtiöiden ja jakautuneen yhtiön osakkeiden hankintamenon määrittämiseksi selvitetään vastaanottaville yhtiöille ja jakautuneelle yhtiölle siirtyneet ja jääneet nettovarallisuudet sekä yhtiöiden osakkeiden käyvät arvot. Tämän jälkeen arvioidaan, poikkeako käypien arvojen suhde olennaisesti ensisijaisena jakoperusteena käytettävästä siirtyneiden ja jääneiden nettovarallisuuksien suhteesta. Jos poikkeama ei ole olennainen, jakoperusteena käytetään nettovarallisuuksien suhdetta ja jos poikkeama on olennainen, jakoperusteena käytetään käypien arvojen suhdetta.

Verotuskäytännössä julkisesti noteerattujen vastaanottavien yhtiöiden ja jakautuneen yhtiön osakkeiden käypien arvojen suhdetta on arvioitu jakautumisen jälkeisten ensimmäisten noteerauspäivien pörssikurssien perusteella. Osakkeiden käypinä arvoina on pidetty ensimmäisen noteerauspäivän painotettua keskikurssia tai toissijaisesti viiden ensimmäisen pörssipäivän vastaavaa keskikurssia, jos sen on katsottu paremmin kuvaavan osakkeiden käypää arvoa.

Verohallinto on verotuskäytännön yhtenäistämiseksi antanut julkisesti noteerattujen yhtiöiden jakautumisiin liittyviä syventäviä ohjeita jakautuvan yhtiön osakkeiden hankintamenon kohdentamisesta vastaanottavien yhtiöiden ja jakautuneen yhtiön osakkeille. Ohjeissa on kerrottu, missä suhteessa jakautuvan yhtiön nettovarallisuus on siirtynyt tai jäänyt vastaanottaville ja jakautuneelle yhtiölle, mikä on yhtiöiden osakkeiden käypien arvojen suhde sekä se, mitä jakoperustetta jakautuvan yhtiön hankintamenon kohdentamisessa vastaanottaville ja jakautuneelle yhtiölle tulee käyttää.

Jakautuvan yhtiön osakkeiden hankintamenon kohdistamista koskevan sääntelyn perusteluissa hallituksen esityksessä HE 177/1995 vp on todettu, että jaettaessa jakautuvan yhtiön osakkeiden hankintameno vastaanottavien yhtiöiden hankintamenoiksi tulisi jakoperusteena periaatteessa käyttää vastaanottavien yhtiöiden osuuksien käypiä arvoja. Koska käypien arvojen määrittämisen todettiin olevan kuitenkin usein varsin ongelmallista, ehdotettiin ensisijaiseksi jakoperusteeksi vastaanottaville yhtiöille siirtyvää nettovarallisuutta ja käypien arvojen käyttämistä jakoperusteena toissijaisesti vain silloin, jos olisi ilmeistä, että nettovarojen suhteessa tehty jako olennaisesti poikkeaisi käypien arvojen mukaisesta jakoperusteesta.

Julkisesti noteerattujen yhtiöiden jakautumisessa myös vastaanottavat yhtiöt listataan tyypillisesti jakautumisen toimeenpanon yhteydessä pörssiin ja osittaisjakautumisessa jakautuva yhtiö jatkaa edelleen julkisesti noteerattuna yhtiönä. Tällaisessa tilanteessa vastaanottavien yhtiöiden ja jakautuneen yhtiön osakkeiden käyvät arvot voidaan määrittää pörssikurssien perusteella eikä määrittäminen ole siten erityisen ongelmallista. Jakautuvan yhtiön osakkeiden hankintamenon kohdistamiselle nettovarallisuuksien perusteella vastaanottaville ja jakautuneelle yhtiölle ei siten ole nykyisen sääntelyn taustalla olevia perusteita sellaisessa jakautumisessa, jossa kaikki vastaanottavat ja osittaisjakautumisessa myös jakautunut yhtiö ovat julkisesti noteerattuja yhtiöitä.

2.1.4 Rahavastikkeen määrä

Osakeyhtiölain yhtiörakenteen muuttamista koskevat säännökset eivät aseta vaatimuksia yritysjärjestelyissä annettavan rahavastikkeen määrästä. Lisäksi sulautumis- ja jakautumisvastike saa olla osakevastikkeen lisäksi rahaa, muuta omaisuutta ja sitoumuksia. Osakeyhtiölain mukaan osakkeilla ei tarvitse olla nimellisarvoa ja yhtiökäytännössä vallitseva käytäntö onkin, ettei tavallisilla osakeyhtiöillä enää ole osakepääomaa.

Suomen verolainsäädäntö ei ennen yritysjärjestelydirektiivin implementointia rajoittanut rahavastikkeen määrää sulautumissäännöksiä sovellettaessa. Nykyisin elinkeinoverolain mukaan sulautumisissa ja jakautumisissa vastike saa olla myös rahaa, ei kuitenkaan enempää kuin 10 prosenttia vastikkeena annettujen osakkeiden nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa osakkeita vastaavasta osuudesta maksettua osakepääomaa. Osakevaihtojen osalta elinkeinoverolakia muutettiin vuoden 2026 alusta alkaen siten, että vastike saa olla myös rahaa, ei kuitenkaan enempää kuin 50 prosenttia vastikkeena annettujen osakkeiden nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa osakkeita vastaavasta osuudesta maksettua omaa pääomaa. Osakevaihdossa rahavastikkeen enimmäismäärä suhteutetaan siis omaan pääomaan kirjattavaan merkintähintaan, jolloin rahavastiketta voidaan maksaa myös kirjattaessa merkintähinta sijoitetun vapaan pääoman rahastoon. Liiketoimintasiirrossa vastikkeena voidaan antaa vain vastaanottavan yhtiön osakkeita, eikä rahavastikkeen käyttö ole mahdollista.

Yritysjärjestelydirektiivi tai elinkeinoverolaki eivät ota kantaa siihen, miten rahavastikkeen 10 prosentin enimmäismäärä lasketaan sulautumisissa ja jakautumisissa. Myös hallituksen esityksessä HE 177/1995 vp on todettu yritysjärjestelydirektiivin jättävän epäselväksi, onko direktiivissä tarkoitettu rajoittaa rahavastikkeen määrää 10 prosenttiin osakkeiden yhteenlasketusta nimellisarvosta (järjestelykohtainen) vai onko vaatimus osakaskohtainen. Yritysjärjestelydirektiivissä rahavastike on määritelty yhtenevästi kaikkien yritysjärjestelyjen osalta ja rahavastikkeen enimmäismäärä on sidottu (kaikille) osakkaille annettujen osakkeiden arvoon. Vaikka elinkeinoverolaissa on rahavastikkeen osalta sanamuodollisia eroja eri yritysjärjestelymuotojen välillä, oikeuskäytännössä säännöksiä on tulkittu siten, että rahavastikkeen määrää arvioidaan järjestelykohtaisesti. KHO:n päätöksessä KHO 2020:71 on katsottu, että osakevaihdossa rahavastikkeelle asetettua 10 prosentin enimmäismäärää on perusteltua tulkita siten, että se lasketaan saman järjestelyn yhteydessä kaikille osakkeenomistajille luovutettavan rahavastikkeen kokonaismäärän perusteella. Myös hallituksen esityksessä HE 125/2025 vp todettiin, että osakevaihdossa rahavastike lasketaan johdonmukaisesti järjestelykohtaisesti kuten sulautumisissa ja jakautumisissa.

Yritysjärjestelysäännöksiä on pidetty rahavastikkeen osalta tarpeettoman rajoittavana ja on esitetty, että 10 prosentin rahavastikkeen enimmäismäärä tulisi poistaa kokonaan tai laskenta tulisi tehdä osakas- tai osakekohtaisesti eikä kokonaisuutena järjestelykohtaisesti. Valtiovarainvaliokunnan mietinnön (VaVM 42/2006 vp) mukaan hallituksen esityksen (HE 247/2006 vp) asian tuntijakuulemisessa oli ehdotettu yleisesti kaikkien yritysjärjestelyiden osalta, että sallittavan rahavastikkeen rajoittamisesta enintään 10 prosenttiin vastikeosakkeiden nimellis- tai vasta-arvosta luovuttaisiin. Valiokunta ei kuitenkaan puoltanut muutosehdotusta vaan totesi, että rajoituksen tarkoituksena on sulkea pois kaupan luonteiset toimet direktiivin soveltamisalasta. Rahavastikkeen mahdollisuus tuo kuitenkin järjestelmään joustavuutta ja on välttämätön esimerkiksi silloin, kun jotkut vähemmistöosakkaista eivät halua tulla vastaanottavan yhtiön osakkaiksi. Suuremman rahavastikkeen määrän salliminen ei mietinnön mukaan ole tämän käyttö-tarkoituksen kannalta tarpeellista. Yritysjärjestelydirektiivin ollessa vähimmäisdirektiivi, jäsenvaltiot voisivat kuitenkin ottaa käyttöön direktiiviä lievempää sääntelyä.

2.1.5 Liiketoimintasiirto

Elinkeinoverolain 52 d §:ssä säädetään veroneutraalin liiketoimintasiirron edellytyksistä. Liiketoimintasiirrolla tarkoitetaan järjestelyä, jossa osakeyhtiö (*siirtävä yhtiö*) luovuttaa joko kaikki taikka yhteen tai useampaan liiketoimintakokonaisuuteensa kohdistuvat varat, siirtyviin varoihin kohdistuvat velat ja siirtyvään toimintaan kohdistuvat varaukset siirtyvää toimintaa jatkavalle osakeyhtiölle (*vastaanottava yhtiö*) saaden vastikkeeksi vastaanottavan yhtiön liikkeeseen laskemia uusia osakkeita tai sen hallussa olevia omia osakkeita.

Siirtävän yhtiön verotuksessa luovutetun omaisuuden veronalaiseksi luovutushinnaksi luetaan omaisuuden verotuksessa poistamatta oleva hankintamenon osa ja vastaava määrä luetaan myös vastaanottavan yhtiön verotuksessa siirtyneen omaisuuden vähennyskelpoiseksi hankintamenoksi. Liiketoimintasiirron yhteydessä siirtyneet muut vähennyskelpoiset menot kuin hankintamenot vähennetään vastaanottavan yhtiön verotuksessa samalla tavalla kuin ne olisi vähennetty siirtävän yhtiön verotuksessa. Vastikkeeksi saatujen osakkeiden verotuksessa vähennyskelpoiseksi hankintamenoksi luetaan siirrettyjen varojen verotuksessa vähentämättä oleva määrä vähennettynä siirtyneiden velkojen ja varausten määrällä.

Liiketoimintasiirto voi tapahtua joko siirtoa varten perustettavaan uuteen yhtiöön tai jo olemassa olevaan yhtiöön. Vastaanottavan yhtiön tulee jatkaa siirtynyttä liiketoimintaa. Yhtiö voi siirtää vain osan liiketoimintakokonaisuuksistaan ja jatkaa liiketoimintaansa jäljelle jääneellä liiketoimintakokonaisuudella tai siirtää koko liiketoimintansa vastaanottavalle yhtiölle jäaden siirron jälkeen holdingyhtiöksi, joka omistaa vastaanottavan yhtiön osakkeet.

Osakeyhtiölaissa ei ole erillistä mainintaa liiketoimintasiirrosta. Osakeyhtiölain näkökulmasta liiketoimintasiirrosta on kysymys nettoapportista joko perustettavaan yhtiöön tai jo toimivaan yhtiöön (osakeyhtiölain 2 luku 6 § ja 9 luku 12 §), kun siirtyvä liiketoimintakokonaisuus luovutetaan apporttina vastaanottavaan yhtiöön ja vastikkeena saadaan vastaanottavan yhtiön osakkeita. Liiketoimintasiirto ei ole sulautumisen ja jakautumisen tavoin yleisseuraanto, vaan liiketoimintasiirrosta vastaanottavalle yhtiölle siirtyy vain kyseinen liiketoimintakokonaisuus siihen liittyvine varoine, velkoine ja vastuineen, eikä vastaanottava yhtiö saavuta muilta osin siirtävän yhtiön verotusasemaa. Siirtävän yhtiön tappiot eivät myöskään siirry vastaanottavalle yhtiölle.

Jos liiketoiminnan siirtäminen ei täytä elinkeinoverolain 52 d §:n edellytyksiä, varojen siirtämisestä vastaanottavaan yhtiöön käsitellään verotuksessa vaihtona, jossa yhtiö luovuttaa omaisuuttaan vastaanottavan yhtiön osakkeita vastaan. Varat katsotaan luovutetuksi käypään arvoon ja poistamattomat hankintamenot voivat siirron kohteena olevasta hyödykkeestä sekä sen omaisuuslajista riippuen tulla vähennettäväksi. Myös varaukset purkautuvat siirtävän yhtiön tuloon. Vastaanottavan yhtiön verotuksessa omaisuuden hankintamenoksi luetaan käypä arvo, joka on tuloutettu siirtävässä yhtiössä.

Negatiivinen nettoapportti

Liiketoimintasiirrosta vastikkeena saatavien osakkeiden hankintamenoksi verotuksessa muodostuu siirrettyjen varojen verotuksessa vähentämättä oleva määrä vähennettynä siirtyneiden velkojen ja varausten määrällä. KHO:n ratkaisun (KHO 2001:3) perusteella on vakiintuneesti tulkittu, että liiketoimintasiirtosäännöksen soveltaminen edellyttää, että varojen arvo verotuksessa on vähintään velkojen ja varausten suuruinen, sillä osakkeiden hankintameno ei voi verotuksessa olla negatiivinen. Yhtiöoikeuden säännösten mukaan nettoapportti on mahdollinen, jos varat käyvin arvoin laskettuina ylittävät velkojen määrän, vaikka varojen arvo kirjanpidossa tai verotuksessa olisi velkoja alempi. Elinkeinoverolain 52 d §:n soveltuminen arvioidaan varojen

ja velkojen verotuksellisten arvojen perusteella eikä negatiivisen nettoapportin tilanteissa verovapaan liiketoimintasiirron edellytysten ole katsottu täyttyvän.

KHO:n päätöstä ja negatiivisen nettoapportin tulkintalinjaa on kritisoitu pitkään ja sen on katsottu rajaavan liiketoimintasiirtosäännöksen ulkopuolelle tarpeettomasti järjestelyjä, joissa liiketoimintakokonaisuuden verotuksen nettoarvo on negatiivinen, vaikka sen käypä arvo olisi positiivinen ja huomattavasti negatiivista arvoa suurempi. Käytäntöä on pidetty ongelmallisena etenkin kasvuyritysten yritysrakenteiden muokkaamisen osalta, sillä T&K-menot kirjataan tyyppillisesti vuosikuluiksi eikä niitä aktivoida.

Lisäksi oikeuskirjallisuudessa KHO:n edellä mainittua päätöstä on pidetty yritysjärjestelydirektiivin kannalta ongelmallisena sen asettaessa lisäedellytyksiä veroneutraalille järjestelylle. Yritysjärjestelydirektiivissä ei ole säännöstä, jossa säänneltäisiin osakkeiden hankintamenoksi katsottavaa määrää. KHO:n päätöksessä asetettua positiivisen nettoapportin vaatimusta ei ole siten pidetty EU-oikeudellisesti hyväksyttävänä edellytyksenä, sillä se asettaa lisävaatimuksia järjestelyn veroneutraalisuudelle, mikä ei ole sallittua. Päätöstä on kritisoitu myös sillä perusteella, että elinkeinoverolain 52 d §:n 4 momentin sanamuodon perusteella ei ole merkitystä, muodostuuko siirrettyjen varojen ja velkojen sekä varausten erotus positiiviseksi vai negatiiviseksi. Liiketoimintasiirto voitaisiin pykälän ja direktiivin sanamuodon mukaan toteuttaa arvojen positiivisuudesta tai negatiivisuudesta huolimatta.

KHO katsoi tuoreessa liiketoimintasiirtoa koskevassa ratkaisussaan (KHO 2026:41), ettei elinkeinoverolain 52 d §:n edellytysten voida katsoa jääneen täyttymättä sillä perusteella, että siirtyneiden velkojen määrä ylitti siirtyneiden varojen kirjanpitoarvon. Elinkeinoverolaki tai yritysjärjestelydirektiivi eivät aseta veroneutraalisuuden edellytykseksi sitä, että kirjanpitoarvojen perusteella laskettu nettoapportti olisi positiivinen. Lisäksi unionin tuomioistuin on oikeuskäytännössään katsonut, että jäsenvaltiot eivät voi asettaa yritysjärjestelydirektiivissä säädetylle verotuksen neutraalisuudelle sellaisia lisäedellytyksiä, joista ei säädetä direktiivissä. Vaikka asiassa ei ollut nimenomaisesti ratkaistavana negatiivisen nettoapportin hyväksyttävyys verotuksellisten arvojen perusteella, myös vaatimusta verotuksellisten arvojen positiivisuudesta voidaan EU-oikeudellisesta näkökulmasta pitää kiellettyinä lisäedellytyksenä. Asiassa ei myöskään ollut ratkaistavana, mitä on pidettävä vastikkeena saatujen osakkeiden hankintamenona verotuksessa.

2.1.6 Sulautumisen ja jakautumisen vaikutus tappioiden vähentämiseen

Sulautuminen ja jakautuminen ovat yleisseuraantoja, joissa sulautuvan tai jakautuvan osakeyhtiön kaikki oikeudet ja velvoitteet siirtyvät vastaanottavalle osakeyhtiölle. Sulautuvalle osakeyhtiölle vahvistetun tappion siirtymistä vähennettäväksi vastaanottavan osakeyhtiön tulosta on kuitenkin rajoitettu tuloverolain 123 §:n 2 momentissa, jonka perusteella sulautuvalle yhteisölle vahvistettu tappio siirtyy vähennettäväksi vastaanottavan yhteisön tulosta vain, mikäli vastaanottava yhteisö taikka sen osakkaat tai jäsenet taikka yhteisö ja sen osakkaat tai jäsenet yhdessä ovat tappiovuoden alusta lukien omistaneet yli puolet sulautuneen yhteisön osakkeista tai osuuksista. Tappioiden siirtyminen vastaanottavalle yhtiölle edellyttää lisäksi, että sulautuminen on toteutettu elinkeinoverolain 52 a ja b §:n mukaisesti (KHO 2012:23).

Jakautuvan yhteisön tappioiden siirtyminen vähennettäväksi vastaanottavan yhteisön tulosta edellyttää vastaavasti, että vastaanottava yhteisö taikka sen osakkaat tai jäsenet taikka yhteisö ja sen osakkaat tai jäsenet yhdessä ovat tappiovuoden alusta lukien omistaneet yli puolet jakautuneen yhteisön osakkeista tai osuuksista. Tuloverolain 123 §:n 1 momentissa säädetään tappioiden jakautumisesta vastaanottavien yhteisöjen kesken. Jakautuvan yhteisön tappiot siirtyvät tuloverolain 123 §:n 1 momentin mukaan vastaanottavalle yhteisölle siltä osin kuin on ilmeistä,

että tappiot ovat syntyneet vastaanottavalle yhteisölle siirtyneessä toiminnassa. Muilta osin tappiot siirtyvät samassa suhteessa kuin jakautuvan yhteisön nettovarallisuus siirtyy vastaanottaville yhteisöille.

Vastaanottavalle yhtiölle siirtyneet sulautuvan tai jakautuvan yhtiön tappiot vähennetään vastaanottavan yhtiön verotuksessa lähtökohtaisesti samoin edellytyksin kuin ne olisi vähennetty sulautuvan tai jakautuvan yhtiön verotuksessa. Vahvistetut tappiot vähennetään elinkeinotoiminnan tuloksesta seuraavan 10 verovuoden aikana. Käynnissä on tappioiden vähentämisen enimmäisajan pidentämistä koskeva lainsäädäntöhanke, jossa tappioiden käyttöaikaa esitetään pidennettäväksi 10 vuodesta 25 vuoteen. Sulautuvan yhteisön tappioiden vähentäminen vastaanottavan yhteisön verotuksessa edellyttää lisäksi, että tappiot olisivat olleet sulautuvan yhteisön itsensä käytettävissä. Siten jos sulautuvassa yhteisössä on tapahtunut omistajanvaihdos ennen sulautumista, tappiot eivät ole vähennettävissä vastaanottavan yhtiön verotuksessa ilman poikkeuslupaa, vaikka tuloverolain 123 §:n 2 momentin edellytykset täyttyisivät. Sulautumisen yleisseuraantoluonteesta johtuu, että vastaanottava osakeyhtiö ei voi saada sulautuvan osakeyhtiön seuraajana edeltäjäänsä parempaa oikeutta tappion hyödyntämiseen. Oikeus tappion vähentämiseen voi siten siirtyä vastaanottavalle osakeyhtiölle vain, mikäli sulautuvalla osakeyhtiöllä itsellään on ollut vastaava oikeus (KHO 2019:131).

Tappioiden vähennysoikeuden siirtymistä sulautumisessa ja jakautumisessa koskevan tuloverolain 123 §:n 2 momentin sanamuoto ei ota huomioon välillistä omistusta, minkä vuoksi säännös soveltuu huonosti konsernitilanteisiin, kun vastaanottavan yhtiön omistaman yhtiön tai vastaanottavan yhtiön osakkaiden omistamien yhtiöiden omistuksia ei oteta huomioon omistusedellytystä laskettaessa. Omistusedellytys ei täyty myöskään tilanteessa, jossa sulautuvalla ja vastaanottavalla yhtiöllä on eri emoyhtiöt, vaikka näillä emoyhtiöillä olisikin keskenään yhteinen emoyhtiö.

Oikeuskäytäntö on täsmentänyt tuloverolain 123 §:n 2 momentin soveltamisalaa. KHO:n mukaan omistusedellytyksen täyttymistä arvioitaessa huomioon on otettava myös vastaanottavan yhtiön ja sen osakkaan välillinen omistus sulautuvassa yhtiössä. Omistusta koskeva edellytys täyttyi, kun konsernin emoyhtiö oli omistanut sulautuvan yhtiön tappiovuoden alusta lukien joko välillisesti tai välittömästi (KHO 2019:51). KHO katsoi, että sulautuva ja vastaanottava yhtiö kuuluivat samaan intressipiiriin ja vastaanottavalla yhtiöllä oli oikeus vähentää sulautuneen yhtiön tappiot. Välillistä omistusta koskevaa edellytystä sulautumisessa on arvioitu myös KHO:n ennakkopäätöksessä KHO 2021:104, jossa KHO katsoi, ettei tuloverolain 123 §:n 2 momenttia ollut tulkittava säännöksen sanamuotoa laajemmin niin, että huomioon otettaisiin myös vastaanottavan yhteisön osakkaana olevan yhtiön osakkeenomistajien välilliset omistukset sulautuvassa tappiollisessa yhtiössä. Tällöin lukuun otettava osakaskunta laajenisi KHO:n mukaan olennaisesti. Eli nykytulkinnan mukaan vastaanottavan yhtiön ja sen osakkaan välillinen omistus otetaan huomioon, mutta vastaanottavan yhteisön osakkaana olevan yhtiön osakkeenomistajien tai sitä ylempien tahojen välillisiä omistuksia ei oteta huomioon. Lain sanamuoto ja oikeuskäytäntö jättää myös avoimeksi kuinka paljon vastaanottavan yhtiön osakkaiden on omistettava vastaanottavasta yhtiöstä.

Sulautumisessa ja jakautumisessa vastaanottavan yhtiön omien tappioiden vähentämisessä sovelletaan yleisiä yhteisön omistajanvaihdosta koskevia säännöksiä. Jos sulautumisvastikkeena annettujen osakkeiden vuoksi yli puolet vastaanottavan yhtiön omistuksesta vaihtuu tuloverolain 122 §:n 1 momentin mukaisesti, yhtiö menettää oikeuden vahvistettujen tappioiden vähentämiseen. Vastaanottava yhtiö voi kuitenkin saada tuloverolain 122 §:n 3 momentissa tarkoitettua poikkeuslupan tappioiden vähentämiseksi.

Vastavirtasulautumisissa, jossa emoyhtiö on omistanut kaikki tytäryhtiön osakkeet, tuloverolain 123 §:n 2 momentin edellytykset eivät täyty. Jos tytäryhtiössä on sen sijaan muitakin osakkaita, sulautuvan emoyhtiön tappiot voivat siirtyä tytäryhtiölle, jos tytäryhtiö ja sen muut osakkaat (kuin emoyhtiö) ovat omistaneet yli puolet emoyhtiön osakkeista tappiovuoden alusta lukien. Tämän lisäksi vastavirtasulautumisessa vastaanottava yhtiö voi menettää omistajanvaihdon vuoksi myös omat tappionsa. Vastaanottava yhtiö voi kuitenkin hakea poikkeuslupaa omien tappioidensa vähentämiseen. Sulautuvan tai jakautuvan yhtiön tappioihin ei voida kuitenkaan hakea poikkeuslupaa, sillä tuloverolain 122 §:n 3 momentin mukaisessa poikkeuslupamenettelyssä ei voida myöntää poikkeuslupaa tuloverolain 123 §:n 2 momentin edellytysten täyttymisen osalta.

Oikeuskirjallisuuden mukaan nykyiset tappiontasausta koskevat säännökset eivät ole neutraaleja, eikä niiden sanamuoto sovi erityisen hyvin konsernitilanteisiin. Saman konsernin sisällä toteutetuissa järjestelyissä tappiot eivät välttämättä ole vähennettävissä vastaanottavalla yhtiöllä, vaikka tosiasiaa omistus ei ole muuttunut koko konsernin tasolla arvioitaessa. Oikeuskirjallisuudessa on lisäksi esitetty, että tuloverolain tappioiden vähennyskelpoisuutta koskevat edellytykset haittaavat tai jopa estävät direktiivin vastaisesti yritysjärjestelyjen toteuttamista.

2.1.7 Yritysjärjestelysäännösten soveltamisala Euroopan talousalueella

Elinkeinoverolain 52 §:n 1 momentin mukaan lain 52 a-52 f §:ssä olevia yritysjärjestelysäännöksiä sovelletaan kotimaisten osakeyhtiöiden välisiin järjestelyihin. Saman pykälän 2 momentin mukaan yritysjärjestelysäännöksiä sovelletaan laissa mainituin rajoituksin myös yritysjärjestelydirektiivissä tarkoitettuihin yhteisöihin, jotka ovat velvollisia suorittamaan yhteisöveroa. Vaikka ETA-valtiossa olevat yhteisöt eivät kuulu yritysjärjestelydirektiivin soveltamisalaan, yritysjärjestelysäännöksiä sovelletaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) ja Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen sijoittautumisvapauden ja pääomien vapaan liikkuvuuden nojalla myös ETA-valtioissa oleviin yhteisöihin lain sanamuodosta huolimatta (mm. KHO 2012:93).

2.1.8 Yritysjärjestelyjen varainsiirtoverotus

Varainsiirtoverosta ei ole yhtenäistä EU-tason sääntelyä, joten varainsiirtoverotus jää kansallisen lainsäädännön piiriin. Varainsiirtoverotuksessa tulee kuitenkin ottaa huomioon EU-oikeuden vaikutus erityisesti sijoittautumisvapauden ja pääomien vapaan liikkuvuuden kautta. Yritysjärjestelydirektiivin tarkoituksena on mahdollistaa välittömän verotuksen kannalta veroneutraalit järjestelyt, eikä direktiivi siten estä kansallisen varainsiirtoveron perimistä tai yritysraakteen uudelleenjärjestelystä mahdollisesti seuraavia välillisiä verovaikutuksia.

Varainsiirtoverolain (931/1996) mukaan kiinteistön tai arvopaperin luovutuksesta on suoritettava veroa. Varainsiirtoveroa ei kuitenkaan suoriteta, jos kumpikaan luovutuksen osapuolista ei ole Suomessa yleisesti verovelvollinen tai jos kyseessä on ulkomaisen yhteisön liikkeeseen laskema arvopaperi, ellei yhteisön toiminta tosiasiallisesti käsitä pääasiallisesti kiinteistöjen suoraa tai välillistä omistamista tai hallintaa. Varainsiirtoverolain mukaan luovutuksensaajan ei myöskään ole suoritettava veroa siirrettäessä kiinteistö tai arvopapereita toimintaa jatkavalle yhteisölle sulautumisen tai elinkeinoverolain 52 c §:n mukaisen jakautumisen perusteella, jos järjestely toteutetaan asianomaista yhteisöä koskevan lainsäädännön mukaisesti. Yleisseuraannon ja jatkuvuuden periaatteita noudattavat yritysjärjestelyt ovat siten verovapaita. Sulautumisen varainsiirtoverovapaus edellyttää ainoastaan osakeyhtiölain säännösten noudattamista. Kokonais- ja osittaisjakautumisessa verovapauden edellytyksenä on sekä elinkeinoverolain että osakeyhtiölain säännösten noudattaminen. Yhtiöittämällä toteutettavasta jakautumisesta ei säädetä elinkeinoverolaissa. Jos yhtiöittämällä toteutettuun jakautumiseen sovelletaan elinkeinoverolain

liiketoimintasiirtoa koskevia säännöksiä, voi myös liiketoimintasiirtoa koskeva varainsiirtoverolain verovapaussäännös tulla sovellettavaksi.

Varainsiirtoverolain mukaan varainsiirtoveroa ei ole suoritettava, kun elinkeinoverolaissa tarkoitettun liiketoimintasiirron yhteydessä siirtyvään toimintaan kuuluva kiinteistö tai arvopaperi luovutetaan toimintaa jatkavalle yhteisölle. Liiketoimintasiirron varainsiirtoverovapaus edellyttää siis elinkeinoverolain edellytysten täyttymistä. Siirtävän yhtiön ei ole suoritettava varainsiirtoveroa liiketoimintasiirrossa vastikkeena saamistaan osakkeista, kun osakkeina käytetään uusia osakkeita, tai sellaisia osakkeita, jotka ovat tulleet liiketoimintasiirron vastaanottavan yhtiön haltuun sen itselleen suuntaamassa maksuttomassa osakeannissa.

Osakevaihto ei ole yleisseuraanto, eikä siitä ole varainsiirtoverolaissa erityissäännöksiä, joten sen varainsiirtoveroseuraamukset määräytyvät varainsiirtoverolain yleisten periaatteiden mukaisesti. Osakkeita hankkivan yhtiön on siten maksettava varainsiirtoveroa hankkiemiensa osakkeiden käyvästä arvosta. Osakkeenomistajan ei ole suoritettava varainsiirtoveroa vastikkeena saamistaan uusista osakkeista, koska osakemerkintään perustuva saanto ei ole varainsiirtoverolaissa tarkoitettu luovutus. Sama koskee myös tilannetta, jossa osakkeenomistajan saamat osakkeet ovat tulleet yhtiön haltuun sen itselleen suuntaamassa osakeannissa. Sen sijaan, jos vastike maksetaan muulla tavoin yhtiön haltuun tulleilla omilla osakkeilla, kyse on luovutuksesta, josta osakkeenomistajan on suoritettava varainsiirtovero.

Uusien osakkeiden merkintään perustuvaa saantoa ei ole pidetty luovutuksena. Osakemerkintään on katsottu rinnastuvan myös sellaisten osakkeiden luovutus, jotka ovat tulleet yhtiön haltuun sen itselleen suuntaamassa osakeannissa. Osakkeenomistajan ei ole suoritettava veroa saamistaan vastaanottavan yhtiön uusista osakkeista tai osakkeista, jotka ovat tulleet yhtiön haltuun sen itselleen suuntaamassa osakeannissa. Maksettaessa vastike muulla tavoin kuin uusilla osakkeilla tai osakeannilla yhtiön haltuun tulleilla omilla osakkeilla, kyse on luovutuksesta, josta osakkeenomistajan on suoritettava varainsiirtovero. Korkein hallinto-oikeus otti päätöksessään KHO 2017:39 kantaa osakkeiden luovutuksen varainsiirtoverotukseen. Päätöksen mukaan varainsiirtoveroa on suoritettava, kun osakeannissa merkitään muita yhtiön hallussa olevia osakkeita kuin yhtiön haltuun sen itselleen suuntaamassa osakeannissa tulleita osakkeita. Vaatimus uusista osakkeista tai osakeannilla yhtiön haltuun tulleista omista osakkeista aiheuttaa ylimääräistä hallinnollista taakkaa tilanteissa, joissa yhtiön hallussa on jo omia osakkeita, joita yritysjärjestelyissä voitaisiin antaa vastikkeena. Varainsiirtoverolain vastikeosakkeita koskevat säännökset eivät sovellu osakkeenomistajan verotukseen myöskään kolmikantasulautumisessa, kun vastike saadaan muulta kuin vastaanottavalta yhtiöltä. Kolmikantasulautumisessa osakkeenomistajan olisi siis suoritettava varainsiirtoveroa muulta taholta kuin vastaanottavalta yhtiöltä saamistaan osakkeista.

2.1.9 Osakkeen matemaattisen arvon laskeminen sulautumisessa ja jakautumisessa

Varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005), jäljempänä *arvostamislaki*, 13 §:ssä säädetään siitä, miten yhtiöiden sulautuminen ja jakautuminen otetaan huomioon matemaattisen arvon laskemisessa. Pykälän 1 momentissa säädetään, että yhtiöiden sulautuminen, jakautuminen ja muut vastaavat muutokset otetaan matemaattista arvoa laskettaessa erikseen huomioon.

Pykälän 2 momentin mukaan, jos sulautuminen on tullut voimaan sen tilikauden päättymiseen mennessä, jolta osinko jaetaan, ja osinko on nostettavissa sen kalenterivuoden kuluessa, jonka aikana tilikausi on päättynyt, vastaanottavan yhtiön ja kombinaatiosulautumisessa syntyvän uuden yhtiön nettovarallisuus saadaan laskemalla yhteen vastaanottavan yhtiön ja sulautuvien yhtiöiden nettovarallisuudet. Vastaanottavan yhtiön varoihin ei kuitenkaan lueta sen omistamia

sulautuvan yhtiön osakkeita. Jos sulautumisvastike muodostuu muusta kuin vastaanottavan yhtiön osakkeista, otetaan tämä niin ikään vastaanottavan yhtiön varallisuutta vähentävänä huomioon. Osakkeen matemaattinen arvo saadaan jakamalla näin saatu nettovarallisuus vastaanottavan yhtiön tai syntyneen uuden yhtiön ulkona olevien osakkeiden lukumäärällä.

Säännösten perusteella sulautuminen otetaan huomioon vastaanottavan yhtiön matemaattisen arvon laskemisessa arvostamislain 13 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla, jos vastaanottava yhtiö jakaa osinkoa siltä tilikaudelta, jonka aikana sulautuminen on toteutettu, ja osinko on nostettavissa sen kalenterivuoden kuluessa, jonka aikana se vastaanottavan yhtiön tilikausi, jonka aikana sulautuminen on toteutettu, on päättynyt. Verotuskäytännössä on katsottu, että sulautumisen huomioon ottaminen matemaattisen arvon laskemisessa edellyttää lisäksi, että vastaanottavan yhtiön osakkaana on luonnollisia henkilöitä tai kuolinpesiä, joiden osinkoverotuksessa matemaattisella arvolla on merkitystä.

Jos arvostamislain 13 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset täyttyvät, vastaanottavalle yhtiölle lasketaan edellisen verovuoden nettovarallisuus säännöksessä tarkoitettulla tavalla, minkä perusteella vastaanottavalle yhtiölle lasketaan matemaattinen arvo sulautumisen toteuttamisverovuodelle.

Jos sulautuminen toteutetaan kesken vastaanottavan yhtiön tilikautta, vastaanottava yhtiö saat-
taa vasta sulautumisen täytäntöönpanon jälkeen jakaa osinkoa sulautumista edeltävän tilikau-
tensa voitosta. Tällöin osinkoa jaetaan myös sulautumisvastikkeena annetuille osakkeille, mutta
arvostamislain 13 §:n 2 momentin edellytykset sulautumisen huomioon ottamisesta vastaanot-
tavan yhtiön osakkeen matemaattisessa arvossa eivät kuitenkaan täyty. Korkeimman hallinto-
oikeuden ennakkopäätöksen KHO 2024:9 perusteella vastikeosakkeille on tällaisessa tilanteessa
laskettava matemaattinen arvo sulautuneen yhtiön osakkeen matemaattisen arvon perusteella.
Tämä johtaa siihen, että sulautumisvastikkeena saatujen osakkeiden matemaattinen arvo poik-
keaa sulautumisverovuonna muiden vastaanottavan yhtiön osakkeiden matemaattisesta arvosta.

Jakautuminen otetaan arvostamislain 13 §:n 3 momentin mukaan huomioon jakautuvan ja vas-
taanottavan yhtiön osakkeen matemaattista arvoa laskettaessa noudattaen soveltuvin osin, mitä
2 momentissa säädetään. Siten myös jakautumisen huomioon ottaminen matemaattisessa ar-
vossa edellyttää yhtiön tilikauden päättymistä, yritysjärjestelyn ja osingonjaon ajankohtaa kos-
kevien edellytysten täyttymisen arviointia.

Arvostamislain 5 §:n 1 momentin mukaan muun kuin julkisesti noteeratun yhtiön osakkeen ver-
tailuarvo lasketaan noudattaen matemaattisen arvon laskemista koskevia säännöksiä 2–5 mo-
mentissa säädetyin poikkeuksin. Laissa ei säädetä erikseen sulautumisen ja jakautumisen hu-
mioon ottamisesta osakkeen vertailuarvossa, minkä vuoksi vertailuarvon laskemisessa nouda-
tetaan soveltuvin osin arvostamislain 13 §:ssä säädettyjä matemaattisen arvon laskemisen peri-
aatteita. Verotuskäytännön mukaan osakkeen vertailuarvo lasketaan sulautumisen ja jakautumi-
sen yhteydessä aina uudelleen. Yhtiön kaikilla osakkeilla on aina sama vertailuarvo, vaikka
osakkeiden matemaattiset arvot voivat tietyissä tilanteissa poiketa toisistaan.

Nykyisten säännösten ja oikeuskäytännön perusteella sulautuminen ja jakautuminen voivat tulla
huomioon otetuiksi osakkeen matemaattisen arvon laskennassa eri tavoin riippuen vastaanotta-
van yhtiön tilikauden päättymisen, yritysjärjestelyn toteuttamisen ja osingonjaon ajankohdasta.
Sulautumisen ja jakautumisen huomioon ottaminen osakkeen matemaattisessa arvossa edellyt-
tää siten näiden ajankohtien tapauskohtaista arviointia.

Arvostamislain 13 §:n 2 momentin edellytysten täytyessä sulautuvan tai jakautuvan yhtiön net-
tovarallisuus vaikuttaa vastaanottavan yhtiön aiempien osakkaiden omistamien osakkeiden

matemaattiseen arvoon jo yritysjärjestelyn toteuttamisverovuonna. Tällöin yritysjärjestely vaikuttaa myös sellaisten osinkojen verotukseen, jonka vastaanottava yhtiö on jakanut ennen sulautumista tai jakautumista, mutta yritysjärjestelyn toteuttamisverovuoden aikana. Jos mainitun säännöksen edellytykset eivät täyty, mutta vastikeosakkeille on esimerkiksi korkeimman hallinto-oikeuden ennakkopäätöksessä KHO 2024:9 tarkoitetussa tilanteessa laskettava matemaattinen arvo ennakkopäätöksessä esitetyllä tavalla, vastikeosakkeiden ja vastaanottavan yhtiön muiden osakkeiden matemaattiset arvot poikkeavat toisistaan sulautumisen toteuttamisverovuonna. Tällöin yritysjärjestelyssä siirtyvät nettovarot eivät tule huomioon otetuiksi vastaanottavan yhtiön aiempien osakkaiden ennen yritysjärjestelyä omistamien osakkeiden matemaattisessa arvossa vielä järjestelyn toteuttamisverovuonna, toisin kuin 13 §:n 2 momentissa säädettyssä tilanteessa. Tällaisessa tilanteessa yritysjärjestely ei siten vaikuta sellaisten osinkojen verotukseen, jonka vastaanottava yhtiö on jakanut ennen sulautumista tai jakautumista, mutta yritysjärjestelyn toteuttamisverovuoden aikana. Tämä heikentää luonnollisten henkilöiden ja kuolinpesien osinkoverotuksen ennakoitavuutta ja asettaa verovelvolliset keskenään erilaiseen asemaan.

Edellä kuvattu tapauskohtainen arviointi aiheuttaa Verohallinnossa manuaalista virkailijatyötä ja vaikeuttaa verotuksen toimittamista. Arvostamislain 13 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa osakkeen matemaattinen arvo määräytyy yhdenmukaisesti kaikille vastaanottavan yhtiön osakkeille. Sen sijaan tilanteissa, joissa mainitun säännöksen edellytykset eivät täyty ja vastikeosakkeille on edellä mainitun KHO:n päätöksen perusteella laskettava erillinen matemaattinen arvo, yhtiöllä on sulautumisen toteuttamisverovuonna useampia keskenään poikkeavia osakkeiden matemaattisia arvoja. Verohallinnon GenTax-järjestelmä mahdollistaa kuitenkin ainoastaan yhden matemaattisen arvon tallentamisen. Tämän vuoksi vastikeosakkeita saaneiden luonnollisten henkilöiden osinkoverotus joudutaan tällaisissa tilanteissa toteuttamaan manuaalisesti. Lisäksi yhtiön verotuspäätöksessä ei ole järjestelmäteknisistä syistä yritysjärjestelyn toteuttamisverovuonna tietoa vastikeosakkeiden matemaattisesta arvosta.

Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatujen osinkojen verotuksesta säädetään tuloverolain 33 b §:n 1 momentissa. Pykälän ensimmäisen virkkeen mukaan muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadusta osingosta 25 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 75 prosenttia verovapaata tuloa siihen määrään saakka, joka vastaa arvostamislaissa tarkoitetulle osakkeen verovuoden matemaattiselle arvolle laskettua kahdeksan prosentin vuotuista tuottoa.

Säännösten perusteella muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadun osingon verokohtelu määräytyy osakkeen matemaattisen arvon perusteella. Osakkeen matemaattinen arvo perustuu arvostamislain 9 §:n mukaisesti lähtökohtaisesti edellisen verovuoden nettovarallisuuteen. Osakkeen matemaattinen arvo voi kuitenkin edellä kuvatulla tavalla muuttua verovuonna toteutetun yritysjärjestelyn seurauksena. Tämä ei käy selkeästi ilmi tuloverolain 33 b §:n 1 momentin sanamuodosta, mikä on voinut aiheuttaa epäselvyyttä sovellettavasta matemaattisesta arvosta osinkoverotuksessa.

Nykyisiin säännöksiin liittyy haasteita myös etuyhteysosapuolten välillä toteutettujen osakevaihtojen yhteydessä. Arvostamislakia muutettiin 8 päivänä joulukuuta 2025 siten, että lain 3 §:ään lisättiin uusi 9 momentti, jossa säädetään elinkeinoverolain 52 f §:n 5 momentissa tarkoitetussa etuyhteydessä toisiinsa olevien osapuolten välisessä osakevaihdossa hankittujen osakkeiden arvostamisesta. Säännöksen mukaan, jos yhtiö on hankkinut osakkeita 1 päivänä tammi-kuuta 2017 tai sen jälkeen elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 f §:ssä tarkoitetussa osakevaihdossa ja osakevaihdon osapuolet ovat mainitun pykälän 5 momentissa tarkoitetulla tavalla etuyhteydessä toisiinsa, hankittujen osakkeiden arvoksi katsotaan niiden osakevaihtoa edeltävä matemaattinen arvo. Edellä 6 momentissa tarkoitetussa tilanteessa osakevaihtoa

edeltävä matemaattinen arvo otetaan huomioon yhteenlaskettua poistamatonta hankintamenoa laskettaessa.

Elinkeinoverolain 52 f §:n 5 momentin mukaan kohdeyhtiön osakkeiden hankintamenona käytetään osakevaihtoa edeltävää matemaattista arvoa myös silloin, kun osakevaihto on toteutettu 1 päivänä tammikuuta 2026 tai sen jälkeen ja osakevaihdon osapuolet ovat etuyhteydessä toisiinsa. Verotuskäytännön perusteella osakevaihtoa edeltävällä matemaattisella arvolla tarkoitetaan kohdeyhtiön osakkeen matemaattista arvoa sille kalenterivuodelle, jonka aikana osakevaihto on toteutettu. Jos kohdeyhtiö on samana verovuonna ollut vastaanottavana osapuolena sulautumisessa tai jakautumisessa taikka jos yhtiössä on toteutettu osittaisjakautuminen, yhtiön varallisuusasema on voinut muuttua olennaisesti ilman, että muutos välttämättä tulee huomioon otetuksi kyseisen verovuoden matemaattisessa arvossa. Tämä vaikuttaa etuyhteysosapuolten välillä toteutetussa osakevaihdossa hankittujen osakkeiden verotukselliseen arvostamiseen, mikä korostaa nykyisiin säännöksiin liittyviä ajallisia ja rakenteellisia haasteita yritysjärjestelytilanteissa.

Edellä kuvatut ajallisiin edellytyksiin liittyvät sääntelyratkaisut ja niistä seuraavat poikkeustilanteet vaikeuttavat osakkeen matemaattisen arvon laskemista yritysjärjestelytilanteissa sekä heikentävät verotuksen ennakoitavuutta ja yhdenmukaisuutta. Lisäksi ne asettavat haasteita verotuksen toimittamiselle ja automatisoinnille.

2.1.10 Matemaattinen arvo osakeantien yhteydessä

Arvostamislain 2 §:n 1 momentin mukaan tuloverolain 33 b §:ssä tarkoitetun kotimaisen yhtiön osakkeen verovuoden matemaattinen arvo lasketaan verovuotta edeltävän vuoden yhtiön tilinpäätöksen mukaisen tarkistetun nettovarallisuuden perusteella. Yhtiön nettovarallisuus saadaan vähentämällä yhtiön varoista yhtiön velat.

Arvostamislain 9 §:n mukaan osakkeen matemaattinen arvo lasketaan jakamalla tarkistetun nettovarallisuuden määrä yhtiön ulkona olevien osakkeiden lukumäärällä. Pykälässä ei kuitenkaan nimenomaisesti täsmennetä, mitä ulkona olevilla osakkeilla tarkoitetaan. Tämä on osakeantitilanteissa voinut aiheuttaa epäselvyyttä siitä, mitkä osakkeet kuuluvat 9 §:ssä tarkoitettuun osakemäärään, ja milloin kysymys on sellaisista uusista osakkeista, joihin sovelletaan arvostamislain 12 §:ää.

Arvostamislain 12 §:n 1 momentin mukaan, jos osakepääoman korottaminen on tapahtunut sen jälkeen, kun verovuoden alkua edeltänyt viimeisin tilikausi on päättynyt, korottamisen yhteydessä merkittyjen uusien osakkeiden matemaattiseksi arvoksi verovuonna katsotaan osakkeen nimellisarvo. Nimellisarvon puuttuessa arvoksi katsotaan osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo taikka yhtiön tai sen osakkaan niin vaatiessa nimellisarvoa tai kirjanpidollista vasta-arvoa korkeampi merkintähinta.

Arvostamislain 12 §:n 2 momentin mukaan, jos osakepääoman korottaminen on tapahtunut yhtiön hankkiessa osakkeita elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 f §:n mukaisen osakevaihdon yhteydessä, ja osakevaihdon osapuolet ovat mainitun pykälän 5 momentin mukaisesti etuyhteydessä toisiinsa, yhtiön vastikkeena antaman uuden osakkeen matemaattiseksi arvoksi katsotaan hankittujen osakkeiden osakevaihtoa edeltävä matemaattinen arvo jaettuna vastikkeena annettujen osakkeiden lukumäärällä. Tätä sovelletaan myös siltä osin, kun vastikkeellisen osakeannin merkintä osakevaihdossa kirjataan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Verotuskäytännössä arvostamislain 12 §:ää joudutaan tietyissä tilanteissa soveltamaan kahtena verovuonna peräkkäin. Tällainen tilanne voi syntyä silloin, kun yhtiöllä on murrettu tilikausi,

uudet osakkeet rekisteröidään tilikauden päättymisen jälkeen, mutta ennen saman kalenterivuoden päättymistä, ja yhtiö jakaa näiden osakkeiden rekisteröimisen jälkeen osinkoa, joka on nostettavissa vielä saman kalenterivuoden aikana. Tällöin uusille osakkeille on osinkoverotuksen toimittamiseksi ollut tarpeen määrittää osakkeen matemaattinen arvo jo osakkeiden rekisteröintiä edeltävälle yhtiön verovuodelle, vaikka osakkeet eivät ole olleet olemassa vielä, kun yhtiön kyseisen verovuoden muodostava tilikausi on päättynyt.

Tuloverolain 33 b §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan muusta kuin julkisesti noteerattusta yhtiöstä saadusta osingosta 25 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 75 prosenttia verovapaata tuloa siihen määrään saakka, joka vastaa arvostamislaissa tarkoitettulle osakkeen verovuoden matemaattiselle arvolle laskettua kahdeksan prosentin vuotuista tuottoa.

Tuloverolain säätämistä koskevan hallituksen esityksen (HE 200/1992 vp, yleisperustelut jakso 4.3) mukaan tulon jakaminen ansiotuloon ja pääomatuloon on vaikeasti ratkaistava kysymys erityisesti yrittäjien verotuksessa. (---) Tässä esityksessä ehdotetaan, että jako toteutetaan lähtökohtaisesti samoin kuin muissa Pohjoismaissa siten, että pääomatuloksi katsotaan yritykseen sijoitetun pääoman laskennallinen tuotto loppuosan jäädessä ansiotuloksi.

Osakeyhtiölain 9 luvun 15 §:n mukaan osake syntyy yhtiöoikeudellisesti vasta, kun osake on rekisteröity kaupparekisteriin. Tämä osakkeen syntyhetkeä koskeva lähtökohta on merkityksellinen myös arvostamislain soveltamisessa. Jos osakeannissa annetut uudet osakkeet on maksettu ja ne on rekisteröity kaupparekisteriin eri verovuosina, nykyiset säännökset voivat ilman arvostamislain 9 §:ssä tarkoitettua yhtiön nettovarallisuuden tarkistamista johtaa tilanteeseen, jossa osakeannissa maksetut merkintähinnat tai arvostamislain 12 §:n 2 momentissa tarkoitettu hankittujen osakkeiden osakevaihtoa edeltävä matemaattinen arvo tulevat samana verovuonna huomioiduiksi osakkeen matemaattista arvoa laskettaessa kahteen kertaan. Tällöin osakeannissa maksetut varat tai arvostamislain 12 §:n 2 momentissa tarkoitettu hankittujen osakkeiden osakevaihtoa edeltävä matemaattinen arvo sisältyvät yhtiön verovuoden matemaattisen arvon pohjana olevaan nettovarallisuuteen, minkä lisäksi ne tulevat ilman nettovarallisuuden tarkistamista huomioiduiksi uusien osakkeiden matemaattisessa arvossa sinä verovuonna, jonka aikana uudet osakkeet rekisteröidään kaupparekisteriin. Tämän ei voida katsoa vastaavan arvostamislain 2 §:n ja 9 §:n tarkoitusta eikä tuloverolain esitöissä lausuttua tuloverolain tarkoitusta perustaa julkisesti noteeraamattomasta osakeyhtiöstä saadun osingon verotus yhtiöön sijoitetun pääoman laskennalliseen tuottoon.

Verotuskäytännössä yhtiön verovuoden matemaattisen arvon perusteena olevaa nettovarallisuutta on näissä tilanteissa tarkistettu arvostamislain 2 §:n ja 9 §:n perusteella vähentämällä nettovarallisuudesta uusien osakkeiden merkintähinnat tai arvostamislain 12 §:n 2 momentissa tarkoitettu hankittujen osakkeiden osakevaihtoa edeltävä matemaattinen arvo. Vaikka lain tarkoituksen mukainen lopputulos matemaattisen arvon laskennassa on saavutettu säännösten tukinnalla, säännöksiin perustuva nettovarallisuuden tarkistamisen sisältö ei käy säännösten sanamuodosta nimenomaisesti ilmi. Säännöksistä ei käy myöskään nimenomaisesti ilmi, että matemaattisen arvon laskeminen osakkeille edellyttää sitä, että osakkeet on rekisteröity kaupparekisteriin.

Säännösten sanamuodon ja yhteisvaikutuksen perusteella voi siten syntyä epäselvyyttä siitä, miten osakeannissa yhtiöön sijoitetut varat tulee ottaa huomioon osakkeen matemaattisen arvon laskemisessa eri verovuosina. Erityisesti arvostamislain 9 §:n puutteellinen määritelmä ulkona olevista osakkeista sekä se, että 12 §:n säännöksistä ei käy ilmi, minä verovuonna osake katsotaan pykälässä tarkoitetuksi uudeksi osakkeeksi ja milloin osakkeelle voidaan määrittää matemaattinen arvo, vaikeuttavat sen arvioimista, mitkä osakkeet otetaan huomioon osakkeen matemaattista arvoa laskettaessa, ja milloin osakkeelle voidaan ylipäätään laskea matemaattinen

arvo. Lisäksi 12 §:n sanamuoto perustuu aiemman osakeyhtiölain mukaiseen osakepääoman korottamisen käsitteeseen, eikä se vastaa kaikilta osin voimassa olevaa osakeyhtiölakia koskevaa osakeantien toteuttamistapaa. Myöskään se, että uusien osakkeiden matemaattinen arvo on tietyissä tilanteissa osinkoverotuksen toteuttamiseksi tarpeen laskea kahtena peräkkäisenä verovuonna 12 §:n mukaan, ei käy säännöksen sanamuodosta ilmi.

Edellä kuvattu sääntelykokonaisuus voi johtaa lopputulokseen, jossa osakkeiden matemaattinen arvo ei vastaa yhtiön tosiasiallista nettovarallisuutta eikä julkisesti noteeraamattomasta yhtiöstä saadun osingon verotuksen taustalla olevaa pääomaperiaatetta. Lisäksi säännösten epätäsmällisyys voi heikentää verotuksen ennakoitavuutta ja johdonmukaisuutta.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on päivittää ja joustavoittaa yritysjärjestelysäännöksiä, sujuvoittaa verotusprosesseja sekä keventää verovelvollisten ja Verohallinnon hallinnollista taakkaa.

Ehdotetut muutokset tukevat pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman tavoitteita, joiden mukaan sääntelyä on purettava ja hallinnollista taakkaa kevennettävä.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

4.1.1 Kolmikantasulautuminen

Esityksessä ehdotetaan, että osakeyhtiölain mukainen kolmikantasulautuminen mahdollistettaisiin myös elinkeinoverolaissa. Sulautumisvastikkeen voisi antaa vastaanottavan yhtiön lisäksi myös yhtiö, joka omistaa koko vastaanottavan yhtiön suoraan tai välillisesti sellaisen yhtiön kautta, jonka osakkeista se omistaa vähintään yhdeksän kymmenesosaa. Muutoksen seurauksena vastikkeena voitaisiin antaa myös vastaanottavan yhtiön emoyhtiön osakkeita. Muutos helpottaisi ja joustavoittaisi veroneutraalin sulautumisen toteuttamista ja mahdollistaisi sulautumisvastikkeen vapaamman antamisen.

4.1.2 Vastikkeeton sulautuminen

Esityksessä ehdotetaan, että elinkeinoverolain sulautumista koskevissa säännöksissä mahdollistettaisiin vastikkeettomat veroneutraalit sulautumiset myös tilanteissa, joissa sulautuva yhtiö siirtää vastikkeetta kaikki varansa ja velkansa yhtiölle, jonka sulautuvan yhtiön osakkeenomistaja omistaa välillisesti kokonaan omistamansa osakeyhtiön kautta. Muutoksen tarkoituksena on varmistaa verotuksen neutraalisuus yritysrakenteiden uudelleenjärjestelyissä riippumatta siitä, toteutuuko omistus suoraan vai yhden väliportaana kautta. Oikeuskäytännössä on katsottu, että sulautuminen voi tietyissä konsernin sisäisissä tilanteissa olla veroneutraali myös ilman vastikkeen antamista, jos omistusrakenne ja omistuksen jatkuvuus säilyvät. Näissä tilanteissa vastikkeettomat sulautumiset on hyväksytty jatkuvuusperiaatetta soveltaen silloin, kun sulautumiseen osallistuvat yhtiöt ovat samojen tahojen välittömässä tai välillisessä omistuksessa.

Nykyinen sääntely ei kuitenkaan selkeästi kata näitä tilanteita. Tämä on johtanut epä johdonmukaisuuteen lainsäädännön sanamuodon ja oikeuskäytännön välillä. Esityksen tavoitteena on selventää oikeustilaa ja tuoda lain tasolle oikeuskäytännössä hyväksytty tulkinta sekä mahdollistaa veroneutraalit sulautumiset tilanteissa, joissa omistajien keskinäiset omistussuhteet eivät muutu.

4.1.3 Yhtiöittämällä toteutettava jakautuminen

Esityksessä ehdotetaan, että elinkeinoverolain jakautumista koskeviin säännöksiin lisättäisiin ja määriteltäisiin uudeksi jakautumistavaksi yhtiöittämällä toteutettava jakautuminen. Yhtiöittämällä toteutettavaan jakautumiseen sovellettaisiin siten elinkeinoverolain yleisiä jakautumista koskevia verotusperiaatteita. Ehdotuksen tavoitteena on mahdollistaa osakeyhtiölain mukainen yhtiöittämällä toteutettava jakautuminen veroneutraalina järjestelynä.

Suomen verolainsäädäntö tai yritysjärjestelydirektiivi ei sisällä yhtiöittämällä toteutettavaa jakautumista koskevia erityissäännöksiä. Osana laajempaa yhtiöoikeudellista muutosta osakeyhtiölaikiin lisättiin muutosdirektiiviin perustuva yhtiöittämällä toteutettava jakautuminen. Koska elinkeinoverolaki ei tunnista yhtiöittämällä toteutettavaa jakautumista, sitä pidetään lähtökohtaisesti verollisena järjestelynä. Sääntelyn puuttuminen tai toisaalta liiketoimintasiirtoa koskevien säännösten soveltamisedellytysten mahdollinen täyttyminen aiheuttaa verotukseen epävarmuutta ja käytännössä rajaa yhtiöittämällä toteutettavan jakautumisen soveltamisalaa. Käytännössä osakeyhtiölain mukaiset järjestelyt jäävät usein hyödyntämättä, mikäli niitä ei yritys järjestelysäännösten nojalla ole katsottu veroneutraaleiksi.

Osakeyhtiölain yhtiöittämällä toteutettava jakautuminen on monelta osin rinnastettavissa elinkeinoverolain mukaiseen liiketoimintasiirtoon. Jakautuminen on kuitenkin yleisseuraanto, kun liiketoimintasiirto on yhtiöoikeudessa sääntelemätön erityisseuraanto. Liiketoimintasiirrossa vastaanottavalle yhtiölle ei siten siirry esimerkiksi siirtävän yhtiön tappiot. Yritys järjestelyt ovat etenkin rajat ylittävissä tilanteissa usein haastavia, joten elinkeinoverolain täydentäminen yhtiöittämällä toteutettavalla jakautumisella on perusteltua ja lisää verotuksen ennakoitavuutta ja oikeusvarmuutta. Vaikka yritys järjestelydirektiivissä ei nimenomaan säädetä yhtiöittämällä toteutettavasta jakautumisesta, olisi ehdotus yhdenmukainen direktiivin tavoitteiden kanssa.

4.1.4 Osakevastikkeen allokaatio kiinteistöosakeyhtiön jakautumisessa

Esityksessä ehdotetaan, että elinkeinoverolain jakautumista koskeviin säännöksiin lisättäisiin asunto-osakeyhtiöitä ja keskinäisiä kiinteistöosakeyhtiöitä koskeva poikkeussäännös. Säännöksen tavoitteena on helpottaa kiinteistöosakeyhtiöiden jakautumista siten, että vastikeosakkeet voidaan jakautumisessa kohdentaa osakkeenomistajille niin, että osakeomistus sekä niihin liittyvä huoneistojen tai tilojen hallintaoikeus säilyvät jakautumista edeltävän tilanteen mukaisina.

Asunto-osakeyhtiön ja keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön jakautuminen poikkeaa tavallisen osakeyhtiön jakautumisesta siten, että kiinteistöosakeyhtiön osakkeenomistajan osakkeisiin liittyy oikeus hallita tiettyä yhtiön omistamaa huoneistoa tai tilaa. Ehdotetun säännöksen mukaan osakkeenomistajalle annettaisiin vastikeosakkeita siitä vastaanottavasta yhtiöstä, johon osakkeenomistajan osakkeisiin liittyvä hallintaoikeus siirtyy. Näin varmistettaisiin hallintaoikeuksien ja osakeomistuksen jatkuvuus sekä helpotettaisiin jakautumisen käytännön toteuttamista asunto-osakeyhtiöissä ja keskinäisissä kiinteistöosakeyhtiöissä.

4.1.5 Jakautuvan yhtiön osakkeiden hankintamenon kohdistaminen

Esityksessä ehdotetaan, että jakautuvan yhtiön osakkeiden hankintameno kohdistettaisiin vastaanottavien yhtiöiden ja osittaisjakautumisessa myös jakautuneen yhtiön osakkeille aina niiden käypien arvojen suhteessa, jos kaikki vastaanottavat yhtiöt ja osittaisjakautumisessa myös jakautunut yhtiö olisivat julkisesti noteerattuja yhtiöitä. Jakautuvan yhtiön osakkeiden hankintamenon kohdistaminen vastaanottavien ja jakautuneen yhtiön osakkeille käypien arvojen suhteessa on taloudellisesti perusteltua eikä hankintamenon kohdentamista siirtyvien nettovarallisuuksien perusteella voida näissä tilanteissa perustella käyvän arvon määrittämisen

ongelmallisuudella. Ehdotettu sääntely vastaisi nykyistä toissijaista hankintamenon kohdentamisperustetta koskevaa sääntelyä.

Hankintamenon kohdistaminen julkisesti noteerattujen vastaanottavien yhtiöiden ja jakautuneen yhtiön osakkeille aina käypien arvojen suhteessa lisäisi verotuksen ennakoitavuutta ja yhdenmukaisuutta ja vähentäisi siirtyvien nettovarallisuuksien selvittämisestä yrityksille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa. Käypien arvojen käyttäminen yksinomaisena jakoperusteena vähentäisi myös Verohallinnon työtä sekä nettovarallisuuksien määrittämisessä että arvioitaessa, poikkeako vastaanottavien ja jakautuneen yhtiön nettovarallisuuksien suhde olennaisesti niiden osakkeiden käypien arvojen suhteesta. Koska jakoperusteena käytettävät osakkeiden käyvät arvot määritettäisiin edelleen tapauskohtaisesti, olisi Verohallinnon kuitenkin jatkossakin tarpeen verotuskäytännön yhtenäistämiseksi antaa ohjeistusta julkisesti noteeratun yhtiön osakkeiden hankintamenon kohdentamisesta vastaanottavien ja jakautuneen yhtiön osakkeille.

4.1.6 Rahavastikkeen määrä

Esityksessä ehdotetaan elinkeinoverolain sulautumista ja jakautumista koskevia säännöksiä muutettavaksi siten, että järjestelyissä käytettävän rahavastikkeen enimmäismäärää nostettaisiin nykyisestä 10 prosentista 30 prosenttiin. Lisäksi sulautumisessa ja jakautumisessa annettavan rahavastikkeen enimmäismäärä ehdotetaan laskettavaksi siten, että nimellisarvon puuttuessa rahavastikkeen enimmäismäärä suhteutettaisiin omaan pääomaan kirjattavaan merkintämaksuun osakepääoman sijaan. Vastaava muutos toteutettiin jo aiemmin osakevaihtosäännökseen. Muutoksen myötä sijoitetun oman pääoman rahastoon maksettu merkintähinta otettaisiin huomioon rahavastikkeen enimmäismäärää laskettaessa. Siltä osin kuin vastike annetaan rahana, katsottaisiin luovutus edelleen veronalaiseksi.

Yritysjärjestelydirektiivin ja elinkeinoverolain tarkoituksen mukaan pääosan vastikkeesta on oltava osakkeita ja rahalla vain täydennetään vastiketta tietyissä tilanteissa. Rajaamalla rahavastike enintään 30 prosenttiin voitaisiin säilyttää yritysjärjestelydirektiivin tarkoitus sulkea pois kaupan luonteiset toimet säännösten soveltamisalasta. Muutos kuitenkin helpottaisi ja joustavoittaisi veroneutraalien yritysjärjestelyjen toteuttamista ja mahdollistaisi vastikkeen jakamisen hieman vapaammin osakevastikkeeseen ja rahavastikkeeseen esimerkiksi tilanteessa, jossa (vähemmistö)osakkeenomistajat eivät halua olla järjestelyssä mukana.

4.1.7 Negatiivinen nettoapportti

Esityksessä ehdotetaan, että veroneutraali liiketoimintasiirto mahdollistettaisiin myös tilanteissa, joissa siirrettävä liiketoimintakokonaisuus on verotuksellisten arvojen perusteella negatiivinen. Elinkeinoverolakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan tällaisessa tilanteessa vastikkeena saatavien osakkeiden hankintamenoksi muodostuisi verotuksen jatkuvuusperiaatteen mukaisesti negatiivinen arvo. Muutos helpottaisi yritysrahoituksen muokkaamista etenkin kasvuyritysten osalta.

Yritysjärjestelydirektiivissä ei säännellä vastikkeena saatavien osakkeiden hankintamenosta tai apporttina annettavan liiketoimintakokonaisuuden verotuksellisten arvojen positiivisuudesta tai negatiivisuudesta. Yritysjärjestelyjen peruseräperiaatteiden mukaisesti luovutusvoiton verotus lykkääntyy järjestelyä seuraavaan luovutukseen, ja hankintamenot säilyvät jatkuvuusperiaatetta noudattaen ennallaan. Negatiivisen nettoapportin tilanteessa jatkuvuusperiaate johtaa siihen, että vastikkeena saatujen osakkeiden verotuksessa poistamaton hankintameno muodostuu negatiiviseksi. Vaikka verolainsäädännön ei ole katsottu yleisesti tunnistavan negatiivista hankintamenoa, negatiivisesta hankintamenosta voidaan kuitenkin säätää erikseen.

4.1.8 Sulautumisen ja jakautumisen vaikutus tappioiden vähentämiseen

Tappioiden vähentämistä koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että vastaanottavalla yhteisöllä olisi oikeus vähentää sulautuneen ja jakautuneen yhteisön tappiot, mikäli tappiot ovat syntyneet vastaanottavalle yhteisölle siirtyneessä toiminnassa. Muutos olisi merkittävä uudistus suhteessa nykyiseen, jonka mukaisesti omistussuhteiden pysyvyydellä on vaikutusta tappioiden vähennyskelpoisuuteen yleisseuraannoissa. Muutoksen seurauksena sääntely helpottuisi merkittävästi, kun verovelvollisen eikä Verohallinnon tarvitsisi enää selvittää ja seurata omistusmuutoksia tappiovuosien alusta lukien, vaan tappioiden vähennyskelpoisuus siirtyisi aina sen toiminnan mukana, jossa ne ovat alun perin syntyneet.

Myös vähentämättä olevat luovutustappiot ja elinkeinoverolain 18 a §:n 7 momentin mukaiset aikaisempien verovuosien vähentämättä olevat nettokorkomenot siirtyvät sulautumisessa ja jakautumisessa vastaanottavalle yhteisölle suoraan yleisseuraannon perusteella. Tappioiden osalta ehdotetaan kuitenkin, etteivät ne siirtyisi aina automaattisesti vastaanottavan yhtiön vähennettäväksi vaan vaatimuksena olisi, että toiminta, josta ne ovat alun perin syntyneet siirtyy myös vastaanottavalle yhtiölle. Vaatimus estäisi tappioiden muodostumisen kauppatavaraksi ja vastaisi yritysjärjestelyjen lykkäytymis- ja jatkuvuusperiaatteita, kun tappiot voitaisiin sulautumisesta ja jakautumisesta huolimatta vähentää sen toiminnan tuotoista, joista ne ovat aikaisemmin syntyneet.

4.1.9 Yritysjärjestelysäännösten soveltamisala Euroopan talousalueella

Esityksessä ehdotetaan, että elinkeinoverolain yritysjärjestelysäännösten tosiasiallinen soveltamisala kirjattaisiin lainsäädäntöön siten, että säännöksiä sovellettaisiin kotimaisten ja EU-jäsenvaltioissa olevien yhteisöjen lisäksi ETA-valtioissa oleviin yhteisöihin. Voimassa olevan lain sanamuodon mukaan säännöksiä sovelletaan vain sellaisiin järjestelyihin, joissa osapuolena olevat yhtiöt ovat EU-jäsenvaltioissa asuvia yhtiöitä. SEUT- ja ETA-sopimuksissa säädetyn sijoitustautumisvapauden ja pääomien vapaan liikkuvuuden perusteella säännöksiä on kuitenkin oikeuskäytännössä sovellettu myös ETA-valtioissa oleviin yhteisöihin lain sanamuodosta huolimatta. Ehdotetun muutoksen myötä lain sanamuoto saatettaisiin vastaamaan vakiintunutta oikeuskäytäntöä.

4.1.10 Yritysjärjestelyjen varainsiirtoverotus

Edellä ehdotetun kolmikantasulautumisen vuoksi esityksessä ehdotetaan muutoksia varainsiirtoverolakiin osakkeenomistajan järjestelyssä saamien vastikeosakkeiden osalta. Kolmikantasulautumisessa vastikkeen voisi antaa vastaanottavan yhtiön lisäksi myös yhtiö, joka omistaa koko vastaanottavan yhtiön yksin tai yhdessä sellaisen yhtiön kanssa, jonka osakkeista se omistaa vähintään yhdeksän kymmenesosaa. Muutoksen seurauksena vastikkeena voitaisiin siis antaa myös muun kuin vastaanottavan yhtiön osakkeita, jotka ehdotuksen myötä olisivat myös varainsiirtoverovapaita. Muutos helpottaisi ja joustavoittaisi veroneutraalin sulautumisen toteuttamista myös varainsiirtoverotuksen osalta.

Yritysjärjestelyjen varainsiirtoverovapaus edellyttää edellä kuvatusti elinkeinoverolain yritysjärjestelysäännösten tai yhtiöoikeudellisten säännösten edellytysten täyttymistä. Pääsääntöisesti varainsiirtoverolain säännösten nykyisistä viittauksista elinkeinoverolakiin ja asianomaista yhteisöä koskevaan lakiin seuraa se, että säännösten mukaisesti toteutetut tässä esityksessä ehdotetut järjestelyt olisivat myös verovapaita. Näiden osalta varainsiirtoverolakia ei tarvitse erikseen ehdottaa muutettavaksi.

4.1.11 Osakkeen matemaattinen arvo sulautumisessa ja jakautumisessa

Esityksessä ehdotetaan, että arvostamislaista poistetaan vastaanottavan yhtiön tilikauden päättymistä sekä yritysjärjestelyn toteuttamisen ja osingonjaon ajankohtaa koskevat edellytykset, joiden vuoksi osakkeen matemaattinen arvo on voinut määräytyä eri tavoin muutoin taloudelliselta sisällöltään samankaltaisissa yritysjärjestelytilanteissa. Muutoksen seurauksena vastaanottavan yhtiön osakkeen matemaattinen arvo laskettaisiin sulautumisen ja jakautumisen yhteydessä aina uudelleen yritysjärjestelyn toteuttamisvuodelle.

Muutos yksinkertaistaisi osakkeen matemaattisen arvon laskentaa ja mahdollistaisi matemaattisen arvon laskemisen yhdenmukaisesti riippumatta yhtiön tilikauden päättymisen, yritysjärjestelyn toteuttamisen ja osingonjaon ajankohdasta. Ehdotettujen muutosten tavoitteena olisi poistaa nykyiseen sääntelyyn liittyvät tilanteet, joissa yritysjärjestely ei tule huomioon otetuksi osakkeen matemaattista arvoa laskettaessa yritysjärjestelyn toteuttamisverovuonna. Muutoksen seurauksena yritysjärjestelyn vaikutus kohdistuisi jatkossa yhdenmukaisesti kaikkiin vastaanottavan yhtiön osakkeisiin silloin, kun yritysjärjestely on toteutettu verovuoden aikana. Tällöin yritysjärjestely tulisi myös huomioiduksi yhdenmukaisesti saman vuoden aikana maksettujen osinkojen verotuksessa riippumatta siitä, minkä tilikauden aikana yritysjärjestely on tapahtunut.

Ehdotettujen muutosten myötä arvostamislain 3 §:n 9 momentin ja elinkeinoverolain 52 f §:n 5 momentin taustalla oleva tarkoitus toteutuisi nykyistä paremmin. Lisäksi muutos loisi edellytyksiä osakkeen matemaattisen arvon laskennan vaiheittaiselle automatisoinnille sulautumis- ja jakautumistilanteissa.

Esityksessä ehdotetaan myös tuloverolain 33 b §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen selventämistä siten, että säännöksestä kävisi nykyistä selkeämmin ilmi, että osakkeen matemaattisella arvolla tarkoitetaan yhtiön osakkeella verovuoden lopussa olevaa matemaattista arvoa. Muutos on luonteeltaan selvittävä eikä sillä ole tarkoitus muuttaa säännöksen asiallista sisältöä. Vastaava muutos tehtäisiin myös väliaikaisesti voimassa olevaan 33 b §:ään.

4.1.12 Matemaattinen arvo osakeantien yhteydessä

Esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi osakkeen matemaattisen arvon laskentaa siten, että osakeannissa yhtiöön sijoitetut varat tulisivat huomioiduiksi osakkeiden matemaattista arvoa laskettaessa vain kerran.

Arvostamislakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että osakeannissa yhtiöön sijoitetut varat otettaisiin huomioon yhtiön nettovarallisuudessa vasta sinä verovuonna, jonka aikana osakeannissa annetut uudet osakkeet rekisteröidään kaupparekisteriin. Muutoksella selvennettäisiin sääntelyä tilanteissa, joissa uusien osakkeiden merkintähinnat saattaisivat ilman verotuskäytännön mukaista nettovarallisuuden tarkistamista tulla samana verovuonna huomioiduiksi sekä yhtiön edellisen tilikauden lopussa ulkona olleiden osakkeiden että osakeannissa annettujen uusien osakkeiden matemaattisessa arvossa, mikä johtaisi siihen, että osakkeiden yhteenlaskettu matemaattinen arvo ylittäisi yhtiön tosiasiallisen nettovarallisuuden.

Samassa yhteydessä 9 §:ää ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että pykälästä kävisi nimenomaisesti ilmi, mitä yhtiön ulkona olevilla osakkeilla tarkoitetaan osakkeen matemaattista arvoa laskettaessa. Ehdotuksen mukaan ulkona olevina osakkeina pidettäisiin osakkeita, jotka on rekisteröity kaupparekisteriin yhtiön verovuoden alkua edeltäneen viimeisimmän tilikauden päättämiseen mennessä.

Lisäksi 12 §:ää ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että pykälästä kävisi selkeästi ilmi, että matemaattisen arvon laskeminen uusille osakkeille edellyttäisi, että osakkeet on rekisteröity kaupparekisteriin. Myös pykälän terminologia saatetaan vastaamaan voimassa olevaa osakeyhtiölakia. Samassa yhteydessä säädettäisiin nimenomaisesti siitä, että uusien osakkeiden matemaattinen arvo voidaan poikkeuksellisesti määrittää myös rekisteröintiä edeltävälle yhtiön verovuodelle tilanteissa, joissa tämä on osinkoverotuksen toimittamiseksi tarpeen.

Ehdotetut muutokset selkeyttäisivät osakkeen matemaattisen arvon määräytymistä osakeantitilanteissa, kun periaate, jonka mukaan julkisesti noteeraamattomasta yhtiöstä saadun osingon verotus perustuu yhtiön tosiasiallisesti sijoitetun pääoman laskennalliseen tuottoon, kävisi säännösten sanamuodosta nykyistä yksiselitteisemmin ilmi. Muutokset vahvistaisivat verojärjestelmän johdonmukaisuutta ja parantaisivat osinkoverotuksen ennakoitavuutta.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Vaikutukset julkiseen talouteen

Yritysjärjestelyjä koskevat muutokset

Verohallinnolta saadun arvion mukaan vuonna 2024 sulautumisia on toteutettu noin 900 kpl (vuonna 2023 noin 940 kpl) ja jakautumisia on toteutettu noin 640 kpl (vuonna 2023 noin 710 kpl). Rajat ylittäviä sulautumisia ja jakautumisia on kyseisinä vuosina ollut vuositasolla noin 10–20 kpl. Osakevaihtoja on arvion mukaan toteutettu vuonna 2024 noin 630 kpl (vuonna 2023 noin 470 kpl) ja liiketoimintasiirtoja noin 100 kpl vuosittain. Ehdotettujen muutosten myötä yritysjärjestelyjen määrän voidaan arvioida kasvavan jo lyhyellä aikavälillä, vaikka kehitykseen vaikuttavat edelleen myös talous- ja rahoitusympäristön olosuhteet.

Ehdotettujen yritysjärjestelyjä koskevien muutosten tavoitteina on veroneutraalien yritysjärjestelyjen helpottaminen ja joustavoittaminen, verotusprosessien sujuvoittaminen sekä verovelvollisten ja Verohallinnon hallinnollisen taakan keventäminen. Muutoksilla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia verotuottojen kokonaismäärään.

Lyhyellä aikavälillä verotuotot voisivat kuitenkin laskea, kun mahdolliset luovutusvoiton lykkääntymisen tilanteet lisääntyvät. Yhtiöittämällä toteutettavaa jakautumista, osakevastikkeen allokaatiota kiinteistöosakeyhtiön jakautumisessa ja liiketoimintasiirron negatiivista nettoapporttia koskevat muutokset lisääisivät luovutusvoiton lykkääntymistilanteita, mutta kyseisten järjestelyjen lukumäärien ei arvioida olevan suuria. Toisaalta ehdotetuista muutoksista kolmikan sulautuminen pystytään nykyisin toteuttamaan useammalla peräkkäisellä järjestelyllä, jolloin muutoksella ei arvioida olevan vaikutusta verotuottoihin, kun vastaava luovutusvoiton lykkääntymisetu saadaan jo nyt toteutettua muutaman peräkkäisen järjestelyn avulla. Vastikkeetonta sulautumista ja yritysjärjestelystä säännösten soveltamista Euroopan talousalueella koskevat muutokset kirjaisivat vain oikeuskäytännössä jo hyväksytyn tulkintalinjan lainsäädäntöön, joten muutoksilla ei olisi vaikutusta verotuottoihin. Rahavastikkeen enimmäismäärän nostamisesta seuraava rahavastikkeen käytön lisääntyminen aikaistaisi verotuksen ajankohtaa ja näin ollen mahdollisen luovutusvoittoveron kertymistä. Tappioiden vähentämistä koskevalla muutoksella ei myöskään arvioida olevan merkittäviä käytännön vaikutuksia verotuottoja alentavasti, sillä järjestelyjä ei yleensä toteuteta siten, että merkittävien tappioiden vähennysoikeus menetettäisiin. Ehdotetuilla muutoksilla voisi siis olla sekä verotuottoja pienentäviä että kasvattavia vaikutuksia. Pitkällä aikavälillä yritysten rakennejärjestelyjen tehostuessa yritysten kannattavuus sekä kilpailukyky voisivat parantua ja verotuottojen määrä kasvaa. Pitkän aikavälin vaikutuksista ei voida kuitenkaan esittää täsmällisiä arvioita.

Osakkeen matemaattisen arvon laskemista koskevat muutokset

Ehdotettujen matemaattisen arvon laskentaa koskevien muutosten tavoitteina on verotusprosessien sujuvoittaminen sekä verovelvollisten että Verohallinnon hallinnollisen taakan keventäminen. Myöskään näillä muutoksilla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia verotuottojen kokonaismäärään.

Sulautumiseen ja jakautumiseen liittyvät muutokset koskevat ensisijaisesti osakkeen matemaattisen arvon laskentatapaa sulautumisen tai jakautumisen toteuttamisverovuonna. Nykyisinkin sulautumisen ja jakautumisen vaikutukset otetaan osakkeen matemaattisessa arvossa huomioon tilanteissa, joissa vastaanottava yhtiö jakaa osinkoa, jolloin yritysjärjestelyissä annettujen vastikeosakkeiden osalta on tarpeen laskea matemaattinen arvo yritysjärjestelyn toteuttamisverovuodelle. Siten ehdotettujen muutosten ei arvioida vaikuttavan osingonjakokäyttäytymiseen tai jaettavien osinkojen määrään.

Osakeantitilanteita koskevilla muutoksilla selkeytettäisiin sääntelyä vastaamaan verotuskäytäntöä siten, että säännösten tarkoituksenmukainen soveltaminen kävisi nykyistä selvemmin ilmi tilanteissa, joissa osakeannissa maksetut merkintähinnat olisivat voineet ilman nettovarallisuuden tarkistamista tulla huomioiduksi kahteen kertaan yhtiön osakkeiden matemaattista arvoa laskettaessa. Täsmennyksillä ei arvioida olevan vaikutuksia verotuottojen kokonaismäärään tai osinkojen määrään, vaan vaikutukset kohdistuvat ensisijaisesti sääntelyn selkeyteen ja ennakoitavuuteen.

4.2.2 Vaikutukset verovelvollisille

Yritysjärjestelyjä koskevat muutokset

Kolmikantasulautumista koskeva muutos helpottaisi ja joustavoittaisi veroneutraalin sulautumisen toteuttamista ja mahdollistaisi verovelvollisille sulautumisvastikkeen vapaamman antamisen. Liiketoimintasiirron salliminen negatiivisen nettoapportin tilanteissa taas helpottaisi yritysyritysten muokkaamista etenkin kasvuyritysten osalta. Yritysjärjestelysäännösten soveltamista ETA-alueella sekä vastikkeetonta sulautumista koskevilla muutoksilla täsmennettäisiin lain sanamuotoa vastaamaan oikeuskäytännössä hyväksyttyä tulkintaa. Käytännössä muutokset selkeyttäisivät nykytilaa ja vahvistaisivat verovelvollisten oikeusvarmuutta. Rahavastiketta koskevat muutokset helpottaisivat ja joustavoittaisivat veroneutraalien yritysyritysten toteuttamista ja mahdollistaisivat vastikkeen jakamisen hieman vapaammin osakevastikkeeseen ja rahavastikkeeseen aikaisemmasta. Osakevastikkeen allokaatiota kiinteistöosakeyhtiön jakautumisessa koskeva muutos helpottaisi vastikeosakkeiden kohdentamista osakkeenomistajille niin, että osakkeiden omistus sekä niihin liittyvä huoneistojen tai tilojen hallintaoikeus säilyisivät jakautumista edeltävän tilanteen mukaisina.

Tappioiden vähennysoikeutta koskeva muutos keventäisi verovelvollisten hallinnollista taakkaa, koska omistusmuutoksia ei enää tarvitsisi selvittää tappiovuosien alusta lähtien sulautumisen ja jakautumisen yhteydessä. Erityisesti konsernitilanteissa ja useiden yritysyritysten jälkeen omistusmuutosten jälkikäteinen selvittäminen on aiheuttanut yhtiöille tarpeetonta hallinnollista taakkaa. Kun tappioiden käyttöaikaa on lisäksi ehdotettu pidennettävän 25 vuoteen olisi ehdotetulla muutoksella merkittävä vaikutus niiden verovelvollisten hallinnollisen taakan keventämiseen, joilla on siirrettäviä vähennyskelpoisia tappioita sulautumisen ja jakautumisen hetkellä. Ehdotetuilla yritysyritysten järjestelyjä koskevilla muutoksilla olisi myös yleisesti hallinnollista taakkaa keventävä vaikutus. Kun muutosten seurauksena veroneutraalit järjestelyt helpottuisivat niiden suunnitteluun ja toteuttamiseen liittyvät kustannukset laskisivat. Lisäksi

oikeuskäytännön kirjaaminen lainsäädäntöön lisäisi oikeusvarmuutta ja vähentäisi tarvetta haakea ennakkoratkaisuja tulkinnanvaraisissa tilanteissa.

Lisääntyneet mahdollisuudet veroneutraaleihin yritysjärjestelyihin ja joustavampi sääntely mahdollistaisivat yrityksille tehokkaamman konsernirakenteen toteuttamisen, jolla voisi olla investointeja edistävä ja yritysten tuottavuutta parantava vaikutus. Kysymys on kuitenkin osittain uudentyypisistä sääntelystä, jonka voidaan arvioida etenkin alkuvaiheessa lisäävän tulkinnanvaraisia kysymyksiä ja siten tältä osin verovelvollisten hallinnollista taakkaa.

Osakkeen matemaattisen arvon laskemista koskevat muutokset

Ehdotetut muutokset parantaisivat luonnollisten henkilöiden ja kuolinpesien osinkoverotuksen ennakoitavuutta sekä verovelvollisten välistä yhdenvertaisuutta. Kun osakkeen matemaattinen arvo määräytyisi yritysjärjestelyn toteuttamisvuoden tilanteen perusteella yhdenmukaisesti kaikille osakkeille, verokohtelu ei enää riippuisi osingonjaon tai yhtiön tilikauden päättymisen ajankohdasta. Tämä selkeyttäisi yritysjärjestelyjen verokohtelua ja parantaisi verotuksen ennakoitavuutta myös yritystoiminnan ja omistusrakenteiden suunnittelussa.

Osakeantitilanteita koskevat muutokset selkeyttäisivät vastaavasti osakkeen matemaattisen arvon määräytymistä tilanteissa, joissa osakeanti toteutetaan kesken verovuoden. Muutosten myötä säännösten sanamuodosta kävisi yksiselitteisesti ilmi, että osakeannissa yhtiöön sijoitetut varat otetaan osakkeen matemaattista arvoa laskettaessa huomioon vain kerran ja oikeana ajankohtana. Lisäksi arvostamislain 9 §:ään ehdotettu täsmennys parantaisi verovelvollisten mahdollisuuksia ennakoita, mitkä osakkeet otetaan huomioon osakkeen matemaattista arvoa laskettaessa.

Tuloverolain 33 b §:n 1 momenttiin ehdotettu muutos on luonteeltaan selventävä, eikä sillä arvioida olevan itsenäisiä vaikutuksia verovelvollisten asemaan, verotuottoihin tai viranomaisen toimintaan. Muutoksen tarkoituksena on täsmentää osakkeen matemaattisen arvon määräytymisajankohtaa tilanteissa, joissa arvo voi muuttua verovuoden aikana.

4.2.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Yritysjärjestelyjä koskevat muutokset

Tappioiden vähennysoikeutta koskevalla muutoksella helpotettaisiin huomattavasti myös Verohallinnon hallinnollista taakkaa, kun omistusmuutoksia ei tarvitsisi enää selvittää tappiovuosien alusta lukien sulautumisen ja jakautumisen yhteydessä. Sen arviointi, liittyvätkö tappiot siirrettävään toimintaan, lisäisi kuitenkin Verohallinnon työmäärää vähäisessä määrin. Arviointi olisi kuitenkin tehtävä vain kerran järjestelyn yhteydessä, eikä omistusmuutosten mahdollista vaikutusta tappioiden vähennysoikeuteen tarvitsisi selvittää aina uudelleen uusien omistusmuutosten yhteydessä useiden vuosien osalta.

Yleisesti muutoksilla arvioidaan olevan alkuvaiheessa vaikutuksia Verohallinnon toimintoihin, kuten asiakas- ja virkailijaohjeistukseen sekä verovalvontaan. Muutosten voimaan tultua asiakkaiden neuvontatarpeen arvioidaan väliaikaisesti kasvavan. Muutoksilla arvioidaan lisäksi olevan vähäisiä vaikutuksia Verohallinnon tietojärjestelmiin. Pidemmällä aikavälillä muutosten arvioidaan vähentävän Verohallinnon hallinnollista taakkaa selkeyttämällä ja yksinkertaistamalla yritysjärjestelyjen toteuttamista ja sen valvontaa.

Osakkeen matemaattisen arvon laskemista koskevat muutokset

Ehdotettujen muutosten arvioidaan säästävän Verohallinnon kustannuksia. Sulautumisessa ja jakautumisessa osakkeen matemaattisen arvon ja vertailuarvon laskeminen voitaisiin muutoksen jälkeen toteuttaa kokonaan tai osittain automaattisesti manuaalisen virkailijatyön sijaan. Matemaattisen arvon laskemisen automatisointi toteutettaisiin pääosin verolaskennan ja tietojärjestelmien kertaluonteisten päivitysten kautta eikä se edellyttäisi merkittäviä lisäresursseja. Osakeantitilanteita koskevat täsmennykset puolestaan vähentäisivät tarvetta nettovarallisuuden erillisiin tarkistuksiin tilanteissa, joissa osakkeiden merkintähintojen maksaminen ja osakkeiden rekisteröinti ajoittuvat eri verovuosille. Ehdotetut muutokset yksinkertaistaisivat myös muun muassa Verohallinnon asiakasohjeistusta, mikä vähentäisi hallinnollista taakkaa.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Kolmikantasulautuminen

Kolmikantasulautumista koskevaa ehdotusta valmisteltaessa on arvioitu toteuttamisvaihtoehtoa, jossa vastikeosakkeet antaisi kirjanpitolain 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettu konserniyhtiö tai konserniavustuslain 3 §:ssä tarkoitettu emo- tai tytäryhteisö. Mikäli sulautumisvastikkeen voisi antaa myös sisaryhtiö tai muu yhtiö, josta edellytettäisiin vain 50 prosentin omistusosuutta, mahdollistaisi tämä yhtiöiden omistusrakenteen muuttamisen järjestelyn yhteydessä niin, ettei sitä voitaisi pitää hyväksyttävänä jatkuvuusperiaatteen kannalta.

Ehdotettava muutos laajentaisi yritysjärjestelydirektiiviin perustuvaa veroneutraalin sulautumisen soveltamisalaa, joten on tarkoituksenmukaista rajata se vain tilanteisiin, joissa omistus on käytännössä lähes täysin saman omistajatahon piirissä. Tämän vuoksi ehdotetaan, että sulautumisvastikkeen antajalta edellytettäisiin koko vastaanottavan yhtiön omistamista ja mahdolliselta välilliseltä omistukselta vähintään 90 prosentin omistusosuutta.

Vastikkeeton sulautuminen

Vastikkeetonta sulautumista koskeva ehdotus kirjaisi oikeuskäytännössä hyväksytyn tulkintalinjan elinkeinoverolakiin. Esityksen yhteydessä on tarkasteltu myös vaihtoehtoa, jossa lain sanamuotoa ei muutettaisi, vaan tulkintakäytäntö perustuisi edelleen oikeuskäytäntöön. Yhtenä vaihtoehtona olisi myös pidättäytyä kansallisesta sääntelystä ja odottaa Euroopan komission antaman yritysjärjestelydirektiivin muutosehdotuksen⁵ etenemistä siten, että se laajenisi mahdollisesti kattamaan vastikkeettoman sisaryhtiösulautumisen (”simplified merger”). Oikeusvarmuuden ja yhdenmukaisen soveltamisen kannalta olisi kuitenkin tärkeää, että laista ilmenisi jo nyt selkeästi, missä tilanteissa sulautumisvastike voidaan jättää antamatta.

Vastikkeeton jakautuminen

Esityksen yhteydessä on arvioitu vastikkeettoman jakautumisen mahdollistamista elinkeinoverolaissa. Nykyinen elinkeinoverolain jakautumista koskeva sääntely perustuu siihen, että veroneutraalisuus edellyttää järjestelyssä annettavaa vastiketta. Säännöksessä ei ole nimenomaista poikkeusta vastikkeettomuudelle, eikä tällaista poikkeusta ole myöskään

⁵ Komission ehdotus direktiiviksi korko-rojaltidirektiivin (2003/49/EY), yritysjärjestelydirektiivin (2009/133/EY), emo-tytäryhtiödirektiivin (2011/96/EU), veronkiertodirektiivin ((EU) 2016/1164), riidanratkaisudirektiivin ((EU) 2017/1852) ja FASTER-direktiivin ((EU) 2025/50) muuttamisesta (Verotuksen Omnibus – ehdotus)

yritysjärjestelydirektiivissä. Yritysjärjestelyjä koskevat verosäännökset muodostavat poikkeuksen tuloverotuksen yleisistä periaatteista, minkä vuoksi niiden soveltamisalan tulee olla selkeästi rajattu.

Vastikkeettoman jakautumisen salliminen erityisesti tilanteessa, jossa vastaanottavana yhtiönä on jakautuvan yhtiön emoyhtiö, johtaisi siihen, että jakautumista koskevia säännöksiä sovellettaisiin tosiasiallisesti tytäryhtiösulautumista vastaavaan tilanteeseen. Jakautumisen ja sulautumisen verokohtelu eroaa kuitenkin useilta keskeisiltä osin, kuten varojen ja velkojen siirtymisen, varausten käsittelyn sekä tappioiden siirtymisen osalta. Säännösten soveltamisalojen sekoittuminen heikentäisi verojärjestelmän systemaattisuutta ja ennakoitavuutta.

Lisäksi vastikkeettoman jakautumisen hyväksyminen merkitsisi käytännössä uuden yritysjärjestelymuodon, niin sanotun osittaissulautumisen, sallimista ilman nimenomaista lainsäädäntöä. Kokonaisuutena vastikkeettoman jakautumisen salliminen laajentaisi veroneutraalia yritysjärjestelysääntelyä tavalla, joka ei ole sääntelyn tarkoituksen eikä järjestelmän johdonmukaisuuden kannalta perusteltu, eikä sitä sen vuoksi esitetä säädettäväksi.

Yhtiöittämällä toteutettava jakautuminen

Esityksen valmistelussa on arvioitu myös vaihtoehtoisia tapoja yhtiöittämällä toteutettavan jakautumisen verokohtelun toteuttamiseksi. Yksi vaihtoehto olisi Ruotsia vastaavasti täsmentää nykyistä liiketoimintasiirtoa koskevaa sääntelyä siten, että sen soveltamisalaa laajennettaisiin kattamaan myös yhtiöittämällä toteutettavat jakautumiset. Tämä vaihtoehto ei kuitenkaan täysin vastaisi järjestelyjen oikeudellista luonnetta, koska liiketoimintasiirto perustuu erityisseuraantoon, kun taas jakautuminen on yleisseuraanto. Toisena vaihtoehtona olisi pidättäytyä kansallisesta sääntelystä ja odottaa Euroopan komission antaman yritysjärjestelydirektiivin muutosehdotuksen etenemistä siten, että se kattaisi myös yhtiöittämällä toteutettavan jakautumisen. Tämä vaihtoehto edistäisi EU-tasoisia yhdenmukaisuutta, mutta lykkäisi kansallisen oikeustilan selkiyttämistä ja ylläpitäisi nykyistä verotuksellista epävarmuutta. Esityksessä ehdotettua ratkaisua, jossa yhtiöittämällä toteutettava jakautuminen sisällytettäisiin elinkeinoverolain jakautumissäännösten piiriin, voidaan näihin vaihtoehtoihin nähden pitää tarkoituksenmukaisena muun muassa oikeusvarmuuden, ennakoitavuuden ja sääntelyn johdonmukaisuuden kannalta.

Negatiivinen nettoapportti

Vaihtoehtoisesti negatiivisen nettoapportin tilanteissa vastikkeena saatujen osakkeiden poistamattomaksi hankintamenoksi voitaisiin säätää nolla. Tällöin negatiivisuus kirjattaisiin joko suoraan tuloslaskelmalle veronalaisena luovutusvoittona tai sitä seurattaisiin erillisenä eränä, joka huomioitaisiin myöhemmin osakkeita luovutettaessa. Molemmat vaihtoehdot olisivat kuitenkin ongelmallisia jatkuvuusperiaatteen kannalta, sillä vastikeosakkeita ei tällöin arvostettaisi siirrettyjen varojen verotuksessa vähentämättä olevaan määrään vähennettynä siirtynneiden velkojen ja varausten määrällä vaan nolnaan. Jatkuvuusperiaatetta pidetään yleisesti yritysjärjestelyjen veroneutraalisuuden edellytyksenä. Negatiivisen määrän kirjaaminen suoraan tuloslaskelmalle olisi lisäksi yritysjärjestelydirektiivin peruseriaatteiden vastaista, sillä lähtökohtana on, ettei yritysjärjestelydirektiivin mukaan toteutetusta järjestelystä aiheudu välittömiä tuloveroseuraamuksia järjestelyihin osallistuville yrityksille tai niiden osakkeenomistajille.

Vastikeosakkeet voitaisiin myös vaihtoehtoisesti arvostaa verotuksessa niiden käypään arvoon, mutta tällöin poikettaisiin myös verotuksen jatkuvuusperiaatteesta. Käypään arvoon arvostaminen mahdollistaisi lisäksi siirtävän yhtiön nettovarallisuuden paisuttamisen ja siten yhtiöstä nostettavan huojennetun osingon määrää – eli luotaisiin vastaava osinkoverotuksen minimointimahdollisuus, joka osakevaihtoa koskevalla lakimuutoksella on pyritty estämään.

Sulautumisen ja jakautumisen vaikutus tappioiden vähentämiseen

Tappioiden vähentämistä koskevaa lakiehdotusta valmisteltaessa on pohdittu toteuttamisvaihtoehtoa, jossa tappioiden vähentämistä koskevaa säännöstä muutettaisiin laajentamalla välillisen omistuksen määritelmää huomioimaan paremmin erilaiset konsernisuhteet. Välillisen omistajuuden määritelmä voitaisiin laajentaa esimerkiksi koskemaan myös vastaanottavan yhtiön osakkaan emoyhtiötä, jolloin omistussuhteiden pysyvyyden arviointi tapahtuisi yhden portaan ylempänä. Tällöin tulisi lisäksi määrittää millainen omistusosuus vastaanottavan yhtiön osakkaalla tai tämän emoyhtiöllä tulisi olla vastaanottavasta yhtiöstä tai tämän osakkaasta. Vaihtoehtoisesti vastaanottavalla yhtiöllä voisi olla oikeus vähentää tappiot aina kun sulautuminen tai jakautuminen toteutettaisiin saman intressipiirin tai konsernin sisällä. Vaihtoehtoisesti voitaisiin käyttää myös verotusmenettelylain 31 §:n 4 momentin mukaista etuyhteysmääritelmää, joka kattaisi myös henkilöomistuksen. Näiden vaihtoehtojen seurauksena sääntely helpottuisi tämänhetkisestä, mutta ei poistaisi verovelvollisten ja Verohallinnon seurantavastuuta omistusmuutoksista tappiovuosien alusta lukien. Tämän voitaisiin katsoa aiheuttavan turhaa hallinnollista taakkaa etenkin, kun tappioiden käyttöaikaa on esitetty pidennettäväksi 25 vuoteen.

Lisäksi tappioiden vähentämistä voitaisiin helpottaa sulautumisen ja jakautumisen yhteydessä mahdollistamalla poikkeuslupamenettely myös tuloverolain 123 §:n 2 momentin tilanteissa. Tällöin tappioita ei menetettäisi lopullisesti, mikäli tuloverolain 123 §:n 2 momentin edellytykset eivät täyttyisi vaan niiden vähentämiseen voitaisiin hakea poikkeuslupaa. Vaihtoehto ei kuitenkaan poistaisi verovelvollisen ja Verohallinnon seurantavelvollisuutta omistusmuutoksista ja sen voitaisiin katsoa aiheuttavan turhaa hallinnollista taakkaa niin verovelvolliselle kuin Verohallinnolle.

Yritysjärjestelysäännösten soveltamisala Euroopan talousalueella

Elinkeinooverolain yritysjärjestelysäännöksiä sovelletaan jo nykyisin lain sanamuodosta huolimatta Euroopan talousalueella sijaitsevien yhteisöjen välisiin järjestelyihin. Vaihtoehtoisesti lakimuutos voitaisiin jättää tekemättä, jolloin soveltaminen perustuisi edelleen oikeuskäytännössä vahvistettuun tulkintaan eikä lain sanamuotoon. Oikeusvarmuuden ja yhdenmukaisen soveltamisen kannalta olisi kuitenkin erittäin tärkeää, että lain sanamuodosta kävisi selvästi ilmi säännösten soveltamisala.

Varainsiirtovero

Varainsiirtovero on lähtökohtaisesti omaisuuden omistajanvaihdoon kohdistuva vero. Osakemerkintään perustuva saanto ei ole käsitteellisesti omistusoikeuden luovutus, eikä sen vuoksi kuulu varainsiirtoverolain soveltamisalaan. Osakemerkintään on rinnastettu myös yhtiön haltuun sen itselleen suuntaamassa osakeannissa tulleiden omien osakkeiden luovutus. Uusien osakkeiden merkintään perustuvaa saantoa ei pidetä luovutuksena, koska siinä ei siirry olemassa olevaa varallisuutta osapuolelta toiselle. Sen sijaan muiden, olemassa olevien osakkeiden antaminen vastikkeena yritysjärjestelyissä merkitsee varallisuuden siirtymistä ja täyttää siten luovutuksen tunnusmerkit. Tulkinta on vahvistettu korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa KHO 2017:39. Tästä varainsiirtoverolain periaatteesta ei ole syytä poiketa edes yritysjärjestelyjen joustavoittamisen vuoksi, eikä varainsiirtoverolakiin esitä muutoksia tältä osin.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Kolmikantasulautuminen

Norjan tuloverolain (Skatteloven) ja osakeyhtiölain (Aksjeloven) mukaan veroneutraali kolmikantasulautuminen on mahdollinen Norjassa tietyissä tilanteissa. Jos sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden kotipaikka on Norjassa, vastaanottava yhtiö kuuluu konserniin ja yksi tai useampi konserniyhtiö omistaa yhteensä yli 90 prosenttia sekä vastaanottavan yhtiön osakkeista että äänivallasta yhtiökokouksessa, vastikkeen voi suorittaa vastaanottavan yhtiön emoyhtiö.

Veroneutraali kolmikantasulautuminen on tietyissä tilanteissa mahdollinen myös Alankomaissa. Alankomaiden siviililakikirja 2 (Burgerlijk Wetboek Boek 2) mukaan sulautuvan yhtiön osakkeenomistajista voi tulla vastaanottavan yhtiön konserniyhtiön osakkeenomistajia. Kolmikantasulautumisen edellytyksenä on, että sulautumisvastiketta antava konserniyhtiö yksin tai yhdessä toisen konserniyhtiön kanssa omistaa koko vastaanottavan yhtiön merkityn osakepääoman.

Kolmikantasulautuminen ei ole mahdollinen Ruotsissa, Tanskassa, Ranskassa eikä Saksassa.

Rahavastike

Ruotsin verolainsäädännössä sulautumisessa ja jakautumisessa annettavan rahavastikkeen määrää ei ole rajoitettu. Kuitenkin yhtiöoikeudesta johtuen rahavastikkeen enimmäismäärä saa sulautumisessa ja jakautumisessa olla alle 50 prosenttia, yli puolet tulee olla osakevastiketta. Ruotsissa osakevaihtoa koskevasta lainsäädännöstä on vuoden 2006 alusta alkaen poistettu vaatimus siitä, että osakevaihdon yhteydessä maksettava rahavastike saisi olla enintään 10 prosenttia. Muutos johtui osittain siitä, että Ruotsin osakeyhtiölain uudistuksen (Aktiebolagslag 2005:551) yhteydessä luovuttiin osakkeiden nimellisarvosta. Lisäksi rahavastikkeen enimmäismäärän ylityminen olisi käytännössä voitu ennen muutostakin välttää laatimalla kaksi erillistä sopimusta osakekaupasta ja osakevaihdesta. Nykysäännösten mukaan osakevaihdon yhteydessä maksettava korvaus voi olla osittain rahaa, mutta sille ei ole säädetty tiettyä enimmäisrajaa. Koko vastike ei säännöksen mukaan kuitenkaan voi olla rahaa. Norjassa uudelleenjärjestelyissä rahavastikkeen tai muun vastikkeen enimmäismäärä on 20 prosenttia. Tanskassa rahavastikkeella ei ole enimmäisrajaa.

Yhtiöittämällä toteutettava jakautuminen

Yhtiöittämällä toteutettava jakautuminen muodostaa suhteellisen tuoreen lisäyksen yhtiödirektiivissä säädettyihin jakautumismuotoihin, minkä johdosta useat valtiot eivät vielä ole säätäneet siitä kansallisessa verolainsäädännössään. Koska yritysjärjestelydirektiivissä ei säädetä yhtiöittämällä toteutettavasta jakautumisesta, sitä koskeva verolainsäädännöllinen sääntely voi vaihdella eri valtioissa. Ruotsin tuloverolaissa (Inkomstskattelag 1999:1229) on jakautumisen osalta määritelty jakautuminen ja osittaisjakautuminen. Ruotsin tuloverolain liiketoiminnan luovutusta koskevaa säännöstä muutettiin vuonna 2024 siten, että Ruotsin osakeyhtiölaissa määritelty yhtiöittämällä toteutettava jakautuminen kuuluu tämän säännöksen soveltamisalaan. Muutoksella säännöksen ilmaisut myyvä yritys ja ostava yritys korvattiin ilmaisuilla luovuttava yritys ja vastaanottava yritys, jotta säännös kattaisi sopimusoikeudelliseen kauppaan perustuvien uudelleenjärjestelyiden lisäksi muita varojen siirtotapoja kuten yhtiöittämällä toteutettavan jakautumisen. Liiketoiminnan luovutusta koskeva säännös edellyttää, että yhtiöittämällä toteutettavan jakautumisen yhteydessä luovutetut varat sekä velat muodostavat vähintään yhden liiketoimintakokonaisuuden ja vastike koostuu vastaanottavan yrityksen osakkeista. Jos varoja, jotka eivät muodosta liiketoimintakokonaisuutta, luovutetaan yhtiöittämällä toteutettavan jakautumisen kautta, liiketoiminnan luovutuksen yhteydessä tapahtuvaa välittömästä verotuksesta vapautamista koskevat säännökset eivät ole sovellettavissa. Tämä koskee myös tilanteita, joissa vastike koostuu sekä vastaanottavan yhtiön osakkeista että rahasta.

Belgian tuloverolaissa (Wetboek Inkomstenbelastingen 1992/Code des impôts sur les revenus 1992) yhtiöittämällä toteutettava jakautuminen on määritelty jakautumiseen rinnastettavaksi toimenpiteeksi. Määritelmän mukaan jakautuminen on toimenpide, jossa yhtiö siirtää purkautumatta osan varoistaan ja veloistaan yhdelle tai useammalle ennestään olemassa olevalle yhtiölle tai yhdelle tai useammalle perustamalleen yhtiölle siten, että jakautuvalle yhtiölle annetaan vastaanottavan yhtiön tai yhtiöiden osakkeita tai osuuksia.

Sulautumisen ja jakautumisen vaikutus tappioiden vähentämiseen

Ruotsin tuloverolain mukaan oikeutta tappioiden vähentämiseen voidaan rajoittaa yhtiön määräysvallan muutoksen seurauksena. Sulautumisiin ja jakautumisiin soveltuvat sekä omistajanvaihdoksia koskevat yleiset rajoitussäännökset että kvalifioituja eli veroneutraaleja sulautumisia ja jakautumisia koskevat erityissäännökset. Säännösten soveltamiseen liittyy useita poikkeuksia, muun muassa tilanteissa, joissa määräysvallan ei katsota tosiasiallisesti muuttuneen tai järjestely tapahtuu konsernin sisällä.

Tappioiden vähentämistä koskevaa sääntelyä muutettiin Ruotsissa vuonna 2025, jotta suurempi osa aiempien vuosien tappioista voidaan säilyttää ja harvempi yhtiö kuuluisi vähennysoikeuden rajoitussäännösten piiriin. Lisäksi muutoksella lainsäädäntö saatettiin vastaamaan oikeuskäytännössä vakiintunutta tulkintaa lisäämällä lainsäädäntöön poikkeussäännös, jonka mukaan määrärajoitusta (beloppsspärren) ei sovelleta, jos sama taho saa määräysvallan suoraan, vaikka sillä oli vastaava määräysvalta jo aiemmin välillisesti.

Tanskan yritysjärjestelyverolain (Fusionsskatteloven) mukaan yritysjärjestelyyn osallistuvien yhtiöiden aiempien vuosien verotukselliset tappiot menetetään tietyissä tilanteissa. Tappioita ei yleensä menetä, jos sulautumiseen osallistuvat yhtiöt ovat kuuluneet saman yhteisverotuksen (sambeskatning) piiriin. Lisäksi sulautumiseen ja jakautumiseen voi tulla sovellettavaksi Tanskan yhtiöverolain (Selskabsskatteloven) mukainen yhtiön määräysvallan muutoksesta johtuva tappioiden vähentämisoikeuden rajoitus.

Norjassa muutos yhtiön määräysvallassa ei lähtökohtaisesti rajoita oikeutta tappioiden vähentämiseen, ellei katsota, että liiketoimen pääasiallinen syy on ollut tappioiden hyödyntäminen.

Varainsiirtoverotus

EU-alueella varainsiirtoverotus yritysjärjestelyissä voi vaihdella merkittävästi jäsenvaltioittain, sillä yhdenmukaista EU-tason sääntelyä ei ole. Monissa maissa yritysjärjestelyt voivat olla vapautettuja varainsiirtoverosta edellyttäen, että laissa säädetyt ehdot täyttyvät, kun taas toisissa veroa kannetaan esimerkiksi kiinteistöjen siirroista myös yritysjärjestelytilanteissa.

Ruotsissa leimaveroa tai varainsiirtoveroa ei suoriteta yritysjärjestelyissä siirtyneiden arvopapereiden osalta. Varainsiirtoveroa sen sijaan pääsääntöisesti suoritetaan suorista kiinteistöjen hankinnoista (Lag om stämpelskatt 1984:404). Kuitenkaan sulautumisessa siirtyvistä kiinteistöistä ei lähtökohtaisesti makseta varainsiirtoveroa, koska sulautuminen ei kuulu verollisten saantojen piiriin. Jakautuminen taas on erikseen mainittu varainsiirtoverollisten hankintojen luettelossa. Yhteisöt suorittavat kiinteistön kauppahinnasta tai kiinteistön hankintaa edeltävän vuoden verotusarvosta, sen mukaan, kumpi on korkeampi, veroa 4,25 prosenttia. Varainsiirtoveroa ei peritä, jos hankitaan kiinteistön omistavan yhtiön osakkeita. Kiinteistön siirroista saman konsernin yritysten välillä perittävää varainsiirtoveroa voidaan lykätä, kunnes kyseinen omaisuus myydään ulkopuoliselle osapuolelle, yritykset eivät enää kuulu samaan konserniin tai yksi yrityksistä lakkaa olemasta selvitystilan tai konkurssin vuoksi. Myöskään Tanskassa varainsiirtoveroa ei peritä arvopapereiden luovutuksesta. Kiinteistöjen luovutuksesta peritään

rekisteröintimaksu. Norjassa ei suoriteta varainsiirtoveroa arvopapereiden luovutuksesta, mutta kiinteistöjen luovutuksista peritään 2,5 %:n varainsiirtovero. Yritysjärjestelyissä kiinteistön siirrot voivat kuitenkin tietyin edellytyksin olla vapautettuja varainsiirtoverosta.

6 Lausuntopalaute

(Täydennetään myöhemmin).

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki elinkeinotulon verottamisesta

52 §. Pykälässä säädetään kotimaisten osakeyhtiöiden ja eri jäsenvaltioissa olevien yhtiöiden yritysjärjestelyistä. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että yritysjärjestelysäännöksiä sovellettaisiin kotimaisten ja EU-jäsenvaltioissa olevien yhteisöjen lisäksi myös ETA-valtioissa asuviin yhteisöihin. Lain 52 a-52 f §:ää sovellettaisiin myös silloin, kun yritysjärjestely koskisi Euroopan talousalueella olevia yhtiöitä, jotka ovat velvollisia suorittamaan yhteisöveroa. Yhtiön katsottaisiin olevan Euroopan talousalueella, jos sen kotipaikka on Euroopan talousalueella olevan valtion lainsäädännön mukaan tuossa valtiossa eikä sen katsota Euroopan talousalueella olevan valtion ja kolmannen valtion välisen kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevan sopimuksen mukaan olevan Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitseva. Arvioitaessa vastaako ETA-valtiossa asuva yhtiö yhtiömuodoltaan direktiivissä tarkoitettuja yhteisöjä, lähtökohtana olisi, vastaako sen siviilioikeudellinen asema pääosin direktiivissä tarkoitettuja yhtiöitä.

Ehdotetulla muutoksella ei olisi vaikutusta yritysjärjestelysäännösten nykyiseen soveltamisalaan, sillä voimassa olevia säännöksiä on oikeuskäytännössä sovellettu myös Euroopan talousalueella sijaitseviin yhtiöihin jo aikaisemman lain sanamuodon aikana. Soveltaminen on perustunut SEUT ja ETA-sopimuksissa säädettyyn sijoittautumisvapautta ja pääomien vapaata liikkuvuutta koskeviin määräyksiin. Muutoksen myötä lain sanamuoto saatettaisiin vastaamaan vaikiintunutta oikeuskäytäntöä.

Lisäksi pykälän direktiivi viittaus saatettaisiin ajan tasalle. Voimassa oleva viittaus neuvoston direktiiviin 90/434/ETY korvattaisiin viittauksella sitä korvaavaan ja kumonneeseen neuvoston direktiiviin 2009/133/EY. Direktiivi 90/434/ETY on kumottu direktiivillä 2009/133/EY, jossa säädetään eri jäsenvaltioissa olevia yhtiöitä koskeviin sulautumisiin, jakautumisiin, osittaisjakautumisiin, varojensiirtoihin ja osakkeiden vaihtoihin sekä eurooppayhtiön (SE) ja eurooppaosuuskunnan (SCE) sääntömääräisen kotipaikan siirtoon jäsenvaltioiden välillä sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä. Muutos olisi luonteeltaan tekninen eikä vaikuttaisi säännöksen asiasisältöön.

52 a §. Pykälässä säädetään veroneutraalin sulautumisen edellytyksistä. Pykälän 1 kohtaa muutettaisiin rahavastikkeen enimmäismäärän osalta. Sulautumisessa voitaisiin vastikkeena antaa rahaa, ei kuitenkaan enempää kuin 30 prosenttia vastikkeena annettujen osakkeiden nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa osakkeita vastaavasta osuudesta maksettua omaa pääomaa. Rahavastikkeen enimmäismäärä suhteutettaisiin siis omaan pääomaan kirjattavaan merkintämaksuun nykyisen osakepääomaan merkittävän määrän sijaan. Muutoksella ei olisi tarkoitus muuttaa rahavastikkeen määräytymistä nykyisestä, vaan rahavastike laskettaisiin jatkossakin johdonmukaisesti järjestelykohtaisesti kuten jakautumisessa ja osakevaihdoissa. Maksetun rahavastikkeen osalta sulautumista pidettäisiin edelleen veronalaisena luovutuksena.

Pykälän 2 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että säännöksen soveltamisala kattaisi vain nykyisen vastikkeettoman suoran tytäryhtiösulautumisen. Pykälään lisättäisiin uusi kolmas kohta, joka kattaisi nykyisen 2 kohdan mukaisen vastikkeettoman suoran sisaryhtiösulautumisen lisäksi myös tilanteet, joissa sulautuva yhtiö siirtää vastikkeetta kaikki varansa ja velkansa sulautuvan yhtiön osakkeenomistajien samassa suhteessa omistavan yhtiön välittömästi kokonaan omistamalle osakeyhtiölle. Sulautumisen veroneutraaliuden edellytyksenä on lähtökohtaisesti 1 kohdan mukainen osakevastike, mutta tästä voitaisiin poiketa 2 kohdan ja uuden 3 kohdan suoran omistuksen mukaisten tilanteiden lisäksi silloin, kun sulautuvan yhtiön osakkeenomistajat omistavat vastaanottavan yhtiön kokonaan omistamansa yhtiön kautta, jolloin sulautumisvastikkeen antamiselle ei olisi tarvetta. Sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden suhteellinen omistusrakenne säilyisi tällöin ennallaan. Konsernin sisäisissä järjestelyissä vastike on usein tarpeeton, kun esimerkiksi emoyhtiö omistaa sulautumiseen osallistuvat yhtiöt kokonaisuudessaan suoraan tai välillisesti. Säännös olisi yhtenäinen osakeyhtiölain sääntelyn kanssa tilanteissa, joissa osakeyhtiölaki ei salli vastikkeen antamista vastaanottavalle yhtiölle. Ehdotetulla muutoksella ei olisi tarkoitus kiristää säännöksen sisältämien periaatteiden soveltamista sellaisiin sulautumisiin, jotka on oikeuskäytännössä jo hyväksytty. Säännöksen tarkoituksena olisi kirjata lakiin oikeuskäytännössä hyväksytyt tilanteet ja selkeyttää tältä osin oikeustilaa. Säännös mahdollistaisi oikeuskäytännössäkin hyväksytyt sisaryhtiösulautumiset, joissa sulautuvien yhtiöiden osakkeenomistajana on luonnollinen henkilö tai sekasulautumiset, joissa vain osalle osakkeenomistajista on tarpeen antaa vastiketta. Sulautumisiin sovelletaan verotuksessa jatkuvuusperiaatetta. Jos sulautumisessa ei kuitenkaan anneta vastiketta, ei ennen sulautumista omistettujen vastaanottavan yhtiön osakkeiden hankinta-ajankohta muutu (KHO 2024:102).

Säännös ei soveltuisi tilanteisiin, joissa sulautuva yhtiö omistettaisiin välillisesti, sillä sulautuminen ei saa johtaa omistuksen tosiasialliseen siirtymään osakkeenomistajien välillä. Säännös ei siten sovellu tilanteisiin, jossa sulautuminen muuttaisi osakkeenomistajien keskinäisiä omistussuhteita. Esimerkiksi tapauksen KVL 2025/38 kaltaisissa tilanteissa säännös ei soveltuisi, koska sulautuvan yhtiön välittömän emoyhtiön omistus ei järjestelyssä jatkuisi. Säännöksen soveltaminen ei estäisi elinkeinoverolain 52 h §:n veronkiertosäännöksen soveltamista tilanteissa, joissa järjestelyn pääasiallisena tarkoituksena on verotuksen välttäminen.

Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jonka mukaan 1 momentin 1) kohdassa sulautumisvastikkeen voisi antaa myös yhtiö, joka omistaa koko vastaanottavan yhtiön suoraan tai välillisesti sellaisen yhtiön kautta, jonka osakkeista se omistaa vähintään yhdeksän kymmenesosaa. Kolmikantasulautuminen mahdollistettaisiin tilanteissa, joissa sulautumisvastikkeen antaisi vastaanottavan yhtiön emoyhtiö.

Emoyhtiön tulisi omistaa koko vastaanottava yhtiö suoraan tai välillisesti sellaisen yhtiön kautta, jonka osakkeista se omistaa vähintään 90 prosenttia. Kolmikantasulautuminen olisi tällöin mahdollista esimerkiksi tilanteessa, jossa emoyhtiö omistaa koko vastaanottavan yhtiön osakkeet 100 prosenttisesti omistamansa tytäryhtiön kautta. Välillinen omistus olisi sallittua vain yhden välillisen portaan kautta, eli säännös ei soveltuisi tilanteeseen, jossa emoyhtiö omistaisi 90 prosenttia tytäryhtiöstä, joka taas omistaisi 90 prosenttia toisesta tytäryhtiöstä ja joka taas omistaisi osan vastaanottavasta yhtiöstä.

Sulautumisvastikkeen voisi antaa esimerkiksi yhtiö, joka omistaa vastaanottavan yhtiön osakkeista suoraan 50 prosenttia ja loput 50 prosenttia välillisesti kokonaan omistamansa tytäryhtiön kautta. Mikäli yhtiö omistaisi tytäryhtiöstä vain 70 prosenttia, säännöksen omistususuusedellytys ei täyttyisi eikä tällainen yhtiö voisi antaa sulautumisvastiketta. Jatkossa osan sulautumisvastikkeesta voisi antaa vastaanottava yhtiö ja osan tämän emoyhtiö. Sulautuminen voitaisiin toteuttaa myös niin että vastaanottavan yhtiön emoyhtiö antaisi osakevastikkeen ja vastaanottava yhtiö rahavastikkeen.

Yhdeksän kymmenesosan omistusosuusvaatimus vastaisi konserniavustuslain 3 §:ssä edellytetyä. Omistusosuuden laskemiseen sovellettaisiin vastaavia periaatteita kuin konserniavustuslain mukaiseen omistusosuuteen. Osakkeista huomioitaisiin ainoastaan yhteisön ulkona olevat osakkeet. Siten yhteisön hallussa olevia omia osakkeita ei otettaisi huomioon (KVL 79/2006).

52 b §. Pykälässä säädetään sulautumiseen liittyvistä veroseuraamuksista ja jatkuvuusperiaatteen soveltamisesta sulautumisessa. Pykälän 4 momenttia muutettaisiin uuden 52 a §:n 2 momentissa säädetyn kolmikantasulautumisen seurauksena. Sulautuvan yhtiön osakkeiden vaihtumista vastaanottavan yhtiön lisäksi 52 a §:n 2 momentissa tarkoitetun yhtiön osakkeisiin ei pidettäisi osakkeiden luovutuksena. Sulautumisvastikkeen voisi antaa vastaanottavan yhtiön lisäksi myös yhtiö, joka omistaa koko vastaanottavan yhtiön yksin tai yhdessä sellaisen yhtiön kanssa, jonka osakkeista se omistaa vähintään yhdeksän kymmenesosaa.

52 c §. Pykälässä säädetään veroneutraalin jakautumisen edellytyksistä. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin rahavastikkeen enimmäismäärän osalta. Kokonais- ja osittaisjakautumisessa voitaisiin vastikkeena antaa rahaa, ei kuitenkaan enempää kuin 30 prosenttia vastikkeena annettujen osakkeiden nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa osakkeita vastaavasta osuudesta maksettua omaa pääomaa. Rahavastikkeen enimmäismäärä suhteutettaisiin siis omaan pääomaan kirjattavaan merkintämaksuun nykyisen osakepääomaan merkittävän määrän sijaan. Muutoksella ei olisi tarkoitus muuttaa rahavastikkeen määräytymistä nykyisestä, vaan rahavastike laskettaisiin jatkossakin johdonmukaisesti järjestelykohtaisesti kuten sulautumisessa ja osakevaihdossa. Maksetun rahavastikkeen osalta jakautumista pidettäisiin edelleen veronalaisena luovutuksena.

Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin yhtiöittämällä toteutettavasta jakautumisesta. Muutoksen seurauksena nykyinen 2 momentti siirtyisi muuttumattomana uudeksi 3 momentiksi. Yhtiöittämällä toteutettavalla jakautumisella tarkoitetaan järjestelyä, jossa jakautuva osakeyhtiö siirtää osan varoistaan ja veloistaan yhdelle tai useammalle toimintaa jatkavalle vastaanottavalle yhtiölle. Yhtiöittämällä toteutettava jakautuminen voisi tapahtua osakeyhtiölakia vastaavasti vain perustettavaan yhtiöön. Siirrettävien varojen tulee muodostaa pykälän uudessa 3 momentissa tarkoitetun liiketoimintakokonaisuuden ja jakautuvaan yhtiöön tulisi jäädä vähintään yksi liiketoimintakokonaisuus. Vastikkeena annettaisiin ainoastaan vastaanottavan yhtiön osakkeita ja ne annettaisiin jakautuvan yhtiön osakkeenomistajien sijasta jakautuvalle yhtiölle. Rahavastikkeen antamiselle ei olisi käytännön tarvetta, kun jakautuminen tapahtuisi perustettavaan yhtiöön, jossa ei ole olemassa olevia omistajia.

Yhtiöittämällä toteutettavaa jakautumista ei pidetä veronalaisena luovutuksena jakautuvan yhtiön verotuksessa, eikä siitä synny verotettavaa tuloa myöskään vastaanottavalle yhtiölle tai jakautuvan yhtiön osakkeenomistajille, jos pykälässä säädetyt edellytykset täyttyvät. Siirtyneiden varojen ja velkojen verotuksessa noudatetaan jatkuvuusperiaatetta siten, että vastaanottava yhtiö vähentää menot ja tulouttaa tulot samoin perustein kuin jakautuva yhtiö olisi ne vähentänyt tai tulouttanut. Jakautumisessa jakautumisvastikkeena saatujen osakkeiden hankintamenoksi katsottaisiin vastaanottavalle yhtiölle siirtynyt osa jakautuvan yhtiön nettovarallisuudesta. Jakautuvan yhtiön verotuksessa vahvistetut tappiot siirtyvät vastaanottavalle yhtiölle siltä osin kuin ne kohdistuvat siirtyvään liiketoimintakokonaisuuteen, jos tuloverolain 123 §:ssä säädetyt edellytykset täyttyvät. Mitä pykälässä muutoin säädetään jakautumisesta, sovelletaan soveltuvin osin myös yhtiöittämällä toteutettavaan jakautumiseen.

Pykälään lisättäisiin lisäksi uusi 4 momentti asunto-osakeyhtiön ja keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön jakautumisesta. Pykälää sovellettaisiin asunto-osakeyhtiölain tai osakeyhtiölain mukaisesti rekisteröityyn keskinäiseen kiinteistöosakeyhtiöön, jonka tarkoituksena on omistaa ja hallita yhtä tai useampaa rakennusta tai sen osaa osakkaiden hallintaoikeuden perusteella. Poiketen

siitä, mitä pykälän 1 momentissa säädetään vastikeosakkeiden antamisesta, jakautuvassa asunto-osakeyhtiössä ja keskinäisessä kiinteistöosakeyhtiössä osakkeenomistajalle ei tarvitsisi antaa vastikeosakkeita jokaisesta vastaanottavasta yhtiöstä. Kunkin osakkeenomistajan olisi kuitenkin saatava vastikeosakkeita vähintään yhdestä vastaanottavasta yhtiöstä, johon tämän osakkeisiin liittyvä hallintaoikeus siirtyy. Vastikeosakkeet voisivat olla vastaanottavan yhtiön liikkeeseen laskemia uusia osakkeita tai sen hallussa olevia omia osakkeita. Vastikeosakkeita olisi annettava siten, että kunkin osakkeenomistajan suhteellinen omistusosuus kaikissa vastaanottavissa yhtiöissä vastaa yhteenlaskettuna hänen suhteellista omistusosuuttaan jakautuvassa yhtiössä välittömästi ennen jakautumista.

Mitä pykälässä muutoin säädetään jakautumisesta, sovellettaisiin myös asunto-osakeyhtiön ja keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön jakautumiseen. Jakautuminen ei siten realisoisi luovutusvoittoa ja osakkeiden hankintameno siirtyisi vastaanottaviin yhtiöihin. Muutoksen seurauksena nykyinen 3 momentti siirtyisi muuttumattomana uudeksi 5 momentiksi.

Pykälän nykyinen 4 momentti siirtyisi uudeksi 6 momentiksi. Uutta 6 momenttia täsmennettäisiin muiden varausten siirtymisen osalta yhtiöittämällä toteutettavassa jakautumisessa. Jakautuvan yhtiön muut varaukset siirtyisivät osittaisjakautumista vastaavalla tavalla siten, että yhtiöittämällä toteutettavassa jakautumisessa muut varaukset siirtyisivät jakautuvalle yhtiölle ja vastaanottavalle yhtiölle samassa suhteessa kuin jakautuvan yhtiön nettovarallisuus jakautuu näille yhtiöille. Lisäksi nykyisen pykälän 5 momentti siirtyisi uudeksi 7 momentiksi.

Uuteen 7 momenttiin lisättäisiin poikkeussäännös jakautuvan yhtiön osakkeiden hankintameno jakamisesta vastaanottavien yhtiöiden osakkeille ja osittaisjakautumisessa myös jakautuneen yhtiön osakkeille silloin, kun ne kaikki ovat julkisesti noteerattuja yhtiöitä. Tällaisessa tilanteessa hankintameno jakoperusteena käytettäisiin aina vastaanottavien ja jakautuneen yhtiön osakkeiden käypien arvojen suhdetta eikä vastaanottaville yhtiöille siirtyneellä ja jakautuneelle yhtiölle jääneellä nettovarallisuudella olisi hankintameno kohdentamisen kannalta merkitystä. Osakkeiden käypien arvojen määrittämisessä sovellettaisiin vakiintunutta tulkintakäytäntöä, jossa arvot perustuvat ensimmäisten noteerauspäivien pörssikursseihin. Uuteen 7 momenttiin tehtäisiin myös lisäys, jonka mukaan yhtiöittämällä toteutettavassa jakautumisessa jakautumisvastikkeena saatujen osakkeiden hankintameno katsottaisiin vastaanottavalle yhtiölle siirtynyt osa jakautuvan yhtiön nettovarallisuudesta.

52 d §. Pykälässä säädetään veroneutraalin liiketoimintasiirron edellytyksistä. 4 momenttiin lisättäisiin uusi säännös vastikkeena saatujen osakkeiden verotuksessa vähennyskelpoisesta hankintamenoista tilanteessa, joissa siirrettävien varojen arvo verotuksessa vähennettynä siirrettävien velkojen ja varausten määrällä muodostuu negatiiviseksi. Tällaisessa tilanteessa vastikeosakkeiden verotuksessa poistamaton hankintameno muodostuu jatkuvuusperiaatteesta johtuen negatiiviseksi.

Muutoksen seurauksena liiketoimintasiirto voitaisiin tehdä siirrettävän liiketoimintakokonaisuuden verotuksellisten arvojen positiivisuudesta tai negatiivisuudesta huolimatta. Verotuksessa siirtyvien varojen ja velkojen arvojen osalta on noudatettava jatkuvuusperiaatetta, jolloin varat ja velat siirtyvät vastaanottavalle yhtiölle niiden verotuksessa olevista poistamattomista hankintamenoista ja siirtävän yhtiön saamien vastikeosakkeiden verotuksellinen hankintameno perustuu vastaavaan siirtyvien varojen ja velkojen verotuksessa poistamattomien hankintamenojen erotukseen sen positiivisuudesta tai negatiivisuudesta huolimatta.

Yritysjärjestelyihin sovellettavan lykkääntymisperiaatteen mukaisesti verotus realisoituu vasta siinä vaiheessa, kun vastikkeena saadut osakkeet luovutetaan. Luovutukseen sovelletaan tällöin yleisiä luovutusvoittoverotusta koskevia säännöksiä.

Yhtiöoikeuden säännösten mukaan nettoapportti on mahdollinen, jos varat käyvin arvoin laskettuna ylittävät velkojen määrän, vaikka varojen arvo kirjanpidossa tai verotuksessa olisi velkoja alempi. Myös negatiivisen nettoapportin tilanteissa siirrettävän varallisuuden tulee muodostaa siirtävässä yhtiössä liiketoimintakokonaisuus, jotta elinkeinoverolain 52 d § soveltuu. Liiketoimintakokonaisuudella tarkoitetaan liiketoimintaan liittyvien varojen ja velkojen kokonaisuutta, joka organisatorisesti muodostaa itsenäisesti toimeentulevan taloudellisen yksikön. Itsenäisesti toimeentulevalla taloudellisella yksiköllä tarkoitetaan pääsääntöisesti sellaista varojen ja velkojen kokonaisuutta, joka pystyy harjoittamaan itsenäistä elinkeinotoimintaa.

Vastikkeena saatujen osakkeiden hankintameno vaikuttaa siirtävän yhtiön nettovarallisuuteen ja osakkeen matemaattisen arvon laskentaan. Negatiivisen nettoapportin tilanteissa hankintameno huomioidaan nettovarallisuutta laskettaessa negatiivisena arvona. Osakkeen matemaattinen arvo on kuitenkin aina vähintään nolla. Siten tilanteessa, jossa osakkeen matemaattisen arvon perusteena oleva nettovarallisuus on negatiivinen, osakkeen matemaattinen arvo on nolla.

52 e §. Pykälässä säädetään ulkomaisen yhteisön Suomessa olevan kiinteän toimipaikan varojen verottamisesta silloin, kun omaisuus lakkaa tosiasiaassa liittymästä tähän kiinteään toimipaikkaan. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin sekä lisättäisiin uusi 5 momentti 52 §:n 2 momentin muutoksen johdosta. Mitä 1–4 momentissa säädetään Euroopan unionin jäsenvaltiossa asuvasta yhtiöstä tai kiinteästä toimipaikasta, sovelletaan vastaavasti ETA-valtiossa asuvaan yhtiöön ja kiinteään toimipaikkaan. Lisäksi 3 momenttia muutettaisiin niin että Suomessa suoritettavasta verosta vähennettäisiin myös vero, joka samasta tulosta olisi kiinteän toimipaikan sijaintivaltiossa suoritettu ilman muun verovapaan järjestelyn takaamia säännöksiä. Muilla verovapaan järjestelyn takaamilla säännöksillä tarkoitettaisiin yritysdirektiivin kaltaisia veroneutraalin järjestelyn mahdollistamia säännöksiä ETA-valtioissa.

Muutoksella ei olisi vaikutusta säännösten soveltamiseen, sillä säännöksiä on sovellettu ETA-valtioissa sijaitseviin yhtiöihin jo lain aikaisemman sanamuodon aikana SEUT- ja ETA-sopimuksissa säädetyn sijoittautumisvapauden ja pääomien vapaan liikkuvuuden nojalla oikeuskäytännössä vahvistetun tulkintalinjan mukaisesti. Muutoksen seurauksena lain sanamuoto vastaisi oikeuskäytännössä hyväksyttyä tulkintaa.

7.2 Tuloverolaki

33 b §. *Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatu osinko.* Pykälän 1 momentin ensimmäistä virkettä muutettaisiin siten, että säännöksestä kävisi nykyistä selkeämmin ilmi, että osakkeen matemaattisella arvolla tarkoitettaisiin sitä matemaattista arvoa, joka yhtiöllä on verovuoden päättyessä (*viimeisin matemaattinen arvo*). Muutos olisi luonteeltaan selventävä eikä sillä olisi tarkoitus muuttaa säännöksen asiallista sisältöä. Muutoksen tarkoituksena olisi korostaa sitä, että yhtiön matemaattinen arvo voi muuttua verovuoden aikana esimerkiksi sulautumisen tai jakautumisen seurauksena, ja tällöin osinkoverotuksessa lähtökohtana on verovuoden päätymishetken mukainen, viimeisin matemaattinen arvo.

123 §. *Sulautumisen ja jakautumisen vaikutus tappioiden vähentämiseen.* Pykälässä säädetään sulautumisen ja jakautumisen vaikutuksesta tappioiden vähentämiseen vastaanottavalla yhtiöllä. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että vastaanottavalla yhteisöllä olisi oikeus vähentää verotettavasta tulostaan sulautuneen tai jakautuneen yhtiön tappiot, mikäli on ilmeistä, että tappiot ovat syntyneet vastaanottavalle yhteisölle siirtyneessä toiminnassa. Vastaanottavan yhtiön tai tämän osakkaan omistusosuudella sulautuvassa tai jakautuvassa yhtiössä ei olisi enää vaikutusta tappioiden siirtymiseen, vaan tappiot siirtyisivät sulautumisessa ja jakautumisessa sen toiminnan mukana, jossa ne ovat alun perin syntyneet.

Oikeus tappioiden vähentämiseen vastaisi pykälän 1 momentissa jakautuvan yhtiön tappioiden siirtymisestä säädettyä, jonka mukaisesti jakautuvan yhteisön tappiot siirtyvät vastaanottavalle yhteisölle siltä osin kuin on ilmeistä, että tappiot ovat syntyneet vastaanottavalle yhteisölle siirtyneessä toiminnassa. Arvioitaessa tappioiden liittymistä vastaanottavalle yhteisölle siirtyneeseen toimintaan otettaisiin soveltuvin osin huomioon jakautuvan yhtiön tappioiden siirtymisen yhteydessä vakiintunut soveltamiskäytäntö. Toiminnalta edellytettäisiin tietynasteista jatkuvuutta ja pysyvyyttä sekä jakautumisen osalta erotettavuutta jakautuvan yhteisön muista toiminnoista. Toimintana ei yleisesti voitaisi pitää esimerkiksi yksittäisten varallisuuserien omistamista. Toiminnalla ei tässä yhteydessä kuitenkaan tarkoitettaisi yksinomaan elinkeinoverolaissa määriteltyä liiketoimintakokonaisuutta. Säännöksen sisältämä ilmeisyysedellytys täyttyisi esimerkiksi, kun sulautuva yhteisö on harjoittanut samaa toimintaa tappiovuoden alusta alkaen ja yhtiö toimintoineen sulautuu vastaanottavaan yhtiöön. Ilmeisyysedellytys voisi täytyä myös tilanteissa, joissa tappioiden kohdistumista eri toiminnoille on tappioiden muodostumisen syyt huomioon ottaen pidettävä selvänä (ks. esim. KHO 2017:8).

Edellytysten täyttymistä arvioitaisiin sulautumis- tai jakautumishetken tilanteen perusteella, eikä esimerkiksi siirtyneen toiminnan mahdollisella myöhemmällä päättymisellä olisi vaikutusta tappioiden vähennyskelpoisuuteen. Mikäli vastaanottavassa yhtiössä tapahtuisi sulautumisen tai jakautumisen jälkeen tuloverolain 122 §:n 1 momentissa tarkoitettu omistajanvaihdos, tappiot eivät olisi enää vähennyskelpoisia ilman myönteistä poikkeuslupaa. Vastaanottavan yhtiön tappioihin sekä järjestelyn jälkeisiin omistajanvaihdoksiin sovellettaisiin yleisiä omistajanvaihdosta koskevia säännöksiä. Tappiot vähennettäisiin vastaanottavan yhtiön elinkeinotoiminnan tuloksesta samalla tavoin kuin yhtiön omassa toiminnassa syntyneet tappiot, eikä niiden käyttöä rajattaisi ainoastaan siirtyvän toiminnan tuottamaan tuloon. Tappiot olisivat vähennettävissä tappiovuosia seuraavien kymmenen verovuoden aikana. Tappioiden vähentämisaikaa pidentämistä koskeva lainsäädäntöhanke on vireillä, ja siinä ehdotetaan vähentämisaikaa pidentämistä kymmenestä vuodesta 25 vuoteen. Sulautuminen tai jakautuminen ei myöskään pidentäisi tappioiden vähentämisaikaa alkuperäisestä. Vähentämisaika määräytyisi edelleen tappioiden alkuperäisen syntyajankohdan perusteella, eikä sulautumis- tai jakautumishetkellä olisi siihen vaikutusta, sillä vastaanottava yhtiö ei voi yleisseuraannon perusteella saada sulautuvaa tai jakautuvaa yhtiötä parempaa oikeutta tappioiden hyödyntämiseen.

Sulautuvan yhtiön toiminta voi olla myös siinä määrin alkuvaiheessa, ettei yhtiöllä ole vielä varsinaista toimintaa yritysjärjestelyn hetkellä, vaikka suunnittelu- ja kehitystoiminnasta olisi jo kertynyt tappioita. Tällaisessa tilanteessa ilmeisyysedellytyksen voitaisiin katsoa täyttyvän, jos toimintaa on tarkoitus myöhemmin harjoittaa vastaanottavassa yhtiössä. Sen sijaan edellytykset eivät täyttyisi, eikä tappioita voitaisi vähentää vastaanottavan yhtiön verotuksessa, jos jo ennen järjestelyä olisi selvää, ettei liiketoimintaa ryhdytä harjoittamaan tai sitä ei jatketa.

Ilmeisyysedellytyksen arviointi voisi joissakin tilanteissa aiheuttaa tulkintaongelmia. Tappioiden vähennyskelpoisuudesta ja ilmeisyysedellytyksen täyttymisestä olisi kuitenkin mahdollista hakea ennakkoratkaisua. Mikäli tappiot olisivat vastaanottavalla yhtiöllä vähennettävissä automaattisesti ilman lisäedellytyksiä, voisi tällainen sääntely mahdollistaa tappioiden muodostumisen kauppatavaraksi. Tällöin liiketoimintaa vailla olevia tappiollisia yhtiöitä voitaisiin myydä pelkästään tappioiden hyödyntämiseksi. Tämän vuoksi ehdotetaan, että vastaanottavalla yhtiöllä olisi oikeus vähentää tappiot sulautumisen ja jakautumisen seurauksena ainoastaan, jos se toiminta, jossa tappiot ovat alun perin syntyneet, siirtyy järjestelyssä vastaanottavalle yhtiölle.

Ehdotettu muutos kiristäisi tappioiden vähennyskelpoisuutta joissakin tilanteissa verrattuna nykytilaan. Ensinnäkin, jos toiminta, jossa tappiot ovat alun perin syntyneet, on lakannut tai siirretty toiseen yhtiöön, tappiot eivät olisi sulautumisen tai jakautumisen seurauksena vähennettävissä vastaanottavalla yhtiöllä. Tällaisessa tilanteessa tappiot menetettäisiin yhtiön

purkautuessa. Nykyisin voimassa olevan sääntelyn mukaan vastaanottavalla yhtiöllä on oikeus vähentää sulautuvan tai jakautuvan yhtiön tappiot, mikäli vastaanottava yhtiö on omistanut vähintään puolet sulautuvasta tai jakautuvasta yhtiöstä, vaikka se toiminta, jossa tappiot ovat alun perin syntyneet, olisi jo lakannut tai siirretty toiseen yhtiöön. Tällaisessa tilanteessa tappioiden hyödyntäminen olisi kuitenkin mahdollista järjestellä siten, että tappiollinen yhtiö jätetään sulauttamatta ja siihen siirretään muuta toimintaa esimerkiksi sulauttamalla siihen kannattavaa liiketoimintaa, minkä jälkeen tappioita voitaisiin vähentää tämän muun toiminnan tuotoista.

Muutoksella ei olisi vaikutusta sulautuvan osuuskunnan tai säästöpankin tappioiden vähennyskelpoisuuteen vastaanottavalla osuuskunnalla tai säästöpankillä. Muutoksella ei olisi myöskään vaikutusta pykälän 3 ja 4 momentissa säädettyyn.

7.3 Laki tuloverolain 33 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta

33 b §. *Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatu osinko.* Myös väliaikaisesti 8.12.2025–31.12.2027 voimassa olevan pykälän 1 momentin ensimmäistä virkettä muutettaisiin vastaavalla tavalla kuin toistaiseksi voimassa olevan lain. Muutoksen seurauksena säännöksestä kävisi nykyistä selkeämmin ilmi, että osakkeen matemaattisella arvolla tarkoitettaisiin sitä matemaattista arvoa, joka yhtiöllä on verovuoden päättyessä (*viimeisin matemaattinen arvo*).

7.4 Varainsiirtoverolaki

15 §. *Veron kohde ja verovelvollinen.* Pykälän 4 momentissa säädetään osakkeenomistajan sulautumisessa ja jakautumisessa saamien vastaanottavan yhtiön uusien osakkeiden verovapaudesta. Pykälän 4 momenttia muutettaisiin siten, että osakkeenomistajan sulautumisessa ja jakautumisessa saamien osakkeiden verovapaus koskisi myös kolmikantasulautumisessa saatuja muun kuin vastaanottavan yhtiön osakkeita. Sulautumisvastikkeen voisi antaa vastaanottavan yhtiön lisäksi myös yhtiö, joka omistaa koko vastaanottavan yhtiön yksin tai yhdessä sellaisen yhtiön kanssa, jonka osakkeista se omistaa vähintään yhdeksän kymmenesosaa. Osakkeenomistajan saamien vastaanottavan yhtiön ja kolmikantasulautumisessa säännöksessä tarkoitetun yhtiön osakkeet olisivat siten varainsiirtoverovapaita.

7.5 Laki varojen arvostamisesta verotuksessa

2 §. *Muun kuin julkisesti noteeratun yhtiön nettovarallisuus.* Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että yhtiöön osakeannin yhteydessä sijoitettuja varoja ei pidettäisi varojen kirjanpitokäsittelystä riippumatta yhtiön varoina siltä osin kuin uusia osakkeita ei ole rekisteröity kaupparekisteriin yhtiön verovuoden aikana.

Ehdotettu lisäys koskisi ainoastaan arvostamislain mukaista nettovarallisuuden laskentaa, eikä se vaikuttaisi osakeantien kirjanpidolliseen käsittelyyn tai yhtiöoikeudellisiin vaikutuksiin. Merkintähintojen jättäminen nettovarallisuuden ulkopuolelle ennen osakkeiden rekisteröimistä kaupparekisteriin perustuisi siihen, että osakkeet syntyvät osakeyhtiölain perusteella vasta kaupparekisterimerkinnän myötä, eikä osakkeisiin liittyvää varallisuutta olisi tarkoituksenmukaista kohdentaa olemassa oleville osakkeille ennen tätä ajankohtaa.

Täsmennyksen jälkeen osakeannissa yhtiöön sijoitetut varat otettaisiin nettovarallisuuden laskennassa huomioon ensimmäisen kerran sen verovuoden nettovarallisuudessa, jonka aikana osakeannissa merkityt uudet osakkeet on rekisteröity kaupparekisteriin. Tätä ennen maksettuja merkintähintoja ei huomioitaisi nettovarallisuudessa riippumatta siitä, miten ne on käsitelty yhtiön kirjanpidossa.

Muutos selkeyttäisi nettovarallisuuden laskentaa osakeantitilanteissa siten, että säännöksen sanamuodosta kävisi nykyistä selkeämmin ilmi osakeannissa yhtiöön sijoitettujen varojen ajallinen kohdentuminen verotuksessa suhteessa osakkeiden syntymiseen. Täsmennys tukisi osakkeen matemaattisen arvon laskentaa koskevan sääntelyn johdonmukaista soveltamista ja olisi luonteeltaan selventävä.

9 §. Osakkeen matemaattinen arvo. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi virke, jossa säädettäisiin, että ulkona olevilla osakkeilla tarkoitettaisiin osakkeita, jotka on rekisteröity kaupparekisteriin yhtiön verovuoden alkua edeltäneen viimeisimmän tilikauden päättymiseen mennessä.

Ehdotettu täsmennys selventäisi osakkeen matemaattisen arvon laskennan systematiikkaa. Täsmennyksen jälkeen säännöksestä kävisi yksiselitteisesti ilmi, että pykälässä tarkoitettu osakemäärä käsittäisi vain ne osakkeet, jotka ovat olleet rekisteröityinä yhtiön verovuotta edeltävän vuoden tilikauden päättymiseen mennessä. Tämän jälkeen rekisteröityihin uusiin osakkeisiin sovellettaisiin 12 §:ssä säädettyä menettelyä, jossa uusille osakkeille lasketaan matemaattinen arvo erikseen. Muutos on luonteeltaan selventävä eikä sillä olisi tarkoitus muuttaa osakkeen matemaattisen arvon laskennan asiallista sisältöä.

12 §. Osakepääoman muutokset. Pykälän otsikoksi muutettaisiin ”Osakeanti”, jolloin pykälä vastaisi voimassa olevan osakeyhtiölain terminologiaa. Muutos olisi luonteeltaan terminologinen eikä sillä olisi tarkoitus muuttaa säännöksen asiallista soveltamisalaa.

Pykälän 1 ja 2 momenteja täsmennettäisiin siten, että uusien osakkeiden matemaattisen arvon laskemisen edellytykseksi säädettäisiin osakkeiden rekisteröinti kaupparekisteriin. Ehdotuksen mukaan osakeannin yhteydessä merkityille tai annetuille uusille osakkeille, jotka eivät sisälly verovuoden alkua edeltäneen viimeisimmän tilikauden osakemäärään, määritetään matemaattinen arvo 1 ja 2 momentissa säädetyllä tavalla vasta sen jälkeen, kun osakkeet on rekisteröity kaupparekisteriin. Rekisteröintiä seuraavina verovuosina osakkeiden matemaattinen arvo määräytyisi yhtiön muiden osakkeiden tavoin 2 §:n ja 9 §:n perusteella, jollei pykälän 3 momentista muuta johdu.

Täsmennys vastaisi vakiintunutta verotuskäytäntöä. Ehdotuksella ei olisi tarkoitus muuttaa uusien osakkeiden matemaattisen arvon määräytymistä aineellisesti, vaan tehdä säädöstekstissä nimenomaisesti ilmeiseksi, että osakkeelle voitaisiin määrittää verotuksessa matemaattinen arvo vasta, kun osake on syntynyt yhtiöoikeudellisesti kaupparekisterimerkinnän myötä.

Ehdotettu muutos ei vaikuttaisi matemaattisen arvon laskentaperusteeseen. Osakkeen matemaattiseksi arvoksi katsottaisiin edelleen 1 momentin mukaisissa tilanteissa osakkeen nimellisarvo tai nimellisarvon puuttuessa osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo taikka yhtiön tai sen osakkaan vaatiessa nimellisarvoa tai kirjanpidollista vasta-arvoa korkeampi merkintähinta. Pykälän 2 momentissa tarkoitetuissa osakevaihtotilanteissa osakkeen matemaattiseksi arvoksi katsottaisiin edelleen hankittujen osakkeiden osakevaihtoa edeltävä matemaattinen arvo.

Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin poikkeuksellisesta tilanteesta, jossa uusien osakkeiden matemaattinen arvo on osinkoverotuksen toimittamiseksi tarpeen määrittää myös rekisteröintiä edeltävälle yhtiön verovuodelle. Ehdotuksen mukaan, jos osakkeet rekisteröidään kaupparekisteriin verovuoden alkua edeltäneen tilikauden päättymisen jälkeen mutta ennen saman kalenterivuoden loppua ja osinkoa jaettaisiin rekisteröinnin jälkeen samana kalenterivuonna, osakkeille määritettäisiin 1 tai 2 momentissa tarkoitettu matemaattinen arvo myös rekisteröintiä edeltävälle verovuodelle.

Säännös perustuu vakiintuneeseen verotuskäytäntöön ja koskisi erityisesti tilanteita, joissa yhtiöllä on murrettu tilikausi. Ehdotettu 3 momentti ei muuttaisi osinkoverotuksen asiallista lopputulosta, vaan tekisi poikkeuksellisen ajallisen soveltamistilanteen näkyväksi lain tasolla.

13 §. Yhtiön sulautuminen ja jakautuminen. Pykälää muutettaisiin siten, että sen nykyinen 1 momentti poistettaisiin tarpeettomana ja nykyisestä 2 momentista tulisi uusi 1 momentti ja siitä poistettaisiin yhtiön tilikauden päättymistä, yritysjärjestelyn ja osingonjaon ajankohtaa koskevat edellytykset. Muutoksen seurauksena vastaanottavan yhtiön sekä osittaisjakautumisessa osittaisjakautuvan yhtiön osakkeen matemaattinen arvo laskettaisiin sulautumisen ja jakautumisen yhteydessä aina uudelleen yritysjärjestelyn toteuttamisvuodelle.

Sulautumisessa matemaattinen arvo laskettaisiin jatkossakin aikaisemmin säädettyjä periaatteita noudattaen. Vastaanottavan yhtiön nettovarallisuus muodostettaisiin sulautumisen osapuolina olevien yhtiöiden nettovarallisuuksien perusteella ottaen huomioon säännöksessä tarkoitettujen vähennykset. Elinkeinoverolain 52 a §:n uuden 2 momentin seurauksena vastaanottavan yhtiön varallisuutta vähentävänä ei kuitenkaan otettaisi huomioon kolmikantasulautumisessa sulautumisvastikkeena annettuja muun kuin vastaanottavan yhtiön osakkeita. Yritysjärjestelyn toteuttamisverovuodella tarkoitettaisiin sitä vastaanottavan yhtiön verovuotta, jonka aikana yritysjärjestely on tapahtunut. Osakkeen matemaattinen arvo saataisiin jakamalla näin määritetty nettovarallisuus vastaanottavan yhtiön ulkona olevien osakkeiden lukumäärällä. Jakautumisessa noudatettaisiin soveltuvin osin vastaavia periaatteita.

Ehdotuksen myötä yritysjärjestelyssä siirtyvä nettovarallisuus tulisi aina huomioiduksi vastaanottavan yhtiön osakkeiden matemaattisessa arvossa jo yritysjärjestelyn toteuttamisvuonna. Tämän seurauksena osakkeiden matemaattinen arvo muodostuisi yhtenäiseksi kaikkien vastaanottavan yhtiön osakkeiden osalta. Samalla poistuisivat ne tilanteet, joissa vastikeosakkeiden ja muiden osakkeiden matemaattiset arvot poikkeavat toisistaan (ks. KHO 2024:9).

Muutos tukisi myös 3 §:n 9 momentin sekä elinkeinoverolain 52 f §:n 5 momentin tarkoitusta. Kun osakkeen matemaattinen arvo määräytyisi yritysjärjestelyn toteuttamisvuoden tilanteen perusteella johdonmukaisesti ja ilman ajallisia rajoitteita, osakevaihdossa käytettävä osakevaihtoa edeltävä matemaattinen arvo vastaisi paremmin yhtiön tosiasiallista varallisuusasemaa.

8 Voimaantulo

Muutosten ehdotetaan tulevan voimaan 1.1.2027 ja niitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran verovuodelta 2027 toimitettavassa verotuksessa. Tuloverolain 33 b §:n ehdotetaan tulevan voimaan vasta 1.1.2028 ja sitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran verovuodelta 2028 toimitettavassa verotuksessa.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 52 §:n 2 momentti, 52 a §, 52 b §:n 4 momentti, 52 c §:n 1, 4 ja 5 momentti, 52 d §:n 4 momentti ja 52 e §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 52 §:n 2 momentti laissa 1137/2005, 52 a § ja 52 c §:n 4 ja 5 momentti laissa 1424/2006, 52 b §:n 4 momentti, 52 d §:n 4 momentti ja 52 e §:n 3 momentti laissa 1733/1995 ja 52 c §:n 1 momentti laissa 1077/2008, sekä
lisätään 52 c §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1424/2006 ja 1077/2008, uusi 2 ja 4 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti ja muutettu 4 ja 5 momentti siirtyvät 3 ja 5–7 momentiksi ja 52 e §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1733/1995, 1424/2006 ja 1577/2019 uusi 5 momentti, seuraavasti:

52 §

Lain 52 a–52 f §:ää sovelletaan jäljempänä mainituin rajoituksin myös silloin, kun sulautuminen, jakautuminen, liiketoiminnan siirto tai osakkeiden vaihto koskee eri jäsenvaltioissa olevia yhtiöitä koskeviin sulautumisiin, jakautumisiin, osittaisjakautumisiin, varojensiirtoihin ja osakkeiden vaihtoihin sekä eurooppayhtiön (SE) tai eurooppaosuuskunnan (SCE) sääntömääräisen kotipaikan siirtoon jäsenvaltioiden välillä sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä annetun neuvoston direktiivin 2009/133/EY 3 artiklan a kohdassa tarkoitettuja yhteisöjä jotka ovat velvollisia suorittamaan yhteisöveroa. Yhtiön katsotaan olevan jäsenvaltiossa, jos sen kotipaikka on jäsenvaltion lainsäädännön mukaan tuossa valtiossa eikä sen katsota Euroopan unionin jäsenvaltion ja kolmannen valtion välisen kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevan sopimuksen mukaan olevan unionin ulkopuolella sijaitseva. Lain 52 a–52 f §:ää sovelletaan jäljempänä mainituin rajoituksin myös silloin, kun yritysjärjestely koskee Euroopan talousalueella olevia yhtiöitä, jotka vastaavat yhtiömuodoltaan direktiivissä tarkoitettuja yhteisöjä ja jotka ovat velvollisia suorittamaan yhteisöveroa. Yhtiön katsotaan olevan Euroopan talousalueella, jos sen kotipaikka on Euroopan talousalueella olevan valtion lainsäädännön mukaan tuossa valtiossa eikä sen katsota Euroopan talousalueella olevan valtion ja kolmannen valtion välisen kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevan sopimuksen mukaan olevan Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitseva.

52 a §

Sulautumisella tarkoitetaan järjestelyä, jossa:

1) yksi tai useampi osakeyhtiö (*sulautuva yhtiö*) purkautuen selvitysmenettelyttä siirtää kaikki varansa ja velkansa toiselle osakeyhtiölle (*vastaanottava yhtiö*) ja jossa sulautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat vastikkeena omistamiensa osakkeiden mukaisessa suhteessa vastaanottavan yhtiön liikkeeseen laskemia uusia osakkeita tai sen hallussa olevia omia osakkeita; vastike saa olla myös rahaa, kuitenkin enintään 30 prosenttia vastikkeena annettavien osakkeiden yhteenlasketusta nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa osakkeita vastaavasta osuudesta maksettua omaa pääomaa;

2) sulautuva yhtiö purkautuen selvitysmenettelyttä siirtää kaikki varansa ja velkansa vastaanottavalle yhtiölle, jonka hallussa ovat kaikki sulautuvan yhtiön osakkeet; tai

3) sulautuva yhtiö purkautuen selvitysmenettelyttä siirtää kaikki varansa ja velkansa sulautuvan yhtiön osakkeenomistajien samassa suhteessa omistamalle vastaanottavalle yhtiölle, tai tällaisen yhtiön välittömästi kokonaan omistamalle osakeyhtiölle.

Edellä 1) kohdan tilanteessa sulautumisvastikkeen voi antaa myös yhtiö, joka omistaa koko vastaanottavan yhtiön suoraan tai välillisesti sellaisen yhtiön kanssa, jonka osakkeista se omistaa vähintään yhdeksän kymmenesosaa.

52 b §

Sulautuvan yhtiön osakkeenomistajan verotuksessa osakkeiden vaihtamista vastaanottavan yhtiön tai 52 a §:n 2 momentissa tarkoitetun yhtiön osakkeisiin ei pidetä osakkeiden luovutuksena. Sulautumisvastikkeena saatujen osakkeiden hankintamenoksi luetaan sulautuneen yhtiön osakkeiden hankintamenoa vastaava määrä. Siltä osin kuin sulautumisvastikkeena saadaan rahaa, sulautumista pidetään osakkeiden luovutuksena.

52 c §

Jakautumisella tarkoitetaan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua järjestelyä, jossa jakautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat vastikkeena omistamiensa osakkeiden mukaisessa suhteessa kunkin vastaanottavan yhtiön liikkeeseen laskemia uusia osakkeita tai sen hallussa olevia omia osakkeita; vastike saa olla myös rahaa, kuitenkin enintään 30 prosenttia vastikkeena annettavien osakkeiden nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa osakkeita vastaavasta osuudesta yhtiön maksettua omaa pääomaa ja jossa:

1) osakeyhtiö purkautuu selvitysmenettelyttä siten, että kaikki sen varat ja velat siirtyvät kahdelle tai useammalle osakeyhtiölle (*kokonaisjakautuminen*); tai

2) osakeyhtiö selvitysmenettelyttä siirtää, ilman että se purkautuu, yhden tai useamman liiketoimintakokonaisuutensa sellaisenaan yhdelle tai useammalle osakeyhtiölle ja jättää vähintään yhden liiketoimintakokonaisuuden siirtävään yhtiöön (*osittaisjakautuminen*).

Jakautumisella tarkoitetaan myös järjestelyä, jossa osakeyhtiö selvitysmenettelyttä siirtää, ilman että se purkautuu, yhden tai useamman liiketoimintakokonaisuutensa sellaisenaan yhdelle tai useammalle perustettavalle uudelle osakeyhtiölle ja jättää vähintään yhden liiketoimintakokonaisuuden siirtävään yhtiöön, saaden vastikkeena kunkin vastaanottavan yhtiön uusia osakkeita (*yhtiöittämillä toteutettava jakautuminen*).

Edellä 1 momentista poiketen asunto-osakeyhtiön ja keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön jakautumisessa jakautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat vastikkeena omistamiensa osakkeiden mukaisessa suhteessa vähintään yhden vastaanottavan yhtiön liikkeeseen laskemia uusia osakkeita tai sen hallussa olevia omia osakkeita.

Jakautuvan yhtiön verotuksessa vähennetyt varaukset, jotka kohdistuvat tiettyyn toimintaan, siirtyvät sille vastaanottavalle yhtiölle, jolle siirrettyyn toimintaan varaus kohdistuu. Kokonaisjakautumisessa muut varaukset siirtyvät vastaanottaville yhtiöille samassa suhteessa kuin jakautuvan yhtiön nettovarallisuus siirtyy vastaanottaville yhtiöille. Osittaisjakautumisessa ja yhtiöittämillä toteutettavassa jakautumisessa muut varaukset siirtyvät jakautuvalle yhtiölle ja vastaanottavalle yhtiölle samassa suhteessa kuin jakautuvan yhtiön nettovarallisuus jakautuu näille yhtiöille. Nettovarallisuudella tarkoitetaan yhtiön varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 2 luvussa tarkoitettua nettovarallisuutta jakautumisajankohtana.

Vastaanottavan yhtiön osakkeiden hankintamenoksi katsotaan se osa jakautuvan yhtiön osakkeiden hankintamenosta, joka vastaa vastaanottavalle yhtiölle siirtynyttä osaa jakautuvan yhtiön nettovarallisuudesta. Osittaisjakautumisessa jakautuneen yhtiön osakkeiden hankintamenoksi katsotaan se osa jakautuvan yhtiön osakkeiden hankintamenosta, joka vastaa sille jäänyttä osaa jakautuvan yhtiön nettovarallisuudesta. Jos kuitenkin on ilmeistä, että kokonaisjakautumisessa vastaanottaville yhtiöille siirtyvien nettovarallisuuksien tai osittaisjakautumisessa jakautuvalle

yhtiölle jäävän ja vastaanottavalle yhtiölle siirtyvän nettovarallisuuden suhde olennaisesti poikkeaa näiden yhtiöiden osakkeiden käypien arvojen suhteesta, hankintamenon jakoperusteena käytetään osakkeiden käypien arvojen suhdetta. Jos kokonaisjakautumisessa vastaanottavat yhtiöt tai osittaisjakautumisessa jakautunut yhtiö ja vastaanottavat yhtiöt ovat julkisesti noteerattuja yhtiöitä, hankintamenon jakoperusteena käytetään osakkeiden käypien arvojen suhdetta. Yhtiöittämillä toteutettavassa jakautumisessa jakautumisvastikkeena saatujen osakkeiden hankintamenoksi katsotaan vastaanottavalle yhtiölle siirtynyt osa jakautuvan yhtiön nettovarallisuudesta.

52 d §

Vastikkeeksi saatujen osakkeiden verotuksessa vähennyskelpoiseksi hankintamenoksi luetaan siirrettyjen varojen verotuksessa vähentämättä oleva määrä vähennettynä siirtyneiden velkojen ja varausten määrällä. Mikäli siirrettyjen varojen verotuksessa vähentämättä oleva määrä vähennettynä siirtyneiden velkojen ja varausten määrällä on negatiivinen, vastikkeeksi saatujen osakkeiden verotuksen vähennyskelpoinen hankintameno muodostuu negatiiviseksi.

52 e §

Jos siirtyvät varat ja velat liittyvät kotimaisen yhteisön toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa olevaan kiinteään toimipaikkaan, varojen todennäköinen luovutushinta sekä kiinteän toimipaikan tulosta verotuksessa vähennetyt varaukset luetaan siirtävän yhtiön veronalaiseksi tuloksi. Tästä tulosta Suomessa suoritettavasta verosta vähennetään vero, joka samasta tulosta olisi kiinteän toimipaikan sijaintivaltiossa suoritettu ilman 52 §:ssä mainitun direktiivin tai muun verovapaan järjestelyn takaamia säännöksiä.

Mitä 1–4 momentissa säädetään Euroopan unionin jäsenvaltiossa asuvasta yhtiöstä ja kiinteästä toimipaikasta, sovelletaan vastaavasti Euroopan talousalueella asuvaan yhtiöön ja kiinteään toimipaikkaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuloverolain (1535/1992) 33 b §:n 1 momentti ja 123 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 33 b §:n 1 momentti laissa 1237/2013 ja 123 §:n 2 momentti laissa 1734/1995, seuraavasti:

33 § b

Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatu osinko

Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadusta osingosta 25 prosenttia on veronalaista pääomatulona ja 75 prosenttia verovapaata tulona siihen määrään saakka, joka vastaa varojen arvostamisesta verotuksessa annetussa laissa (1142/2005) tarkoitettulle osakkeen verovuoden viimeisimmälle matemaattiselle arvolle laskettua kahdeksan prosentin vuotuista tuottoa. Siltä osin kuin verovelvollisen saamien tällaisten osinkojen määrä ylittää 150 000 euroa, osingoista 85 prosenttia on pääomatulona ja 15 prosenttia verovapaata tulona.

123 §

Sulautumisen ja jakautumisen vaikutus tappioiden vähentämiseen

Yhteisöjen sulaututtua tai yhteisön jakaututtua on vastaanottavalla yhteisöllä oikeus vähentää verotettavasta tulostaan sulautuneen tai jakautuneen yhteisön tappio 119 ja 120 §:ssä säädettyllä tavalla, mikäli on ilmeistä, että tappiot ovat syntyneet vastaanottavalle yhteisölle siirtyneessä toiminnassa. Vastaanottavalla osuuskunnalla tai säästöpankillä on kuitenkin aina oikeus vähentää sulautuneen osuuskunnan tai säästöpankin ne tappiot, jotka ovat syntyneet sinä verovuonna, jona sulautuminen on tapahtunut, tai kahtena sitä edeltäneenä verovuotena.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

tuloverolain 33 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuloverolain 33 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (1086/2025) 33 b §:n 1 momentti, seuraavasti:

33 b §

Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatu osinko

Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadusta osingosta 25 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 75 prosenttia verovapaata tuloa siihen määrään saakka, joka vastaa varojen arvostamisesta verotuksessa annetussa laissa (1142/2005) tarkoitetulle osakkeen verovuoden viimeisimmälle matemaattiselle arvolle laskettua kahdeksan prosentin vuotuista tuottoa. Siltä osin kuin verovelvollisen saamien tällaisten osinkojen määrä ylittää 150 000 euroa, osingoista 85 prosenttia on pääomatuloa ja 15 prosenttia verovapaata tuloa. Jos osinkoa jakava yhtiö on hankkinut osakkeita 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 f §:n mukaisessa osakevaihdossa ja osakevaihdon osapuolet ovat mainitun pykälän 5 momentin mukaisesti etuyhteydessä toisiinsa, eikä osakkeen verovuoden matemaattista arvoa vahvistettaessa ole sovellettu varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain 3 §:n 9 momenttia, lasketaan kahdeksan prosentin vuotuinen tuotto osakkeen verovuoden matemaattiselle arvolle oikaistuna osakevaihdossa hankittujen osakkeiden mainitun lain 3 §:n 9 momentin mukaisella arvolla.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20_____.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 202x toimitettavassa verotuksessa.

4.

Laki

varainsiirtoverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan varainsiirtoverolain (931/1996) 15 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 878/2017, seuraavasti:

15 §

Veron kohde ja verovelvollinen

Osakkeenomistajan ei ole suoritettava veroa 4 §:n 6 momentissa tarkoitetun sulautumisen tai jakautumisen perusteella saamistaan vastaanottavan yhtiön tai elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 a §:n 2 momentissa tarkoitetun yhtiön uusista osakkeista. Vastaanottavan yhtiön on suoritettava veroa siltä osin kuin vastike sulautuvan tai jakautuvan yhtiön osakkeista suoritetaan muuna omaisuutena kuin vastaanottavan yhtiön tai elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 a §:n 2 momentissa tarkoitetun yhtiön uusina osakkeina.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 2 §:n 2 momentti, 9, 12 ja 13 §, sellaisena kuin niistä on 12 § osaksi laissa 1085/2025, seuraavasti:

2 §

Muun kuin julkisesti noteeratun yhtiön nettovarallisuus

Yhtiön varoja ovat yhtiön käyttö-, vaihto-, sijoitus- ja rahoitusomaisuus sekä muu sellainen omaisuus ja sellaiset pitkävaikutteiset menot, joilla on varallisuusarvoa. Varoina ei kuitenkaan pidetä kirjanpitolain (1336/1997) 5 luvun 18 §:n mukaisia laskennallisia verosaamisia eikä tämän lain 12 §:n mukaisia yhtiöön osakeannin yhteydessä sijoitettuja varoja siltä osin kuin osakkeita ei ole rekisteröity kaupparekisteriin yhtiön verovuoden aikana.

9 §

Osakkeen matemaattinen arvo

Osakkeen matemaattinen arvo lasketaan jakamalla tarkistetun nettovarallisuuden määrä yhtiön ulkona olevien osakkeiden lukumäärällä. Ulkona olevilla osakkeilla tarkoitetaan osakkeita, jotka on rekisteröity kaupparekisteriin yhtiön verovuoden alkua edeltäneen viimeisimmän tilikauden päättymiseen mennessä. Yhtiön lunastamat ja muutoin hankkimat omat osakkeet jätetään matemaattista arvoa laskettaessa lukuun ottamatta.

12 §

Osakeanti

Osakeannin yhteydessä merkityille tai annetuille uusille osakkeille, jotka eivät sisälly verovuoden alkua edeltäneen viimeisimmän tilikauden osakemäärään, määritetään matemaattinen arvo yhtiön verovuodelle vasta, kun osakkeet on rekisteröity kaupparekisteriin. Tällöin osakkeiden matemaattiseksi arvoksi verovuonna katsotaan osakkeen nimellisarvo. Nimellisarvon puuttuessa arvoksi katsotaan osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo taikka yhtiön tai sen osakkaan niin vaatiessa nimellisarvoa tai kirjanpidollista vasta-arvoa korkeampi merkintähinta.

Jos 1 momentissa tarkoitettut uudet osakkeet annetaan vastikkeena elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 f §:n mukaisessa osakevaihdoissa ja osakevaihdon osapuolet ovat mainitun pykälän 5 momentissa tarkoitettulla tavalla etuyhteydessä toisiinsa, näiden osakkeiden matemaattiseksi arvoksi katsotaan osakevaihdoissa hankittujen kohdeyhtiön osakkeiden osakevaihtoa edeltävä matemaattinen arvo jaettuna vastikkeena annettujen osakkeiden lukumäärällä. Tätä sovelletaan myös siltä osin kuin vastikkeellisen osakeannin merkintä osakevaihdoissa kirjataan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettut uudet osakkeet rekisteröidään kaupparekisteriin sen jälkeen, kun yhtiön verovuoden alkua edeltänyt viimeisin tilikausi on päättynyt, mutta ennen saman

kalenterivuoden päättymistä, ja yhtiö jakaa näiden osakkeiden rekisteröimisen jälkeen osinkoa, joka on nostettavissa vielä saman kalenterivuoden aikana, uusille osakkeille määritetään 1 tai 2 momentissa tarkoitetulla tavalla matemaattinen arvo myös rekisteröintiä edeltävälle yhtiön verovuodelle.

13 §

Yhtiön sulautuminen ja jakautuminen

Sulautumisessa vastaanottavan yhtiön ja kombinaatiosulautumisessa syntyvän uuden yhtiön nettovarallisuus otetaan huomioon sulautumisen toteuttamisverovuoden osakkeen matemaattista arvoa laskettaessa siten, että nettovarallisuus saadaan laskemalla yhteen vastaanottavan yhtiön ja sulautuvien yhtiöiden nettovarallisuudet. Vastaanottavan yhtiön varoihin ei kuitenkaan lueta sen omistamia sulautuvan yhtiön osakkeita. Jos sulautumisvastike muodostuu muusta kuin vastaanottavan yhtiön tai elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 a §:n 2 momentissa tarkoitetun yhtiön osakkeista, otetaan tämä niin ikään vastaanottavan yhtiön varallisuutta vähentävänä huomioon. Osakkeen matemaattinen arvo saadaan jakamalla näin saatu nettovarallisuus vastaanottavan yhtiön tai syntyneen uuden yhtiön ulkona olevien osakkeiden lukumäärällä.

Yhtiön jakautuminen otetaan huomioon jakautuvan ja vastaanottavan yhtiön osakkeen matemaattista arvoa laskettaessa noudattaen soveltuvin osin, mitä 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 202x toimitettavassa verotuksessa.

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Etunimi Sukunimi

..ministeri Etunimi Sukunimi

1.

Laki

elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 52 §:n 2 momentti, 52 a §, 52 b §:n 4 momentti, 52 c §:n 1, 4 ja 5 momentti, 52 d §:n 4 momentti ja 52 e §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 52 §:n 2 momentti laissa 1137/2005, 52 a § ja 52 c §:n 4 ja 5 momentti laissa 1424/2006, 52 b §:n 4 momentti, 52 d §:n 4 momentti ja 52 e §:n 3 momentti laissa 1733/1995 ja 52 c §:n 1 momentti laissa 1077/2008, sekä

lisätään 52 c §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1424/2006 ja 1077/2008, uusi 2 ja 4 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti ja muutettu 4 ja 5 momentti siirtyvät 3 ja 5–7 momentiksi ja 52 e §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1733/1995, 1424/2006 ja 1577/2019 uusi 5 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

52 §

52 §

Lain 52 a–52 f §:ää sovelletaan jäljempänä mainituin rajoituksin myös silloin, kun sulautuminen, jakautuminen, liiketoiminnan siirto tai osakkeiden vaihto koskee eri jäsenvaltioissa olevia yhtiöitä koskeviin sulautumisiin, jakautumisiin, osittaisjakautumisiin, varojen siirtoihin ja osakkeidenvaihtoihin sekä eurooppayhtiön (SE) tai eurooppaosuuskunnan (SCE) sääntömääräisen kotipaikan siirtoon jäsenvaltioiden välillä sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä annetun neuvoston direktiivin 90/434/ETY 3 artiklan a kohdassa tarkoitettuja yhteisöjä, jotka ovat velvollisia suorittamaan yhteisöveroa. Yhtiön katsotaan olevan jäsenvaltiossa, jos sen kotipaikka on jäsenvaltion lainsäädännön mukaan tuossa valtiossa eikä sen katsota Euroopan unionin jäsenvaltion ja kolmannen valtion välisen kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevan sopimuksen mukaan olevan unionin ulkopuolella sijaitseva.

Lain 52 a–52 f §:ää sovelletaan jäljempänä mainituin rajoituksin myös silloin, kun sulautuminen, jakautuminen, liiketoiminnan siirto tai osakkeiden vaihto koskee eri jäsenvaltioissa olevia yhtiöitä koskeviin sulautumisiin, jakautumisiin, osittaisjakautumisiin, varojen siirtoihin ja osakkeidenvaihtoihin sekä eurooppayhtiön (SE) tai eurooppaosuuskunnan (SCE) sääntömääräisen kotipaikan siirtoon jäsenvaltioiden välillä sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä annetun neuvoston direktiivin 2009/133/EY 3 artiklan a kohdassa tarkoitettuja yhteisöjä, jotka ovat velvollisia suorittamaan yhteisöveroa. Yhtiön katsotaan olevan jäsenvaltiossa, jos sen kotipaikka on jäsenvaltion lainsäädännön mukaan tuossa valtiossa eikä sen katsota Euroopan unionin jäsenvaltion ja kolmannen valtion välisen kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevan sopimuksen mukaan olevan unionin ulkopuolella sijaitseva. *Lain 52 a–52 f §:ää sovelletaan jäljempänä mainituin rajoituksin myös silloin, kun yritysjärjestely koskee Euroopan talousalueella olevia yhtiöitä, jotka vastaavat yhtiömuodoltaan direktiivissä tarkoitettuja*

yhteisöjä ja jotka ovat velvollisia suorittamaan yhteisöveroa. Yhtiön katsotaan olevan Euroopan talousalueella, jos sen kotipaikka on Euroopan talousalueella olevan valtion lainsäädännön mukaan tuossa valtiossa eikä sen katsota Euroopan talousalueella olevan valtion ja kolmannen valtion välisen kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevan sopimuksen mukaan olevan Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitseva.ⁿ — — —

52 a §

Sulautumisella tarkoitetaan järjestelyä, jossa:

1) yksi tai useampi osakeyhtiö (*sulautuva yhtiö*) purkautuen selvitysmenettelyttä siirtää kaikki varansa ja velkansa toiselle osakeyhtiölle (*vastaanottava yhtiö*) ja jossa sulautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat vastikkeena omistamiensa osakkeiden mukaisessa suhteessa vastaanottavan yhtiön liikkeeseen laskemia uusia osakkeita tai sen hallussa olevia omia osakkeita; vastike saa olla myös rahaa, kuitenkin enintään kymmenen prosenttia vastikkeena annettavien osakkeiden yhteenlasketusta nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa osakkeita vastaavasta osuudesta maksettua osakepääomaa; tai

2) sulautuva yhtiö purkautuen selvitysmenettelyttä siirtää kaikki varansa ja velkansa vastaanottavalle yhtiölle, jonka hallussa ovat kaikki sulautuvan yhtiön osakepääomaa edustavat osakkeet, tai tuollaisen yhtiön kokonaan omistamalle osakeyhtiölle.

52 a §

Sulautumisella tarkoitetaan järjestelyä, jossa:

1) yksi tai useampi osakeyhtiö (*sulautuva yhtiö*) purkautuen selvitysmenettelyttä siirtää kaikki varansa ja velkansa toiselle osakeyhtiölle (*vastaanottava yhtiö*) ja jossa sulautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat vastikkeena omistamiensa osakkeiden mukaisessa suhteessa vastaanottavan yhtiön liikkeeseen laskemia uusia osakkeita tai sen hallussa olevia omia osakkeita; vastike saa olla myös rahaa, kuitenkin enintään 30 prosenttia vastikkeena annettavien osakkeiden yhteenlasketusta nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa osakkeita vastaavasta osuudesta maksettua omaa pääomaa;

2) sulautuva yhtiö purkautuen selvitysmenettelyttä siirtää kaikki varansa ja velkansa vastaanottavalle yhtiölle, jonka hallussa ovat kaikki sulautuvan yhtiön osakkeet; tai

3) sulautuva yhtiö purkautuen selvitysmenettelyttä siirtää kaikki varansa ja velkansa sulautuvan yhtiön osakkeenomistajien samassa suhteessa omistamalle vastaanottavalle yhtiölle, tai tällaisen yhtiön välittömästi kokonaan omistamalle osakeyhtiölle.

Edellä 1) kohdan tilanteessa sulautumisvastikkeen voi antaa myös yhtiö, joka omistaa koko vastaanottavan yhtiön suoraan tai välillisesti sellaisen yhtiön kanssa, jonka osakkeista se omistaa vähintään yhdeksän kymmenesosaa.

52 b §

52 b §

Sulautuvan yhtiön osakkeenomistajan verotuksessa osakkeiden vaihtamista vastaanottavan yhtiön osakkeisiin ei pidetä osakkeiden luovutuksena. Sulautumisvastikkeena saatujen osakkeiden hankintamenoksi luetaan sulautuneen yhtiön osakkeiden hankintamenoa vastaava määrä. Siltä osin kuin sulautumisvastikkeena saadaan rahaa, sulautumista pidetään osakkeiden luovutuksena.

52 c §

Jakautumisella tarkoitetaan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua järjestelyä, jossa jakautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat vastikkeena omistamiensa osakkeiden mukaisessa suhteessa kunkin v

staanottavan yhtiön liikkeeseen laskemia uusia osakkeita tai sen hallussa olevia omia osakkeita; vastike saa olla myös rahaa, kuitenkin enintään kymmenen prosenttia vastikkeena annettavien osakkeiden nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa osakkeita vastaavasta osuudesta yhtiön maksettua osakepääomaa ja jossa:

1) osakeyhtiö purkautuu selvitysmenettelyttä siten, että kaikki sen varat ja velat siirtyvät kahdelle tai useammalle osakeyhtiölle (*kokonaisjakautuminen*); tai

2) osakeyhtiö selvitysmenettelyttä siirtää, ilman että se purkautuu, yhden tai useamman liiketoimintakokonaisuutensa sellaisenaan yhdelle tai useammalle osakeyhtiölle ja jättää vähintään yhden liiketoimintakokonaisuuden siirtävään yhtiöön (*osittaisjakautuminen*).

Liiketoimintakokonaisuudella tarkoitetaan yhtiön osan kaikkia varoja ja vastuita, jotka hallinnollisesti muodostavat itsenäisen

Sulautuvan yhtiön osakkeenomistajan verotuksessa osakkeiden vaihtamista vastaanottavan yhtiön tai 52 a §:n 2 momentissa tarkoitettun yhtiön osakkeisiin ei pidetä osakkeiden luovutuksena. Sulautumisvastikkeena saatujen osakkeiden hankintamenoksi luetaan sulautuneen yhtiön osakkeiden hankintamenoa vastaava määrä. Siltä osin kuin sulautumisvastikkeena saadaan rahaa, sulautumista pidetään osakkeiden luovutuksena.

52 c §

Jakautumisella tarkoitetaan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua järjestelyä, jossa jakautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat vastikkeena omistamiensa osakkeiden mukaisessa suhteessa kunkin vastaanottavan yhtiön liikkeeseen laskemia uusia osakkeita tai sen hallussa olevia omia osakkeita; vastike saa olla myös rahaa, kuitenkin enintään 30 prosenttia vastikkeena annettavien osakkeiden nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa osakkeita vastaavasta osuudesta yhtiön maksettua omaa pääomaa ja jossa:

1) osakeyhtiö purkautuu selvitysmenettelyttä siten, että kaikki sen varat ja velat siirtyvät kahdelle tai useammalle osakeyhtiölle (*kokonaisjakautuminen*); tai

2) osakeyhtiö selvitysmenettelyttä siirtää, ilman että se purkautuu, yhden tai useamman liiketoimintakokonaisuutensa sellaisenaan yhdelle tai useammalle osakeyhtiölle ja jättää vähintään yhden liiketoimintakokonaisuuden siirtävään yhtiöön (*osittaisjakautuminen*).

Jakautumisella tarkoitetaan myös järjestelyä, jossa osakeyhtiö selvitysmenettelyttä siirtää, ilman että se purkautuu, yhden tai useamman liiketoimintakokonaisuutensa sellaisenaan yhdelle tai useammalle perustettavalle uudelle osakeyhtiölle ja jättää vähintään yhden liiketoimintakokonaisuuden siirtävään yhtiöön, saaden vastikkeena kunkin vastaanottavan yhtiön uusia osakkeita (*yhtiöittäimällä toteutettava jakautuminen*).

Liiketoimintakokonaisuudella tarkoitetaan yhtiön osan kaikkia varoja ja vastuita, jotka hallinnollisesti muodostavat itsenäisen

toiminnan eli omavaraiseen toimintaan kykenevän yksikön.

Jakautumisessa noudatetaan, mitä 52 b §:ssä säädetään sulautumisesta. Mitä säädetään sulautuvasta yhtiöstä ja sen osakkeenomistajista, sovelletaan jakautuvaan yhtiöön ja sen osakkeenomistajiin, ja mitä säädetään vastaanottavasta yhtiöstä ja sen osakkeenomistajista, sovelletaan vastaanottaviin yhtiöihin ja niiden osakkeenomistajiin.

Jakautuvan yhtiön verotuksessa vähennetyt varaukset, jotka kohdistuvat tiettyyn toimintaan, siirtyvät sille vastaanottavalle yhtiölle, jolle siirrettyyn toimintaan varaus kohdistuu. Kokonaisjakautumisessa muut varaukset siirtyvät vastaanottaville yhtiöille samassa suhteessa kuin jakautuvan yhtiön nettovarallisuus siirtyy vastaanottaville yhtiöille. Osittaisjakautumisessa muut varaukset siirtyvät jakautuvalle yhtiölle ja vastaanottavalle yhtiölle samassa suhteessa kuin jakautuvan yhtiön nettovarallisuus jakautuu näille yhtiöille. Nettovarallisuudella tarkoitetaan yhtiön varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 2 luvussa tarkoitettua nettovarallisuutta jakautumisajankohtana.

Vastaanottavan yhtiön osakkeiden hankintamenoksi katsotaan se osa jakautuvan yhtiön osakkeiden hankintamenosta, joka vastaa vastaanottavalle yhtiölle siirtynyttä osaa jakautuvan yhtiön nettovarallisuudesta. Osittaisjakautumisessa jakautuneen yhtiön osakkeiden hankintamenoksi katsotaan se osa jakautuvan yhtiön osakkeiden hankintamenosta, joka vastaa sille jäänyttä osaa jakautuvan yhtiön nettovarallisuudesta. Jos kuitenkin on ilmeistä, että kokonaisjakautumisessa vastaanottaville yhtiöille siirtyvien nettovarallisuuksien tai osittaisjakautumisessa jakautuvalle yhtiölle jäävän ja vastaanottavalle yhtiölle siirtyvän

toiminnan eli omavaraiseen toimintaan kykenevän yksikön.

Edellä 1 momentista poiketen asunto-osakeyhtiön ja keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön jakautumisessa jakautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat vastikkeena omistamiensa osakkeiden mukaisessa suhteessa vähintään yhden vastaanottavan yhtiön liikkeeseen laskemia uusia osakkeita tai sen hallussa olevia omia osakkeita.

Jakautumisessa noudatetaan, mitä 52 b §:ssä säädetään sulautumisesta. Mitä säädetään sulautuvasta yhtiöstä ja sen osakkeenomistajista, sovelletaan jakautuvaan yhtiöön ja sen osakkeenomistajiin, ja mitä säädetään vastaanottavasta yhtiöstä ja sen osakkeenomistajista, sovelletaan vastaanottaviin yhtiöihin ja niiden osakkeenomistajiin.

Jakautuvan yhtiön verotuksessa vähennetyt varaukset, jotka kohdistuvat tiettyyn toimintaan, siirtyvät sille vastaanottavalle yhtiölle, jolle siirrettyyn toimintaan varaus kohdistuu. Kokonaisjakautumisessa muut varaukset siirtyvät vastaanottaville yhtiöille samassa suhteessa kuin jakautuvan yhtiön nettovarallisuus siirtyy vastaanottaville yhtiöille. Osittaisjakautumisessa *ja yhtiöittämällä toteutettavassa jakautumisessa* muut varaukset siirtyvät jakautuvalle yhtiölle ja vastaanottavalle yhtiölle samassa suhteessa kuin jakautuvan yhtiön nettovarallisuus jakautuu näille yhtiöille. Nettovarallisuudella tarkoitetaan yhtiön varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 2 luvussa tarkoitettua nettovarallisuutta jakautumisajankohtana.

Vastaanottavan yhtiön osakkeiden hankintamenoksi katsotaan se osa jakautuvan yhtiön osakkeiden hankintamenosta, joka vastaa vastaanottavalle yhtiölle siirtynyttä osaa jakautuvan yhtiön nettovarallisuudesta. Osittaisjakautumisessa jakautuneen yhtiön osakkeiden hankintamenoksi katsotaan se osa jakautuvan yhtiön osakkeiden hankintamenosta, joka vastaa sille jäänyttä osaa jakautuvan yhtiön nettovarallisuudesta. Jos kuitenkin on ilmeistä, että kokonaisjakautumisessa vastaanottaville yhtiöille siirtyvien nettovarallisuuksien tai osittaisjakautumisessa jakautuvalle yhtiölle jäävän ja vastaanottavalle yhtiölle siirtyvän

nettovarallisuuden suhde olennaisesti poikkeaa näiden yhtiöiden osakkeiden käypien arvojen suhteesta, hankintamenon jakoperusteena käytetään osakkeiden käypien arvojen suhdetta.

nettovarallisuuden suhde olennaisesti poikkeaa näiden yhtiöiden osakkeiden käypien arvojen suhteesta, hankintamenon jakoperusteena käytetään osakkeiden käypien arvojen suhdetta. *Jos kokonaisjakautumisessa vastaanottavat yhtiöt tai osittaisjakautumisessa jakautunut yhtiö ja vastaanottavat yhtiöt ovat julkisesti noteerattuja yhtiöitä, hankintamenon jakoperusteena käytetään osakkeiden käypien arvojen suhdetta. Yhtiöittämillä toteutettavassa jakautumisessa jakautumisvastikkeena saatujen osakkeiden hankintamenoksi katsotaan vastaanottavalle yhtiölle siirtynyt osa jakautuvan yhtiön nettovarallisuudesta.*

52 d §

Vastikkeeksi saatujen osakkeiden verotuksessa vähennyskelpoiseksi hankintamenoksi luetaan siirrettyjen varojen verotuksessa vähentämättä oleva määrä vähennettynä siirtyneiden velkojen ja varausten määrällä.

52 d §

Vastikkeeksi saatujen osakkeiden verotuksessa vähennyskelpoiseksi hankintamenoksi luetaan siirrettyjen varojen verotuksessa vähentämättä oleva määrä vähennettynä siirtyneiden velkojen ja varausten määrällä. *Mikäli siirrettyjen varojen verotuksessa vähentämättä oleva määrä vähennettynä siirtyneiden velkojen ja varausten määrällä on negatiivinen, vastikkeeksi saatujen osakkeiden verotuksen vähennyskelpoinen hankintameno muodostuu negatiiviseksi.*

52 e §

Jos siirtyvät varat ja velat liittyvät kotimaisen yhteisön toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa olevaan kiinteään toimipaikkaan, varojen todennäköinen luovutushinta sekä kiinteän toimipaikan tulosta verotuksessa vähennetyt varaukset luetaan siirtävän yhtiön veronalaiseksi tuloksi. Tästä tulosta Suomessa suoritettavasta verosta vähennetään vero, joka samasta tulosta olisi kiinteän toimipaikan sijaintivaltiossa suoritettu ilman 52 §:ssä mainitun direktiivin säännöksiä.

52 e §

Jos siirtyvät varat ja velat liittyvät kotimaisen yhteisön toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa olevaan kiinteään toimipaikkaan, varojen todennäköinen luovutushinta sekä kiinteän toimipaikan tulosta verotuksessa vähennetyt varaukset luetaan siirtävän yhtiön veronalaiseksi tuloksi. Tästä tulosta Suomessa suoritettavasta verosta vähennetään vero, joka samasta tulosta olisi kiinteän toimipaikan sijaintivaltiossa suoritettu ilman 52 §:ssä mainitun direktiivin tai muun verovapaan järjestelyn takaamia säännöksiä.

Mitä 1–4 momentissa säädetään Euroopan unionin jäsenvaltiossa asuvasta yhtiöstä ja kiinteästä toimipaikasta, sovelletaan

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*vastaavasti Euroopan talousalueella asuvaan
yhtiöön ja kiinteään toimipaikkaan.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

.

2.

Laki

tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuloverolain (1535/1992) 33 b §:n 1 momentti ja 123 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 33 b §:n 1 momentti laissa 1237/2013 ja 123 §:n 2 momentti laissa 1734/1995, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

33 § b

33 § b

*Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä
saatu osinko*

*Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä
saatu osinko*

Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadusta osingosta 25 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 75 prosenttia verovapaata tuloa siihen määrään saakka, joka vastaa varojen arvostamisesta verotuksessa annetussa laissa (1142/2005) tarkoitettulle osakkeen verovuoden matemaattiselle arvolle laskettua kahdeksan prosentin vuotuista tuottoa. Siltä osin kuin verovelvollisen saamien tällaisten osinkojen määrä ylittää 150 000 euroa, osingoista 85 prosenttia on pääomatuloa ja 15 prosenttia verovapaata tuloa. *Jos osinkoa jakava yhtiö on hankkinut osakkeita 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 f §:n mukaisessa osakevaihdoissa ja osakevaihdon osapuolet ovat mainitun pykälän 5 momentin mukaisesti etuyhteydessä toisiinsa, eikä osakkeen verovuoden matemaattista arvoa vahvistettaessa ole sovellettu varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain 3 §:n 9 momenttia, lasketaan kahdeksan prosentin vuotuinen tuotto osakkeen verovuoden matemaattiselle arvolle oikaistuna osakevaihdoissa hankittujen osakkeiden mainitun lain 3 §:n 9 momentin mukaisella arvolla.*

Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadusta osingosta 25 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 75 prosenttia verovapaata tuloa siihen määrään saakka, joka vastaa varojen arvostamisesta verotuksessa annetussa laissa (1142/2005) tarkoitettulle osakkeen verovuoden *viimeisimmälle* matemaattiselle arvolle laskettua kahdeksan prosentin vuotuista tuottoa. Siltä osin kuin verovelvollisen saamien tällaisten osinkojen määrä ylittää 150 000 euroa, osingoista 85 prosenttia on pääomatuloa ja 15 prosenttia verovapaata tuloa.

123 §

Sulautumisen ja jakautumisen vaikutus tappioiden vähentämiseen

Yhteisöjen sulaututtua tai yhteisön jakaututtua on vastaanottavalla yhteisöllä oikeus vähentää verotettavasta tulostaan sulautuneen tai jakautuneen yhteisön tappio 119 ja 120 §:ssä säädetyllä tavalla, mikäli vastaanottava yhteisö taikka sen osakkaat tai jäsenet taikka yhteisö ja sen osakkaat tai jäsenet yhdessä ovat tappiovuoden alusta lukien omistaneet yli puolet sulautuneen tai jakautuneen yhteisön osakkeista tai osuuksista. Vastaanottavalla osuuskunnalla tai säästöpankillä on kuitenkin aina oikeus vähentää sulautuneen osuuskunnan tai säästöpankin ne tappiot, jotka ovat syntyneet sinä verovuonna, jona sulautuminen on tapahtunut, tai kahtena sitä edeltäneenä verovuotena.

123 §

Sulautumisen ja jakautumisen vaikutus tappioiden vähentämiseen

Yhteisöjen sulaututtua tai yhteisön jakaututtua on vastaanottavalla yhteisöllä oikeus vähentää verotettavasta tulostaan sulautuneen tai jakautuneen yhteisön tappio 119 ja 120 §:ssä säädetyllä tavalla, mikäli *on ilmeistä, että tappiot ovat syntyneet vastaanottavalle yhteisölle siirtyneessä toiminnassa*. Vastaanottavalla osuuskunnalla tai säästöpankillä on kuitenkin aina oikeus vähentää sulautuneen osuuskunnan tai säästöpankin ne tappiot, jotka ovat syntyneet sinä verovuonna, jona sulautuminen on tapahtunut, tai kahtena sitä edeltäneenä verovuotena.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

3.

Laki

tuloverolain 33 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuloverolain 33 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (1086/2025) 33 b §:n 1 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

33 b §

33 b §

*Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä
saatu osinko*

*Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä
saatu osinko*

Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadusta osingosta 25 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 75 prosenttia verovapaata tuloa siihen määrään saakka, joka vastaa varojen arvostamisesta verotuksessa annetussa laissa (1142/2005) tarkoitetulle osakkeen verovuoden matemaattiselle arvolle laskettua kahdeksan prosentin vuotuista tuottoa. Siltä osin kuin verovelvollisen saamien tällaisten osinkojen määrä ylittää 150 000 euroa, osingoista 85 prosenttia on pääomatuloa ja 15 prosenttia verovapaata tuloa.

Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadusta osingosta 25 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 75 prosenttia verovapaata tuloa siihen määrään saakka, joka vastaa varojen arvostamisesta verotuksessa annetussa laissa (1142/2005) tarkoitetulle osakkeen verovuoden viimeisimmälle matemaattiselle arvolle laskettua kahdeksan prosentin vuotuista tuottoa. Siltä osin kuin verovelvollisen saamien tällaisten osinkojen määrä ylittää 150 000 euroa, osingoista 85 prosenttia on pääomatuloa ja 15 prosenttia verovapaata tuloa. Jos osinkoa jakava yhtiö on hankkinut osakkeita 1 päivänä tammikuuta 2017 tai sen jälkeen elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 f §:n mukaisessa osakevaihdossa ja osakevaihdon osapuolet ovat mainitun pykälän 5 momentin mukaisesti etuyhteydessä toisiinsa, eikä osakkeen verovuoden matemaattista arvoa vahvistettaessa ole sovellettu varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain 3 §:n 9 momenttia, lasketaan kahdeksan prosentin vuotuinen tuotto osakkeen verovuoden matemaattiselle arvolle oikaistuna os

kevaihdossa hankittujen osakkeiden mainitun lain 3 §:n 9 momentin mukaisella arvolla.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20__.*

*Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran
vuodelta 202x toimitettavassa verotuksessa.*

4.

Laki

varainsiirtoverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan varainsiirtoverolain (931/1996) 15 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa
878/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 §

15 §

Veron kohde ja verovelvollinen

Veron kohde ja verovelvollinen

Osakkeenomistajan ei ole suoritettava veroa 4 §:n 6 momentissa tarkoitetun sulautumisen tai jakautumisen perusteella saamistaan vastaanottavan yhtiön uusista osakkeista. Vastaanottavan yhtiön on suoritettava veroa siltä osin kuin vastike sulautuvan tai jakautuvan yhtiön osakkeista suoritetaan muuna omaisuutena kuin vastaanottavan yhtiön uusina osakkeina.

Osakkeenomistajan ei ole suoritettava veroa 4 §:n 6 momentissa tarkoitetun sulautumisen tai jakautumisen perusteella saamistaan vastaanottavan yhtiön tai elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 a §:n 2 momentissa tarkoitetun yhtiön uusista osakkeista. Vastaanottavan yhtiön on suoritettava veroa siltä osin kuin vastike sulautuvan tai jakautuvan yhtiön osakkeista suoritetaan muuna omaisuutena kuin vastaanottavan yhtiön tai elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 a §:n 2 momentissa tarkoitetun yhtiön uusina osakkeina.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

5.

Laki

varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 2 §:n 2 momentti, 9, 12 ja 13 §, sellaisena kuin niistä on 12 § osaksi laissa 1085/2025, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

*Muun kuin julkisesti noteeratun yhtiön netto-
varallisuus*

*Muun kuin julkisesti noteeratun yhtiön netto-
varallisuus*

Yhtiön varoja ovat yhtiön käyttö-, vaihto-, sijoitus- ja rahoitusomaisuus sekä muu sellainen omaisuus ja sellaiset pitkävaikutteiset menot, joilla on varallisuusarvoa. Varoina ei kuitenkaan pidetä kirjanpitolain (1336/1997) 5 luvun 18 §:n mukaisia laskennallisia verosääntöjä.

Yhtiön varoja ovat yhtiön käyttö-, vaihto-, sijoitus- ja rahoitusomaisuus sekä muu sellainen omaisuus ja sellaiset pitkävaikutteiset menot, joilla on varallisuusarvoa. Varoina ei kuitenkaan pidetä kirjanpitolain (1336/1997) 5 luvun 18 §:n mukaisia laskennallisia verosääntöjä *eikä tämän lain 12 §:n mukaisia yhtiön osakeannin yhteydessä sijoitettuja varoja siltä osin kuin osakkeita ei ole rekisteröity kaupparekisteriin yhtiön verovuoden aikana.*

9 §

9 §

Osakkeen matemaattinen arvo

Osakkeen matemaattinen arvo

Osakkeen matemaattinen arvo lasketaan jakamalla tarkistetun nettovarallisuuden määrä yhtiön ulkona olevien osakkeiden lukumäärällä. Yhtiön lunastamat ja muutoin hankkimat omat osakkeet jätetään matemaattista arvoa laskettaessa lukuun ottamatta.

Osakkeen matemaattinen arvo lasketaan jakamalla tarkistetun nettovarallisuuden määrä yhtiön ulkona olevien osakkeiden lukumäärällä. *Ulkona olevilla osakkeilla tarkoitetaan osakkeita, jotka on rekisteröity kaupparekisteriin yhtiön verovuoden alkua edeltäneen viimeisimmän tilikauden päättymiseen mennessä.* Yhtiön lunastamat ja muutoin hankkimat omat osakkeet jätetään matemaattista arvoa laskettaessa lukuun ottamatta.

12 §

Osakepääoman muutokset

Jos osakepääoman korottaminen on tapahtunut sen jälkeen, kun verovuoden alkua edeltänyt viimeisin tilikausi on päättynyt, korottamisen yhteydessä merkittyjen uusien osakkeiden matemaattiseksi arvoksi verovuonna katsotaan osakkeen nimellisarvo. Nimellisarvon puuttuessa arvoksi katsotaan osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo taikka yhtiön tai sen osakkaan niin vaatiessa nimellisarvoa tai kirjanpidollista vasta-arvoa korkeampi merkintähinta.

Jos osakepääoman korottaminen on tapahtunut yhtiön hankkiessa osakkeita elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 f §:n mukaisen osakevaihdon yhteydessä, ja osakevaihdon osapuolet ovat mainitun pykälän 5 momentin mukaisesti etuyhteydessä toisiinsa, yhtiön vastikkeena antaman uuden osakkeen matemaattiseksi arvoksi katsotaan hankittujen osakkeiden osakevaihtoa edeltävä matemaattinen arvo jaettuna vastikkeena annettujen osakkeiden lukumäärällä. Tätä sovelletaan myös siltä osin, kun vastikkeellisen osakeannin merkintä osakevaihhdossa kirjataan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

13 §

Yhtiön sulautuminen ja jakautuminen

12 §

Osakeanti

Osakeannin yhteydessä merkityille tai annetuille uusille osakkeille, jotka eivät sisälly verovuoden alkua edeltäneen viimeisimmän tilikauden osakemäärään, määritetään matemaattinen arvo yhtiön verovuodelle vasta, kun osakkeet on rekisteröity kaupparekisteriin. Tällöin osakkeiden matemaattiseksi arvoksi verovuonna katsotaan osakkeen nimellisarvo. Nimellisarvon puuttuessa arvoksi katsotaan osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo taikka yhtiön tai sen osakkaan niin vaatiessa nimellisarvoa tai kirjanpidollista vasta-arvoa korkeampi merkintähinta.

Jos 1 momentissa tarkoitetut uudet osakkeet annetaan vastikkeena elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 f §:n mukaisessa osakevaihhdossa ja osakevaihdon osapuolet ovat mainitun pykälän 5 momentissa tarkoitetulla tavalla etuyhteydessä toisiinsa, näiden osakkeiden matemaattiseksi arvoksi katsotaan osakevaihhdossa hankittujen kohdeyhtiön osakkeiden osakevaihtoa edeltävä matemaattinen arvo jaettuna vastikkeena annettujen osakkeiden lukumäärällä. Tätä sovelletaan myös siltä osin kuin vastikkeellisen osakeannin merkintä osakevaihhdossa kirjataan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitetut uudet osakkeet rekisteröidään kaupparekisteriin sen jälkeen, kun yhtiön verovuoden alkua edeltänyt viimeisin tilikausi on päättynyt, mutta ennen saman kalenterivuoden päättymistä, ja yhtiö jakaa näiden osakkeiden rekisteröimisen jälkeen osinkoa, joka on nostettavissa vielä saman kalenterivuoden aikana, uusille osakkeille määritetään 1 tai 2 momentissa tarkoitetulla tavalla matemaattinen arvo myös rekisteröintiä edeltävälle yhtiön verovuodelle.

13 §

Yhtiön sulautuminen ja jakautuminen

Yhtiöiden sulautuminen, jakautuminen ja muut vastaavat muutokset otetaan matemaattista arvoa laskettaessa erikseen huomioon.

Jos sulautuminen on tullut voimaan sen tilikauden päättymiseen mennessä, jolta osinko jaetaan, ja osinko on nostettavissa sen kalenterivuoden kuluessa, jonka aikana tilikausi on päättynyt, vastaanottavan yhtiön ja kombinaatiosulautumisessa syntyvän uuden yhtiön nettovarallisuus saadaan laskemalla yhteen vastaanottavan yhtiön ja sulautuvien yhtiöiden nettovarallisuudet. Vastaanottavan yhtiön varoihin ei kuitenkaan lueta sen omistamia sulautuvan yhtiön osakkeita. Jos sulautumisvastike muodostuu muusta kuin vastaanottavan yhtiön osakkeista, otetaan tämä niin ikään vastaanottavan yhtiön varallisuutta vähentävänä huomioon. Osakkeen matemaattinen arvo saadaan jakamalla näin saatu nettovarallisuus vastaanottavan yhtiön tai syntyneen uuden yhtiön ulkona olevien osakkeiden lukumäärällä.

Yhtiön jakautuminen otetaan huomioon jakautuvan ja

vastaanottavan yhtiön osakkeen matemaattista arvoa laskettaessa noudattaen soveltuvin osin, mitä 2 momentissa säädetään.

Sulautumisessa vastaanottavan yhtiön ja kombinaatiosulautumisessa syntyvän uuden yhtiön nettovarallisuus otetaan huomioon sulautumisen toteuttamisverovuoden osakkeen matemaattista arvoa laskettaessa siten, että nettovarallisuus saadaan laskemalla yhteen vastaanottavan yhtiön ja sulautuvien yhtiöiden nettovarallisuudet. Vastaanottavan yhtiön varoihin ei kuitenkaan lueta sen omistamia sulautuvan yhtiön osakkeita. Jos sulautumisvastike muodostuu muusta kuin vastaanottavan yhtiön tai elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 a §:n 2 momentissa tarkoitetun yhtiön osakkeista, otetaan tämä niin ikään vastaanottavan yhtiön varallisuutta vähentävänä huomioon. Osakkeen matemaattinen arvo saadaan jakamalla näin saatu nettovarallisuus vastaanottavan yhtiön tai syntyneen uuden yhtiön ulkona olevien osakkeiden lukumäärällä.

Yhtiön jakautuminen otetaan huomioon jakautuvan ja vastaanottavan yhtiön osakkeen matemaattista arvoa laskettaessa noudattaen soveltuvin osin, mitä 1 momentissa säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20__.*

*Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran
vuodelta 202x toimitettavassa verotuksessa.*
